

Međugeneracijska socijalna mobilnost u gradu Korčuli na prijelazu 19. u 20. stoljeće kao indikator modernizacijskog procesa

Padovan, Franko

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:211301>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-11**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za povijest

Katedra za suvremenu povijest

**MEĐUGENERACIJSKA SOCIJALNA MOBILNOST U GRADU
KORČULI NA PRIJELAZU 19. U 20. STOLJEĆE KAO
INDIKATOR MODERNIZACIJSKOG PROCESA**

DIPLOMSKI RAD

Mentor:

dr. sc. Nikola Anušić

Student:

Franko Padovan

Zagreb, 30. lipnja 2019.

Zahvala:

Zahvaljujem svojem mentoru dr. sc. Nikoli Anušiću na susretljivosti i smjernicama za uspješnu izradu ovog diplomskog rada, kao i svojoj obitelji i prijateljima, naročito majci i bratu, na njihovoj svesrdnoj podršci kroz studij.

Kazalo

1. Uvod	4
2. Socijalna mobilnost u teoriji modernizacije	7
2.1 Socijalna mobilnost	7
2.2 Teorije modernizacije	12
3. Modernizacija na primjeru Dalmacije	18
4. Društveno-povijesne i ekonomske odrednice grada Korčule u 19. stoljeću	28
5. Društvena stratifikacija	34
6. Analiza matičnih knjiga vjenčanih i socijalna mobilnost građana Korčule u drugoj polovici 19. stoljeća do Prvog svjetskog rata	37
7. Zaključak	48
8. Bibliografija	50
9. Sažetak	53
10. Prilozi:	55
10.1 <i>Tablični prikaz baze podataka dobivenih iz matičnih knjiga vjenčanih u Župi Korčula u razdoblju od 1850. do 1914. godine</i>	56
10.2 <i>Zastupljenost društvenih slojeva po desetljećima kod sinova</i>	119
10.3 <i>Zastupljenost društvenih slojeva po desetljećima kod očeva</i>	121
10.4 <i>Socijalna mobilnost po desetljećima</i>	123
10.5 <i>Socijalna mobilnost pojedinih društvenih slojeva po desetljećima</i>	125
10.6 <i>Popis zanimanja srednjeg nemanualnog društvenog sloja po desetljećima kod sinova</i>	127
10.7 <i>Popis zanimanja srednjeg nemanualnog društvenog sloja po desetljećima kod očeva</i>	130
10.8 <i>Geografska mobilnost po desetljećima</i>	132
10.9 <i>Popis gradova i pokrajina odakle potječe novopridošlo građanstvo</i>	132
10.10 <i>Popis prezimena</i>	136
11. Životopis	146

1. Uvod

Grad Korčula na istoimenom otoku u središnjem dijelu istočnog Jadrana ubraja se među gradove s najstarijom urbanističkom tradicijom na tim prostorima. Premda skromna površinom i brojem stanovnika, za Korčulu se sa sigurnošću može ustvrditi kako već od početka 13. stoljeća, od kada datira Statut grada Korčule, pa sve do danas nedvojbeno predstavlja urbano naselje. Stanovništvo se grada od konca 18. stoljeća povećava uz izvjesne zastoje uzrokovane vojnim akcijama ili glađu, a godine 1854. doseglo je brojku od 2260 stanovnika te se ta brojka zadržala sve do početka 20. stoljeća.¹ U političko-upravnom smislu, taj je grad tijekom dugog 19. stoljeća dio austrijske Kraljevine Dalmacije i središte istoimenog kotara unutar Okruga Dubrovnik. Ekonomski gledajući, riječ je o gradu čija je društvena struktura polovinom 19. stoljeća pretežito obrtničko-zanatska, ali i s određenim udjelom agrarnog stanovništva kao nižeg te posjednika kao višeg društvenog sloja. Prije početka djelovanja modernizacije to društvo ima tradicionalnu i petrificiranu strukturu koja je staleški podijeljena, a socijalna mobilnost pripadnika tog društva izrazito je ograničena.

Međutim, Dalmacija, premda sa zakašnjenjem, prolazi kroz modernizacijske procese koji neizbježno utječu na svaki aspekt tog društva, a najvidljiviji su na političkom i kulturnom planu. Pritom se te političko-kulturne promjene odnose prije svega na različite preporodne aktivnosti diljem Dalmacije, pa tako i u Korčuli, u drugoj polovici 19. stoljeća koje su krajem 19. stoljeća dovele do pobjede narodnjaka nad autonomašima i stvaranja nacionalne svijesti, tj. osjećaja pripadnosti hrvatskom nacionalnom korpusu kod najvećeg dijela politički aktivnih Dalmatinaca. No, promjene se događaju i u okviru socijalne strukture premda nisu toliko uočljive kao one političke, pa se socijalna struktura dalmatinskog društva djelovanjem modernizacije također počinje mijenjati u drugoj polovici 19. stoljeća.

Dakle, socijalna se struktura grada Korčule pod utjecajem modernizacije također neizbježno mijenja, pa je istraživačko pitanje na koje se ovim radom želi odgovoriti sljedeće: može li se kroz socijalnu mobilnost građana Korčule u razdoblju od 1850. do 1914. godine prepoznati socijalna transformacija od tradicionalnog do modernog društva. U tom će se smislu u radu analizirati međugeneracijske promjene unutar socijalne stratifikacije grada, i to na način da će se stvoriti baza podataka o profesionalnoj strukturi Korčulana, pa će se u okviru te strukture pratiti promjene, ili izostanak promjena, unutar dvije generacije. Odnosno, praćenjem promjena u zanimanju sinova u odnosu na njihove očeve u razdoblju od 1850. do 1914. godine

¹ KALOGJERA, *Korčula*, 94.

provest će statistička analiza socijalne mobilnosti Korčulana kojom se želi propitati prisutnost obrazaca karakterističnih za djelovanje modernizacijskih procesa unutar nekog društva. Dakako, kako bi se takva analiza mogla provesti, potrebno je uspostaviti sustav društvene stratifikacije kako bi se moglo pratiti pomicanje, tj. socijalna mobilnost, pojedinaca na društvenoj ljestvici u pozitivnom ili negativnom smislu u odnosu na njihove pretke.

Analitičko razdoblje obuhvaća šezdesetogodišnje razdoblje od sredine 19. stoljeća do uoči Prvog svjetskog rata zato što zbog zakašnjenja modernizacijskog procesa u Dalmaciji učinci modernizacije ondje postaju nešto uočljiviji tek u drugoj polovici 19. stoljeća. S druge strane, Prvi je svjetski rat u potpunosti poremetio tijek modernizacijskih procesa u Dalmaciji, pa je zbog toga 1913. godina uzeta kao posljednja godina koju će istraživanje obuhvatiti.

Kao glavni izvor prilikom istraživanja koristit će se matične knjige vjenčanih u Župi Korčula u navedenom razdoblju zato što one kao službeni državni dokument predstavljaju vjerodostojan i sveobuhvatan izvor koji donosi precizne podatke o zanimanju, podrijetlu, mjestu stanovanja i obiteljskim relacijama prvog stupnja građana Korčule. Međutim, treba spomenuti kako takav izvor ima i određenih nedostataka. Prije svega su to nepotpuni podaci kod nekih vjenčanih parova koji se mjestimično pojavljuju tijekom čitavog istraživanog razdoblja te arhaični i dijalektalni talijanski jezik venetske regije kojim su te matične knjige pisane. No, taj je jezični problem prevladan uz pomoć Treccanijevog i Olivettijevog mrežnog općejezičnog talijansko-talijanskog rječnika,² Parčićevog *Rječnika talijansko-slovenskog (hrvatskog)* iz 1887. godine te istraživačkog projekta profesora Davida Gentilcorea i Egidija Prianija *VMAD: The Venetian Mental Asylums Database, 1842-1912* iz 2016. u kojemu je kao dodatak priložen popis zanimanja svih pacijenata venecijanske mentalne ustanove u navedenom razdoblju na originalnom talijanskom jeziku s engleskim prijevodom.

Svi podaci u istraživanim matičnim knjigama zabilježeni su ručno i pisanim slovima, jedino je tablica s obrascima (*data, indicazione degli sposi, indicazione dei genitori, indicazione dei testimonj, annotazioni*) tiskana. Analizirano razdoblje u matičnim knjigama obuhvaća sveukupno 447 stranica koje su snimljene na mikrofilm pohranjen u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu. Stranice koje pokrivaju razdoblje od 26. siječnja 1850. do 1. rujna 1850. i od 26. siječnja 1853. do 6. rujna 1854. imaju oznaku *bleed-through* koja ukazuje na vidljivost teksta s drugu strane, dok stranice koje pokrivaju razdoblje od 3. ožujka do 18. lipnja 1859, od

² Upravo su ti rječnici korišteni zato što spadaju među najopsežnije talijanske rječnike te sadrže vrlo iscrpna objašnjenja unutar svojih rječničkih natuknica kakva ne postoje u klasičnim talijansko-hrvatskim rječnicima.

24. rujna 1860. do 2. veljače 1861, od 12. veljače do 11. rujna 1861, od 3. studenog 1861. do 1. veljače 1862, od 21. studenog 1868. do 24. siječnja 1869. te od 1. do 9. veljače 1869. označene su kao *izbljeđeni dokument*, a u razdoblju od 20. veljače do 30. svibnja 1887. može se primjetiti razlivena tinta. Također, tekst na stranicama razdoblja od 4. kolovoza 1858. do 26. rujna 1863. pisan je izrazito malim slovima, pa je na granici nečitljivosti, a uz to vrlo često nedostaju podaci o zanimanju sina i/ili oca. Uz to je zanimljiva i činjenica kako se pred sam kraj 19. i početkom 20. stoljeća sve češće počinju pojavljivati hrvatski prijevodi talijaniziranih imena i prezimena, što se poklapa s prodorom hrvatskog jezika u službenu uporabu na otoku devedesetih godina 19. stoljeća.

Strukturalno gledajući, rad je podijeljen na dva dijela: teorijski i analitički. Analitički dio rada fokusiran na analizu međugeneracijske socijalne mobilnosti Korčulana već je opisan, a teorijski dio obuhvaća četiri poglavlja u kojima će se uz korištenje stručne i relevantne historiografske i sociološke literature propitati definicija i uloga socijalne mobilnosti u teorijama modernizacije, sažeto prikazati modernizacijske procese u Dalmaciji 19. stoljeća te njihov utjecaj na socijalnu mobilnost Dalmatinaca, ukratko opisati društveno-povijesni razvitak grada Korčule pod drugom austrijskom upravom i ključne ekonomske odrednice toga grada te uspostaviti prikladan sustav društvene stratifikacije koji će biti korišten u analitičkom dijelu rada. Također, radu će biti priložen i tablični prikaz baze podataka sa svim podacima o zanimanjima pojedinaca preuzetima iz matičnih knjiga vjenčanih zajedno s mjestima rođenja i prebivališta onih pojedinaca koji nisu rođeni ili ne žive u Korčuli. Osim tabličnog prikaza baze podataka, radu će se priložiti i osam manjih tablica s pripadajućim grafičkim prikazima koje se odnose na zastupljenost svakog društvenog sloja po desetljećima kod sinova i očeva, odnos pozitivne i negativne socijalne mobilnosti po desetljećima, tablični prikaz socijalne mobilnosti kod svakog pojedinog društvenog sloja kroz desetljeća, popis zanimanja pripadnika srednjeg nemanualnog sloja po desetljećima kod sinova i očeva, geografska mobilnost po desetljećima u promatranom razdoblju te tablicu u kojoj su po desetljećima navedena konkretna imena gradova ili pokrajina odakle novopridošlo građanstvo potječe, kao i popis prezimena svih pojedinaca iz analiziranog dijela arhivske građe, što je potrebno zato što se brojna prezimena pojavljuju u različitim varijacijama, premda je očigledno riječ o istim prezimenima.

2. Socijalna mobilnost u teoriji modernizacije

Socijalna mobilnost samo je jedan od indikatora modernizacije koja sama po sebi podrazumijeva vrlo kompleksan i dugotrajan proces. No, socijalna je mobilnost specifična upravo zbog toga što u sebi obuhvaća više sastavnica tog procesa: urbanizaciju, socijalnu diferencijaciju, modernizaciju privrednih odnosa i modernizaciju školstva, a usko je povezana i s geografskom mobilnošću. Budući da postoje više različitih teorija modernizacija, u ovome će se poglavlju razmotriti neke relevantne teorije modernizacije te uloga socijalne mobilnosti u tim teorijama.

2.1 Socijalna mobilnost

Socijalna mobilnost ili društvena pokretljivost socijološki je pojam koji se odnosi na stanovništvo nekog geografskog područja, urbane ili ruralne sredine, a koji je nužno povezan s pojmovima urbanizacije i prostorne pokretljivosti stanovništva. Naime, urbanizacija i prostorna pokretljivost stanovništva nerazdvojne su pojave, a međusobno su povezane i uvjetovane socijalnom mobilnošću stanovništva, pri čem se pod socijalnim ili vertikalnim mobilitetom, najkraće rečeno, smatra promjena pozicije stanovništva u socijalnoj strukturi ili podjeli rada u društvu.³ Ovdje valja naglasiti kako se socijalna mobilnost usprkos svojoj povezanosti i uvjetovanosti s procesom urbanizacije, itekako odnosi i na ruralne sredine, s time da je ondje ona manjeg intenziteta. Jedan od razloga tome jest taj što je ruralno društvo puno statičnije od urbanog, a uz to seosko stanovništvo ima i puno manji izbor između različitih profesija od gradskog, te se većina stanovništva bavi primarnim, najčešće poljoprivrednim, gospodarskim djelatnostima.

Urbanizacija predstavlja složen proces u kojemu dolazi do izražaja koncentracija stanovništva, radnih mjesta, stanova, funkcija i drugih urbanih sadržaja na određenim lokacijama, a taj je proces uvjetovan razvojem nepoljoprivrednih djelatnosti koje omogućavaju socijalno prestrukturiranje prije svega agrarnog stanovništva i općenito socijalnu mobilnost, pri čemu se industrija izdvaja kao „najgradotvornija“ djelatnost.⁴ Međutim, u svojem razvoju nepoljoprivredne djelatnosti imaju posebne uvjete lokacije jer su najčešće povezane s energetske ili sirovinske izvorima, prometnom dostupnošću i sl, što za posljedicu ima koncentraciju i razvoj gradova, a stanovništvo koje se zapošljava u sekundarnim i tercijarnim

³ VRESK, „Urbanizacija i mobilnost stanovništva”, 137.

⁴ VRESK, „Urbanizacija i mobilnost stanovništva”, 137.

djelatnostima regrutira se izvorno iz agrarnog stanovništva koje je primorano preseliti se u grad ili dnevno putovati na rad, stoga je međuzavisnot između urbanizacije, prostorne i socijalne mobilnosti očita.⁵ Potvrde uzajmnosti ovih procesa nalaze se i u matičnim knjigama vjenčanih župe Korčule od 1850. do 1914. godine, u kojima se mogu naći brojni primjeri doseljavanja seoskog stanovništva iz šireg gravitacijskog područja u grad Korčulu, gdje je otac zaveden kao poljoprivrednik, a sin zaposlen u nekoj od sekundarnih ili tercijarnih djelatnosti. Dakako, socijalna se mobilnost ne zaustavlja dolaskom agrarnog stanovništva u grad i njegovim zapošljavanjem u nekoj od sekundarnih ili tercijarnih djelatnosti, već se ona u gradu zapravo intezificira jer je u gradu dostupnije bolje i raznolikije obrazovanje te se stanovništvu nudi širi spektar zanimanja, čime je proces socijalne mobilnosti uvelike olakšan.

Međutim gradovi su se kroz povijest uvelike mijenjali, pa je tako i pojam urbanizacije u mnogo čemu specifičan za svako povijesno razdoblje, baš kao što je i definicija grada specifična za svako povijesno razdoblje. Danas postoji mnoštvo definicija grada i urbanizacije, a pristupi se urbanizaciji mogu definirati prema tri osnovne skupine na bihevioralne, demografske i strukturalne. Bihevioralni pristup urbanizaciji podrazumijeva proces prilagođavanja ponašanja odnosno transformacije društvenih odnosa s primarnih na sekundarne, što se odvija povećanjem podvojenosti društvenih uloga i društvenih normi, dok se demografski pristup urbanizaciji odnosi na proces koncentracije stanovništva na određenom prostoru, a po strukturalnom je pristupu urbanizacija proces transformacije djelatnosti i strukturalnih karakteristika populacije u određenom prostoru.⁶ Budući da ovaj rad analizom profesionalne strukture stanovništva Korčule u razdoblju od 1850. do 1913. godine nastoji prikazati društvenu pokretljivost kao potvrdu prisutnosti ili odsutnosti modernizacijskih procesa u gradu Korčuli u promatranom razdoblju, za njega je najvažniji upravo strukturalni pristup urbanizaciji. No, kao što se ljudsko društvo razvija od agrarnog preko industrijskog k postindustrijskom, tako se i urbani razvoj, tj. urbanizacija, može diferencirati u tri stadija: primarni (predindustrijski), sekundarni (industrijski) i tercijarni (postindustrijski).⁷ Kako Korčula u navedenom razdoblju nipošto nije dosegla postindustrijski stadij, taj stadij nije ni relevantan za ovaj rad, pa o njemu neće biti više riječi. U predindustrijskoj fazi urbanizacije najveći udio stanovništva radi u poljoprivredi, stupanj urbanizacije je nizak, a gradovi maleni, pa u takvim uvjetima dnevne migracije gotovo ne postoje te su značajnija preseljavanja, a riječ

⁵ VRESK, "Urbanizacija i mobilnost stanovništva", 137-138.

⁶ BJELAJAC, VRDOLJAK "Urbanizacija kao svjetski proces i njezine posljedice", 6-7.

⁷ VRESK, "Urbanizacija i mobilnost stanovništva", 138.

je uglavnom o agrarnim kolonizacijama regionalnog karaktera na relaciji selo – selo.⁸ Nizak stupanj urbanizacije u tom primarnom stadiju ukazuje i na nizak stupanj društvene pokretljivosti. Nasuprot tome, u sekundarnoj ili industrijskoj fazi urbanizacije socijalna i prostorna mobilnost su u brzom porastu, težište zapošljavanja je u sekundarnim djelatnostima, naročito u industriji, a u socijalnom mobilitetu prevladava socijalno prestrukturiranje agrarnog stanovništva što za posljedicu ima ruralni egzodus, dakle preseljavanja, pri čem je glavni smjer migracija selo – grad, no u kasnijim razdobljima ovog stadija jačaju dnevne i periodične migracije na relaciji selo – grad, a ruralni egzodus slabi, što sve rezultira koncentracijom stanovništva i radnih mjesta u centrima rada i razvojem gradskih aglomeracija.⁹ Naravno, u gradu Korčuli u promatranom razdoblju, pa niti kasnije, industrija nikad nije jače zaživjela, za razliku od primjerice Vele Luke na drugoj strani otoka gdje je zaživjelo čak nekoliko industrijskih postrojenja. Ipak, bez obzira na tu činjenicu, određeni se elementi sekundarne faze urbanizacije uočavaju i kod grada Korčule na prijelazu u 20. stoljeće gdje tada dolazi do pojačane socijalne i prostorne mobilnosti u odnosu na polovinu 19. stoljeća.

Na ovome bi mjestu bilo zgodno ukratko objasniti trosektorsku podjelu zaposlenosti, tj. djelatnosti. Podjelu na primarni, sekundarni i tercijarni sektor privrede prvi je predložio Allan George Barnard Fisher u knjizi *Sukob napretka i sigurnosti*, a njegovu teoriju produbljuje Colin Clark u djelu *The Conditions of Economic Progress* (1957.), koji tu podjelu analizira prema kriteriju podjele rada, pa primarni sektor naziva *ekstraktivnim*, sekundarni *proizvodnim*, a tercijarni *uslužnim*.¹⁰ Ključan element u osmišljanju ove podjele, pa tako i u procesu modernizacije, jest gospodarski razvoj. Gospodarski razvoj podrazumijeva smanjenje udjela primarnih djelatnosti i zanimanja (poljoprivrede, šumarstva, lova i ribolova te rudarstva) i njihova udjela u formiranju nacionalnog proizvoda, prilikom kojega sekundarne djelatnosti (industrija i građevinarstvo) apsorbiraju radnu snagu koja napušta primarne djelatnosti te ju zapošljava s još većom proizvodnosti čime se omogućava privredni rast.¹¹ Iako bi se za industriju i građevinarstvo moglo reći kako predstavljaju temeljne sekundarne djelatnosti, one ipak nisu jedine sekundarne djelatnosti, već u njih obično ubrajamo i energetiku, brodogradnju i proizvodno obrtništvo. Nakon Drugog svjetskog rata tercijarni sektor preuzima funkciju apsorpcije radne snage od sekundarnoga.¹² U tercijarne gospodarske djelatnosti pripadaju

⁸ VRESK, “Urbanizacija i mobilnost stanovništva”, 138.

⁹ VRESK, “Urbanizacija i mobilnost stanovništva”, 138.

¹⁰ PERAČKOVIĆ, “Hrvatska u postindustrijsko doba”, 90.

¹¹ PERAČKOVIĆ, “Hrvatska u postindustrijsko doba”, 90.

¹² PERAČKOVIĆ, “Hrvatska u postindustrijsko doba”, 90.

uslužne djelatnosti: turizam, trgovina i ugostiteljstvo, uslužno obrtništvo, financijske i druge usluge, uslužni dio graditeljstva, komunalne usluge.¹³ Za gospodarstvo grada Korčule na početku promatranog razdoblja najznačajnije su od primarnih djelatnosti bili poljoprivreda i ribolov, od sekundarnih brodograditeljstvo i proizvodno obrtništvo (kamenarstvo, kamenoklesarstvo), a od tercijarnih trgovina. Također, kasnije će se kao sve značajnije tercijarne djelatnosti u korčulanskoj privredi početi izdvajati i ugostiteljstvo i turizam.

Općenito govoreći, za društvenu je pokretljivost ključna profesija pojedinca zaposlenog u jednom od tri spomenutih sektora privrede, i to zato što upravo profesija pojedinca najčešće određuje njegov društveni položaj. Dakle, društvena se pokretljivost odnosi na pomicanje skupina ili pojedinaca između i unutar različitih društvenih položaja; utvrđuje se usporedbom sadašnjega društvenog položaja s prethodnim, pri čemu se vertikalna pokretljivost određuje kao pomicanje prema gore ili prema dolje na nekoj stratifikacijskoj ljestvici položaja, a međugeneracijska pokretljivost znači usporedbu društvenog položaja među generacijama koja se mjeri uspoređivanjem statusa zanimanja djece sa statusom zanimanja njihovih roditelja.¹⁴ To znači da je za mjerenje društvene mobilnosti neophodno prethodno se odlučiti za neki model društvene stratifikacije, no o različitim teorijama društvene stratifikacije bit će riječi nešto kasnije, a ovdje će se spomenuti određene specifičnosti međugeneracijske mobilnosti. Naime, ona ovisi i veličini svake kategorije zanimanja, budući da se struktura zanimanja mijenja od naraštaja do naraštaja, npr. smanjenje broja zaposlenih u poljoprivredi i industriji, a povećanje zaposlenosti u tercijarnom sektoru povećava broj više rangiranih mjesta u funkciji ekonomskog razvoja, tako da „apsolutna pokretljivost“ (broj onih koji su se popeli na ljestvici statusa zanimanja s obzirom na statuse zanimanja roditelja) sadrži dva tipa pokretljivosti: prvi, „iznuđenu“ pokretljivost, koja proizlazi otuda što u sadašnjoj generaciji ima veći broj viših pozicija nego što ih ima u prethodnoj; drugi, onaj koji ukazuje na „otvorenost“ društva, tj. na pokretljivost koja je veća od iznuđene i koja pokazuje da neki pojedinci statusno silaze i na taj način prave mjesta za neke koji se statusno penju.¹⁵

U kontekstu socijalne mobilnosti i modernizacije potrebno je spomenuti i teoriju o dvama tipovima društva prema načinu postizanja društvenog položaja. Prvi je tip ili model društva onaj s načelom dodjele društvenog položaja i statusa, a drugi s načelom osobnog postignuća, prvi oblik društva rezultira u potpunosti nemobilnim društvom, a drugi u potpunosti

¹³ „Tercijarne djelatnosti”

¹⁴ „Društvena pokretljivost”

¹⁵ „Društvena pokretljivost”

mobilnim, no nijedno stvarno društvo nije u potpunosti nemobilno odnosno zatvoreno, niti u potpunosti mobilno odnosno otvoreno.¹⁶ Prvi je tip društva tradicionalni (staleški), te se u njemu društveni položaj nasljeđuje, a drugi je moderan tip društva u kojemu obrazovanje ima ključnu ulogu pri postizanju određenog društvenog položaja. Ova je podjela izrazito važna s obzirom na proces modernizacije koji označava prijelaz iz staleškoga, odnosno predmodernoga ili tradicionalnoga, oblika društva u moderno.¹⁷ Dakako, vezano uz ovu teoriju postoje i određene kritike. One se prije svega odnose na činjenicu da se predmoderna društva često (tendenciozno ili uslijed neupućenosti) percipiraju kao potpuno nemobilna, jer su se temeljila na naslijeđivanju društvenih položaja, te na pretpostavljenu otvorenost modernih društava jer dio teoretičara smatra kako je ubrzo po formiranju modernih društvenih slojeva došlo do njihovoga „zatvaranja u svoje svjetove,“ što je onemogućilo daljnju znatniju društvenu mobilnost.¹⁸

Također, ovdje bi trebalo nadodati još jednu važnu stavku vezanu uz socijalnu mobilnost. S jedne strane, socijalna mobilnost sama po sebi podrazumijeva promjene u profesionalnoj strukturi stanovništva, ali s druge strane, same promjene u profesionalnoj strukturi ne potvrđuju nužno i socijalnu mobilnost stanovništva nekog područja. Primjerice, u arhivskoj građi istraženoj za potrebe ovog diplomskog rada postoje primjeri gdje se u obitelji kroz nekoliko generacija promijeni nekoliko profesija, međutim sve one spadaju u različita obrtnička zanimanja, stoga se obitelj usprkos promjenama zanimanja zapravo nije pomakla iz obrtničkog srednjeg sloja, pa se u takvim primjerima ne može baš govoriti o nekoj značajnoj socijalnoj mobilnosti. Premda je i u tim slučajevima ostvarena određena socijalna mobilnost, ona nije ostvarena između različitih društvenih slojeva, već unutar istog (u ovom slučaju obrtničkog) društvenog sloja.

Ukratko, društvena pokretljivost označava pomicanje pojedinaca ili čitavih društvenih skupina na ljestvici društvene stratifikacije, može biti pozitivnog ili negativnog predznaka, a događa se uslijed promjena u profesionalnoj strukturi stanovništva nekog područja. Postepenim prelaskom iz tradicionalnog u moderan tip društva i sve većom dostupnosti obrazovanja sve širim društvenim slojevima, društvena se pokretljivost intenzificira, te je kao takva idealan indikator modernizacije. Naravno, ukoliko prihvatimo kao ispravnu tezu kako je društveni položaj u modernim društvima puno češće stečen, a ne naslijeđen kao što je to kod predmodernih društava. Također, socijalna je mobilnost u teoriji modernizacije specifična zato

¹⁶ HRSTIĆ, “Istraživanje procesa formacije moderne društvene strukture na temelju matičnih knjiga”, 334.

¹⁷ HRSTIĆ, “Istraživanje procesa formacije moderne društvene strukture na temelju matičnih knjiga”, 334.

¹⁸ HRSTIĆ, “Istraživanje procesa formacije moderne društvene strukture na temelju matičnih knjiga”, 334.

što u sebi obuhvaća više elemenata ključnih u modernizacijskom procesom, a to su prije svega gospodarski razvoj te urbanizacija i prostorna pokretljivost stanovništva. Kao što je već spomenuto, urbanizacija, prostorna i socijalna mobilnost međusobno se uvjetuju, a gospodarski razvoj podrazumijeva smanjivanje zaposlenih u primarnih sektoru, a povećanje u sekundarnom i tercijarnom, tj. socijalnu pokretljivost tih pojedinaca koji su, stupivši u proizvodni ili uslužni sektor privrede, napravili određeni, veći ili manji, društveni pomak u odnosu na svoje očeve.

2.2 Teorije modernizacije

Premda je teorijskih razmatranja modernizacije bilo jako puno, svima im je zajedničko to što modernizaciju određuju kao proces dugog trajanja sastavljen od više različitih, ali povezanih komponenti čijom je međusobnom interakcijom u konačnici došlo do modernizacije društva u cjelini. Kao što je već istaknuto, jedna od ključnih komponenti tog procesa je i društvena pokretljivost. Stoga će ovo potpoglavlje nastojati sagledati ulogu društvene pokretljivosti u nekim suvremenim i relevantnim teorijama modernizacije. Također, prilikom razmatranja različitih teorija modernizacije važno je imati na umu i različite oblike modernizacije.

Naime, postoji mnogo različitih oblika modernizacije, tj. načina na koje se ona može promatrati. Modernizaciju možemo promatrati na tri različita načina: kao društveno-povijesni proces, kao teoriju ili kao ideologiju. Modernizacija kao društveno-povijesni proces odvija se u određenom prostoru (zanatska radionica, grad, država...), u nekoj sferi djelovanja (početak industrijske proizvodnje, uvođenje obveznog državnog obrazovanja...) i u određenom vremenskom razdoblju; modernizacija kao teorija podrazumijeva teorijsko razmatranje modernizacije koje omogućuje formiranje referentnog okvira za proučavanje modernizacijskih promjena, a taj okvir služi kao analitičko oruđe za istraživanje modernizacije u pojedinačnim sferama djelovanja ili na nivou određenih društveno-političkih sustava; modernizacija kao ideologija odnosi se na modernizaciju koja je u svom ideološko-programatskom vidu dio ideologija i programatskih dokumenata političkih subjekata, države i njezinih organa.¹⁹ Ta tri načina promatranja modernizacije temeljni su, ali ne i jedini, jer postoje još različiti drugi obrasci po kojima se modernizacija može proučavati. Modernizacija se može proučavati s obzirom na njezinu obuhvatnost, pa se razlikuju parcijalna (odnosi se na promjene u okviru samo jedne sfere djelovanja, npr. modernizacija industrijske proizvodnje) i globalna (promjene čitavog društva) modernizacija; zatim, modernizacija prema dubini može biti radikalna i

¹⁹ ŠETKA, "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji", 5.

kreativna ili imitativna i fasadna; po smjeru i akterima može biti autonomna (projekt vlastite strategije s dominantnim osloncem na domaće resurse i akter) i heteronomna (dobrovoljna ili prinudna implementacija tuđih projekata s dominantnim osloncem na tuđe resurse i kapital), demokratska (podrška najvećeg broja značajnih društvenih činitelja koji se kroz demokratsku proceduru odlučuju prihvatiti modernizacijske promjene određenog intenziteta u nekoj društvenoj sferi i vremenskom periodu) i autoritarna; a po prostoru odvijanja može se proučavati kao globalni, regionalni, nacionalni ili lokalni proces.²⁰ Uz to, postoji i distinkcija između modernizacije odozgo i modernizacije odozdo. Modernizacija odozdo podrazumijeva provođenje modernizacijskih promjena kao rezultat zahtjeva građana kao samog temelja društvene strukture, a modernizacija odozgo podrazumijeva modernizaciju za koju se zalaže i koju provodi društvena elita ili vladajuća klasa.²¹

Što se tiče teorijskog razmatranja modernizacije, kao logično mjesto za početak nameće se enciklopedijska definicija modernizacije. Prema toj definiciji modernizacija je skup kompleksnih promjena koje od 16. stoljeća u nejednakoj mjeri i različitim mehanizmima širenja zahvaćaju sva ljudska društva, posebice u Europi, pri čemu teorija modernizacije objašnjava globalne procese kojima tradicionalna društva dospijevaju do modernosti.²² U toj se teoriji razlikuju četiri odvojena, ali međusobno povezana vida modernizacije. To su: politička modernizacija koja obuhvaća razvoj ključnih institucija (političkih stranaka, parlamenata, glasačkih prava) na kojima počiva sudjelovanje u donošenju odluka; kulturna modernizacija koju obilježavaju tendencije sekularizacije i laicizacije te vezanost za različite ideološke projekte; ekonomska modernizacija koja je povezana s ekonomskim promjenama, ponajprije s rastućom podjelom rada, korištenjem upravljačkih tehnika, usavršavanjem tehnologije te rastom trgovačkih pogodnosti; društvena modernizacija koja uključuje sve veću pismenost, urbanizaciju i opadanje tradicionalnog autoriteta.²³ Sve te navedene promjene izraz su sve veće društvene i strukturalne diferencijacije.²⁴ Premda nije direktno spomenuta, socijalna se mobilnost u toj definiciji zapravo podrazumijeva. Uz svu veću urbanizaciju povezanu s društvenom modernizacijom, socijalna se mobilnost veže i uz rastuću podjelu rada u ekonomskoj modernizaciji. Također, sve veća društvena i strukturalna diferencija ne bi bila moguća bez sve izraženije društvene pokretljivosti.

²⁰ ŠETKA, "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji", 5-6.

²¹ ŠETKA, "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji", 6.

²² "Modernizacija"

²³ "Modernizacija"

²⁴ "Modernizacija"

Nastavak teorijskog razmatranja modernizacije nužno je vezan uz sociologijske priručnike. Ondje se pod pojmom modernizacije jače naglašavaju procesi nego stanja, a moguće je razabrati dva osnovna značenja tog pojma: prvi, modernizacija je opći socijalni proces kojim prethodno agrarna društva postaju razvijena, a sam pojam uključuje širi raspon društvenih procesa (ne samo industrijalizaciju), pa je moguće govoriti i o političkoj modernizaciji na koju odlučno utječe (ili čak omogućava) ekonomska modernizacija, a u klasičnoj se sociologijskog teoriji modernizacija koncipira u ključu temeljnih procesa kao socijalna diferencijacija (E. Durkheim), kao racionalizacija (M. Weber) ili kao komodifikacija (K. Marx), stoga je ona shvaćena na taj način otvoreni koncept; drugi, modernizacija je partikularniji model socijetalnog razvoja prema kojemu uloga odlučnog čimbenika u modernizaciji pripada prevladavanju i nadomještanju tradicijskih vrijednosti i motivacijskih obrazaca neprijateljskih društvenoj promjeni i ekonomskom rastu.²⁵ I ovim se definicijama uloga socijalne mobilnosti stanovništva u modernizaciji direktno ne spominje, ali je na različitim mjestima implicirana jer je nužno povezana s pojmovima industrijalizacije i socijalne diferencijacije, kao i s prevladavanjem tradicijskih vrijednosti i motivacijskih obrazaca koje je uočljivo u zapošljavanju potomaka zemljoposjedničkog društvenog sloja u modernom činovničkom aparatu.

Daljnje razmatranje različitih teorija modernizacije zahtijeva osvrt na stručnu socijološku literaturu napisanu vezano uz tu kompleksnu tematiku. U suvremenoj se socijološkoj literaturi također poseban naglasak stavlja upravo na modernizacijske procese. Ondje se ističe kako postoje različite pojave i procesi koji se odigravaju kao dio modernizacijskih promjena, a koji se manifestiraju kroz: opadanje stopa nataliteta i mortaliteta (povećava se udio radno sposobnog stanovništva), rast socijalne i geografske mobilnosti stanovništva, ostvarivanje visokog stupnja urbanizacije, jačanje industrijskih odnosa, pojavu novih društvenih grupa, nastanak modernog činovništva itd.²⁶ Ako se pažljivo sagleda redoslijed navedenih procesa koji su svojim međudjelovanjem doveli do ostvarivanja modernizacijskih promjena, može se uočiti kako su na prvim mjestima istaknuti procesi demografske tranzicije i socijalne mobilnosti te kako je svaki proces zapravo preduvjet za sljedeći. Drugim riječima, povećanjem udjela radno sposobnog stanovništva u šesnaestostoljetnim zapadnoeuropskim državama, koje su tada još uvijek bile pretežito ruralne, nužno dolazi do geografske pokretljivosti viška radno sposobnog stanovništva koje dolazi u gradove, a pritom dobar dio njih mora

²⁵ ZEMAN, *Autonomija i odgođena apokalipsa*, 36-37.

²⁶ TERZIĆ, PERIĆ DILIGENSKI, "Modernizacija", 418.

promijeniti profesiju u odnosu na svoje očeve iz ruralnih predjela čime doprinose postepeno sve većem rastu socijalne mobilnosti, a time i ostvarivanju visokog stupnja urbanizacije koji s vremenom omogućava i jačanje industrijskih odnosa, kao i pojavu novih društvenih grupa te nastanak modernog činovništva. Premda se ne može govoriti o jačanju industrijskih odnosa u gradu Korčuli na prijelazu u 20. stoljeće, već eventualno o njihovoj skromnoj pojavi, i ondje dolazi do pojava novih društvenih grupa i modernog činovništva, samo u puno manjoj mjeri nego u gradovima u kojim je došlo do jačanja industrijskih odnosa. Ipak, stanovništvo grada najveći je prirast ostvarilo u razdoblju od 1817. do 1854, a potom od 1868. do 1910, s iznimkom predzadnjeg desetljeća 19. stoljeća, bilježi slabi, ali kontinuirani prirast stanovništva.²⁷ Po svojoj prilici, to se u određenoj mjeri moralo odraziti i na socijalnu mobilnost stanovništva grada u određenoj fazi procesa modernizacije, a namjera je arhivskog istraživanja matičnih knjiga vjenčanih u promatranom razdoblju pokazati o kojoj je fazi tog procesa riječ.

Nastavak razmatranja teorije modernizacije neophodno je vezan uz jednog od najvažnijih teoretičara modernizacije, američkog sociologa Talcota Parsonsa. Parsons se smatra sociološkim divom koji je prauzor svim teoretičarima modernizacije, a koji je svojim razumijevanja društva (i onog modernog i društva uopće) kao stabilnog, zaokruženog i relativno zatvorenog sustava te svojim evolucionističkim stavovima oblikovao dominantnu matricu načina na koji se u društvenim znanostima razmišljalo o modernom društvu.²⁸ Parsonsovo je djelo snažno utjecalo na teoriju modernizacije 1950-ih i 1960-ih, a pristupi koji se mogu podvesti pod etiketu „modernizacijske škole“ od početka su bili u potrazi za teorijom koju su crpili iz niza drugih disciplina (politologija, ekonomija, antropologija, psihologija itd), te su stvorili osebujnu teorijsku mješavinu u kojoj su najizraženije sastavnice činili evolucionizam, strukturalni funkcionalizam, sistemska teorija i interakcionizam.²⁹ Prema evolucijskoj koncepciji modernizacija je dugotrajan, ireverzibilan, homogenizirajući proces koji zahvaćena društva čini sve sličnijima, a koji se odvija u odijeljenim fazama kroz više naraštaja ili čak stoljeća, pa se njezini puni učinci očituju tek kroz vrlo duga razdoblja.³⁰ U funkcionalističkoj se koncepciji pak ističe kako je modernizacija sistematski, transformacijski i imanentan proces. Točnije, modernizacija je sistematski proces u kojemu se atributi modernosti javljaju u skupinama svojstava, tvoreći konzistentne cjeline društvenog života, a u svim aspektima funkcioniranja društva dolazi do komplementarnih promjena (industrijalizacija, urbanizacija,

²⁷ KALOGJERA, *Korčula*, 95.

²⁸ ZEMAN, *Autonomija i odgođena apokalipsa*, 11-12.

²⁹ ZEMAN, *Autonomija i odgođena apokalipsa*, 116.

³⁰ ZEMAN, *Autonomija i odgođena apokalipsa*, 158-159.

horizontalna i vertikalna mobilnost stanovništva, diferencijacija, sekularizacija itd); zatim, modernizacija je transformacijski proces u kojemu se stare strukture i vrijednosti moraju u potpunosti zamijeniti novima kako bi neko društvo postalo moderno; osim toga, modernizacija je imanentan proces u kojemu radi njegove sistematske i transformacijske naravi modernizacijski tijekovi ugrađuju promjenu u društveni sustav, što znači da će promjene u jednom području društvenog života neizbježno izazvati odgovarajuće promjene u drugim područjima.³¹

Ako se pažljivije sagledaju te dvije koncepcije modernizacije nastale pod utjecajem Parsonsovih shvaćanja tog procesa, može se uvidjeti kako je u njima naglasak stavljen na različite stvari. Naime, u evolucijskoj je koncepciji naglasak stavljen na osobine procesa modernizacije, pa se ističe njegova ireverzibilnost, dugotrajnost, stupnjevitost itd. S druge strane, u funkcionalističkoj se koncepciji ističe međudjelovanje svojstava i promjena čijom se međusobnom interakcijom ostvario proces modernizacije. Upravo je zbog tog različitog kuta gledišta na isti proces, uloga socijalne mobilnosti u tim dvama koncepcijama različita. U evolucijskoj je koncepciji ta uloga sekundarna, tj. dugotrajan proces koji obuhvaća više naraštaja implicira i određene promjene u profesionalnoj strukturi tih naraštaja, ali socijalna mobilnost kao takva nije nigdje spomenuta niti naglašena. Međutim, moglo bi se reći kako je uloga socijalne mobilnosti u funkcionalističkoj koncepciji modernosti primarna. U toj je koncepciji jasno istaknuta važnost i horizontalne i vertikalne socijalne mobilnosti stanovništva koja je komplementarna s drugim promjenama koje zajedno sačinjavaju modernizacijski proces.

Isto tako, definiranje pojma modernizacije klasičnih teoretičara kroz njezino suprostavljanje pojmu tradicije podazumijeva i postojanje jasne i snažne društvene podjele, a kretanje od tradicionalnog prema modernom društvu linearan je proces koji se odvija isključivo u jednom smjeru: od niske prema visokom stupnju pismenosti, od niskog prema visokom stupnju empatije, od male prema velikoj društvenoj diferencijaciji, od agrarne i sirovinske do industrijske i tehnološke privrede, od lokalnog do nacionalnog osjećaja pripadnosti, od državne do sekularizirane religije itd.³² Ako se usporede klasična i enciklopedijska definicija modernizacije, u enciklopedijskoj se definiciji uočava utjecaj klasičnog definiranja modernizacije. To se može vidjeti i na primjeru socijalne mobilnosti stanovništva. Socijalna se mobilnost neposredno ne spominje ni u jednoj od te dvije definicije, no u obje se njezina

³¹ ZEMAN, *Autonomija i odgođena apokalipsa*, 159-160.

³² ŠETKA, "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji", 4.

prisutnost podrazumijeva. Točnije, prijelaz od agrarne i sirovinke do industrijske i tehnološke privrede istaknut u klasičnoj teoriji ne bi bio moguć bez socijalne mobilnosti stanovništva, a društvena je pokretljivost preduvjet i za urbanizaciju, rastuću podjelu rada u ekonomskoj modernizaciji te sve veću društvenu i strukturalnu diferencijaciju spomenutu u enciklopedijskoj natuknici o modernizaciji.

Premda su svi od ovdje spomenutih pristupa definiranju modernizacije podložni kritikama, te kritike nisu suviše bitne za propitivanje uloge socijalne mobilnosti u tim pristupima, niti za ovaj diplomski rad općenito, stoga o njima ovdje neće biti riječi. Iz ovog kratkog presjeka relevantnih pristupa teoretizaciji modernizacije, o tom bi se pojmu moglo ukratko zaključiti da je riječ o dugotrajnom i stupnjevitom procesu koji se sastoji od više manjih odvojenih, ali međusobno povezanih procesa (urbanizacija, industrijalizacija, socijalna i geografska mobilnost stanovništva, demografska tranzicija, sve veća društvena diferencijacija itd) čijim se međusobnim djelovanjem postepeno ostvaruje prelazak tradicionalnog tipa društva u moderno, i to zahvaljujući značajnim promjenama na političkom, ekonomskom, kulturnom i društvenom planu koje to društvo zahvaćaju. Uloga socijalne mobilnosti stanovništva u svim je navedenim definicijama modernizacije jasno istaknuta, premda nije svugdje izrijekom spomenuta. Naime, istaknuti su drugi procesi poput urbanizacije, socijalne diferencijacije, prevladanja tradicijskih vrijednosti i motivacijskih obrazaca, industrijalizacije i sl. s kojima je socijalna mobilnost neposredno povezana, te je zapravo preduvjet za ostvarenje tih procesa. Zbog takve isprepletenosti s brojnim procesima ključnim za realizaciju modernizacije, socijalna je mobilnost stanovništva, tj. arhivska građa iz koje se ona može iščitati, dragocjena kao izvor za proučavanje stupnja modernizacije nekog društva.

3. Modernizacija na primjeru Dalmacije

Govoriti o modernizaciji Dalmacije znači govoriti o modernizaciji kao lokalnom procesu specifičnom u odnosu na ostale, bliže ili dalje, lokalne modernizacijske procese, premda ih sve povezuju neke zajedničke osobine. Zbog specifičnog povijesno-društvenog konteksta u kojemu se Dalmacija nalazila kad su u njoj počeli djelovati modernizacijski procesi, ti su procesi ondje drukčiji od primjerice istovrsnih procesa u Slavoniji. Stoga, kako bi se proces modernizacije Dalmacije uopće mogao proučavati, nužno je osvrnuti se i na njezin povijesno-društveni kontekst. Također, poželjno je naročit naglasak staviti i na socijalnu mobilnost dalmatinskog stanovništva kao jednog od odlučujućih faktora svakog modernizacijskog procesa.

Prilikom proučavanja modernizacijskog procesa u Dalmaciji do Prvog svjetskog rata prije svega bi trebalo imati na umu dvije činjenice. Prva se odnosi na utjecaj vanjskopolitičkih okolnosti na modernizaciju Dalmacije, pogotovo na početak tog procesa u Dalmaciji. Druga činjenica odnosi se na koegzistenciju tradicionalnih i modernih elemenata u dalmatinskom društvu, tipičnu za tu pokrajinu u 19. stoljeću. Iako modernizacija može započeti u nekoj sferi privrednog života, npr u industriji, socijalna struktura, kultura ili neka druga sfera može dugo vremena odolijevati promjenama, baš kao što je to slučaj bio s dalmatinskim društvom krajem 19. i početkom 20 stoljeća u kojemu su se počeli događati modernizacijski procesi u gotovo svim sferama društvenog života, no obrisi onoga što nazivamo tradicionalnim društvom, unatoč modernizaciji, nikada nisu nestali.³³

Vanjskopolitičke okolnosti koje su presudno utjecale na početak modernizacije Dalmacije svakako su napoleonski ratovi, tj. Napoleonov pohod na sjevernu Italiju 1796. čija je najvažnija posljedica nedvojbeno bila ukidanje Mletačke Republike. Mirom u Campoformiju 1797. godine prestala je mletačka vlast u Dalmaciji, a započelo je osmogodišnje razdoblje prve austrijske uprave u kojem su izvršene znatne sudske i upravne reforme, no austrijsku reorganizaciju prekinula francuska okupacija od 1806. do 1813. godine.³⁴ Premda bi se austrijsko reformiranje sudstva i uprave moglo smatrati svojevrsnim začetkom modernizacijskog procesa, istinske temelje modernizacije Dalmacije postavili su upravo Francuzi za vrijeme svoje kratkotrajne vladavine. Drugim riječima, za francuske su uprave realizirani preduvjeti za početak procesa ekonomske modernizacije, ključnog, pa čak možda i

³³ ŠETKA, "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji", 8.

³⁴ IVKOVIĆ, "Organizacija uprave u Dalmaciji", 32.

najbitnijeg, aspekta modernizacijskog procesa. Točnije, jedan od ključnih koraka u procesu modernizacije Dalmacije svakako je bila izgradnja prometne povezanosti unutar same Dalmacije te povezivanje s ostatkom države i svijeta, a ta je izgradnja počela 1807. godine kada se počinju graditi moderne kolske ceste koja su povezale gotovo cijelu Dalmaciju, jer do tada u Dalmaciji gotovo da nije ni postojala kolska cesta, izuzev one koja je spajala Zadar, Knin i Šibenik, pa se sav teret prenosio na konjima.³⁵ Do kraja francuske uprave u Dalmaciji sagrađeno je oko 500 kilometara nove cestovne mreže, a budući da su sve glavne prometnice građene za kolski promet, one su značajno ubrzale prijenos robe kopnenim putem te pomogle u unaprijeđenju poštanske službe i trgovine, ipak, ponovnim preuzimanjem Dalmacije Habsburška je Monarhija dijelom zaustavila daljnji proces izgradnje još modernije cestovne mreže.³⁶ Iako je pomorski, a ne kopneni, promet ljudi i robe oduvijek bio primarni oblik prometa u Dalmaciji, za ekonomsku modernizaciju u 19. stoljeću ključno je moderniziranje prometa u cjelini, dakle, kopnenog i pomorskog, stoga je izgradnja moderne cestovne mreže početkom 19. stoljeća bila temeljni preduvjet za sveukupnu modernizaciju Dalmacije, pa tako i za modernizaciju pomorskog prometa u okviru ekonomske modernizacije. Također, modernizacija kopnenog prometa u Dalmaciji započeta za francuske uprave nije zaobišla čak ni zabačeni otok Korčulu. Naime, početkom 19. stoljeća u vrijeme francuske započinje planirana izgradnja otočne ceste najprije od Korčule do Lumbarde, a zatim se cesta postupno probijala preko brežuljaka najlakšim putem do ostalih mjesta, pa su 1939. konačno povezana sva naselja.³⁷ Činjenica da je čitav otok cestovno povezan tek tada predstavlja potvrdu nezainteresiranosti austrijske uprave za modernizacijom dalmatinske privrede, što je dakako imalo velik utjecaj na modernizacijske procese i u samoj Korčuli

Uz već navedeno, francuska je uprava značajno utjecajala na tijek modernizacije u Dalmaciji i ukidanjem Grimanijevog zakona 1806. godine čime je na području nekadašnje mletačke vojne krajine ukinuto državno vlasništvo nad zemljom. Tako su veleposjednici postali vlasnici zemlje, ali također nastaje i sloj sitnih seljaka vlasnika zemlje kakav na teritoriju bivše mletačke *stare stečevine* nije postojao u tolikoj mjeri, a iako će mnogima od njih lihvari zbog neplaćenih dugova oduzimati zemlju i zatim im je davati na obradu uz kolonatske uvjete, najveći će se dio slobodnog seljačkog posjeda nalaziti izvan *stare stečevine*.³⁸ Za teritorij *stare*

³⁵ ŠETKA, "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji", 22.

³⁶ ŠETKA, "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji", 23.

³⁷ "Kako doputovati na otok Korčulu?"

³⁸ STANČIĆ, *Hrvatska nacionalna ideologija preporodnog pokreta u Dalmaciji*, 28.

stečevine, u koji spada i grad Korčula, to je značilo da je slobodnog seljačkog posjeda tamo bilo malo ili nimalo.

Od Bečkog kongresa 1815. godine započinje dugi period austrijske uprave u Dalmaciji koja se od 1817. naziva Kraljevina Dalmacija te je bez ikakve samouprave kao zasebna austrijska pokrajina podvrgnuta centralističkoj vlasti.³⁹ Ustavnim stanjem uspostavljenim Carskim patentom 1861. godine Dalmacija dobiva svoj Sabor sa sjedištem u Zadru i od tada šalje svoje zastupnike u Beč.⁴⁰ Međutim, Beč istovremeno podupirući autonomaštvo koči pomicanje osjećaja pripadnosti od lokalnog prema nacionalnom, pa tako negativno utječe na modernizacijske procese. Ipak, treba imati na umu kako su Hasburgovci, bez obzira na takvu politiku koja je omogućavala zadržavanje tog tradicionalnog elementa u dalmatinskom društvu, također istovremeno omogućili i političku modernizaciju Dalmacije jer je uspostavom ustavnosti uspostavljen i dalmatinski sabor te se, što je još bitnije, počinju osnivati i moderne političke stranke. Usporedno s tom političkom modernizacijom dalmatinskog društva nakon 1861. odvija se i kulturna modernizacija u smislu da se sve širi slojevi građanstva vežu za ideološki projekt hrvatskog narodnog preporoda.

Premda je politička modernizacija itekako bitan aspekt modernizacijskog procesa, onaj temeljni aspekt tog procesa u Dalmaciji prije Prvog svjetskog rata bio je poprilično zapostavljen. Naime, za prijelaz iz tradicionalnoga staleškoga društva u moderno građansko društvo ključno je ukidanje feudalnih odnosa, a u Dalmaciji sve do raspada Austro-Ugarske feudalni sustav nije ukinut. Također, kolonat je u Dalmaciji imao brojne specifičnosti, pa su uz podavanja u urodu (trećina, odnosno petina uroda u manje plodnim mjestima) koloni često morali davati gospodaru i više od toga u zamjenu za korištenje njegovih volova ili neku drugu povlasticu, a njihovo se stanje do početka 20. stoljeća još više pogoršalo zbog krize u vinogradarstvu i poskupljenja živežnih namirnica.⁴¹ Pritom je zanimljivo kako se ni autonomaši ni narodnjaci nisu zalagali za ukinuće kmetstva. U ekonomskom programu Narodne stranke kmetstvo je smatrano „rukom Božje blagodati za Dalmaciju“, dok su autonomaši bili za ukidanje kmetstva samo na onim mjestima gdje su vlasnici zemlje članovi Narodne stranke.⁴² Naravno, takvo je stanje krajnje negativno utjecalo na socijalnu i geografsku mobilnost stanovništva, te je značajno usporavalo modernizacijske procese u navedenom razdoblju.

³⁹ IVKOVIĆ, „Organizacija uprave u Dalmaciji”, 33.

⁴⁰ IVKOVIĆ, „Organizacija uprave u Dalmaciji”, 33.

⁴¹ ŠETKA, „Percepcije modernizacije života u Dalmaciji”, 13.

⁴² ŠETKA, „Percepcije modernizacije života u Dalmaciji”, 14.

S druge strane, na socijalnu mobilnost Dalmatinaca pozitivno se odrazio razvoj pomorskog prometa i pojava željeznice krajem 19. i početkom 20. stoljeća. Zbog geografskog položaja Dalmacije, zbog loših kopnenih veza i pomanjkanja željezničke veze sa zaleđem, kao i zbog toga što je pomorski promet bio jeftiniji, najvažniji trgovački putevi i veze išli su preko mora, ali središta tih putova bili su Trst i Rijeka, no pomorstvo je svejedno uvijek bilo veoma važna privredna grana Dalmacije čije se stanovništvo naročito počelo njime baviti za vrijeme krize u vinogradarstvu krajem 19. i početkom 20. stoljeća, iako je ono dugo vremena proživljavalo ozbiljnu krizu izazvanu pojavom parobroda.⁴³ Sve veća primjena parobroda u pomorskom saobraćaju izazvala je među vlasnicima jedrenjaka u Dalmaciji krizu od koje se mnogi od njih, pa i čitava područja (Pelješac, Boka Kotorska itd), nisu više uspjela oporaviti u periodu pred Prvim svjetskim ratom.⁴⁴ Pojava parobroda kao novog, ali skupljeg, prijevoznog sredstva na moru bila je uvjetovana stupnjem razvoja industrije, trgovine, novčarstva i mreže kopnenog prometa, pa se zbog svega toga parobrodarstvo na prostoru Dalmacije razvijalo u početku vrlo sitnim i nesigurnim koracima, no kasnije će, dozrijevanjem gospodarskih prilika, postati jedan od glavnih čimbenika gospodarskog razvoja čitave pokrajine.⁴⁵ Naravno, parobrodarstvo se ne može ni iz čega razviti, čak ni potpomognuto državnim financiranjem. Činjenica da se parobrodarstvo u Dalmaciji na prijelazu u 20. stoljeće razvilo do te mjere da je postalo jedan od glavnih faktora privrednog razvoja pokrajine ukazuje i na stanovit razvoj dalmatinske industrije, trgovine i mreže kopnenog prometa. Također, takav razvoj morao je pozitivno utjecati i na socijalnu mobilnost stanovništva obalnih gradova koji su, za razliku seoskih predjela unutrašnje Dalmacije, u opisanim okolnostima najviše mogli prosperirati. Potvrdu takvog razvoja predstavljaju Split, Šibenik i Metković. Naime, koncem 19. stoljeća izdižu se luke: Split, Šibenik Metković, ali i druge manje luke na dalmatinskoj obali, a ljudi u Dalmaciji počinju shvaćati važnosti zaleđa koje se iza njih nalazi, osobito Bosne i Hercegovine, pa ne čudi da su upravo najveći pomak napravile luke poput Splita, u čijem se zaleđu počinje razvijati jača industrijska djelatnosti, Šibenika, u koji se sve više dovozi drvena građa iz šuma sjeverozapadne Bosne, te Metkovića koji se nalazi na važnom željezničkom spoju Brod-Sarajevo-Dubrovnik.⁴⁶ Dakle, za razvoj je tih luka neophodna bila dobra povezanost s njihovim zaleđem, stoga je sve više do izražaja dolazila i potreba za razvojem željezničke mreže. U Dalmaciji se željeznice počinju graditi tek 70-ih godina 19. stoljeća, ali ni tada u većem

⁴³ FORETIĆ, "O ekonomskim prilikama u Dalmaciji", 30.

⁴⁴ FORETIĆ, "O ekonomskim prilikama u Dalmaciji", 30.

⁴⁵ ŠETKA, "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji", 24.

⁴⁶ ŠETKA, "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji", 25.

opsegu, pa je željeznica kroz Dalmaciju otvorena u listopadu 1877. godine išla od Splita preko Solina, Sućurca, Gomilice, Kambelovca, Starog, Labina, Perkovića, Slivna Unešića, Žitnića i Drniša u Siverić, s pobočnom prugom od Perkovića do Šibenika, a dionica između Siverića i Knina puštena je u promet 1888. godine, pri čemu valja naglasiti kako ta pruga nije bila dovoljna da se Dalmacija željeznički poveže s ostatkom tadašnje države i svijeta, no bila je važna jer je omogućila brz prijenos „rudnih bogatstava“ (prvenstveno kameni ugljen i drvo) iz unutrašnjosti do luka većih obalnih gradova.⁴⁷

Činjenica o gradnji te pruge državnim novcem indikativna je jer ilustrira odnos austrijskih vlasti prema Dalmaciji. Primarna motivacija austrijskih vlasti nije bila ekonomska modernizacija Dalmacije, već brži prijenos ugljena za austrijski Lloyd. Naime, to je brodarsko poduzeće i osiguravateljsko društvo, koje je u početku trgovcima, osiguravateljima i brodarima pružalo informacije o tržištima i pomorskoj trgovini u Europi i Aziji, u 1838. godini uspostavilo i liniju Trst – Kotor.⁴⁸ Austrijska je vlada pomagala poduzeću financijskim, carinskim, poreznim i drugim olakšicama, ali i diplomacijom, kako bi pospješila njegovo širenje po svjetskim morima i povećala mu konkurentnost.⁴⁹ Također, parobrodi austrijskog Lloyda koristili su siverićki ugljen, a sam je Lloyd imao svoja skladišta u Šibeniku, stoga nije slučajno spomenuta željeznička veza, građena državnim novcem, prolazila kroz Siverić te se spuštala do Šibenika.⁵⁰ No, bez obzira na motivaciju austrijskih vlasti, ta je pruga itekako doprinijela ekonomskoj modernizaciji Dalmacije, dakako ponajviše Splita i Šibenika, te se kao takva pozitivno odrazila i na socijalnu mobilnost određenih slojeva dalmatinskog društva, iako bi rezultati bili kudikamo bolji, a modernizacijski proces puno brži i sveobuhvatniji, da je pruga povezala Dalmaciju s ostatkom države, no to Beču nije nikad ni bilo u cilju.

Naime, došavši pod Austriju, Dalmacija se našla na periferiji države, a vojno-politički interes Austrije za ovu oblast preko koje je mogla vršiti utjecaj prema Istoku i biti stvarni gospodar Jadranskog mora, nije bio dovoljan da se posebno zanima njezinom privrednom izgradnjom, pa je takvim ciljevima Austrije svakako bolje odgovaralo da pokrajina ostane u zaostalosti.⁵¹ Gotovo čitavo vrijeme svoje uprave Austrija je Dalmaciju tretirala kao slabo razvijenu i siromašnu poljoprivrednu oblast, nepovezanu s glavnim trgovačkim putevima, sa slabim komunikacijama u svojoj unutrašnjosti i bez potrebnih sirovina za jači razvoj bilo koje

⁴⁷ ŠETKA, “Percepcije modernizacije života u Dalmaciji”, 27.

⁴⁸ MATIJAŠIĆ, DUDA, “Austrijski Lloyd”

⁴⁹ MATIJAŠIĆ, DUDA, “Austrijski Lloyd”

⁵⁰ ŠETKA, “Percepcije modernizacije života u Dalmaciji”, 27.

⁵¹ FORETIĆ, “O ekonomskim prilikama u Dalmaciji”, 10.

industrije ili prerađivačke radinosti, pa se zbog svega toga u nju i ne isplati pretjerano investirati, iako će zadnjih godina austrijske vladavine Beč pokazati nešto jači interes za privredni razvoj Dalmacije, što će polučiti i određene rezultate u razvitku nekih privrednih grana.⁵²

Dakle, austrijska uprava nije u Dalmaciju ulagala onoliko koliko je bilo potrebno da bi nadoknadila više stoljeća eksploatacije i zapostavljanja njezina privredna razvoja za vrijeme mletačke vladavine, već onoliko koliko je to odgovaralo austrijskim financijskim, strateškim i političkim ciljevima, stoga je o tim ciljevima u potpunosti ovisila i industrijalizacija Dalmacije koja je svugdje, pa i u Dalmaciji, bila okosnica modernizacijskog procesa. Prema statističkim podacima o zanimanjima po popisima stanovništva izvršenima 1857, 1869, 1880, 1890, 1900. i 1910. godine, industrijom i zanatima bavio se veoma malen broj stanovništva, a najveći porast broja zaposlenih u industriji i zanatstvu zabilježen je od 1890. do 1910, kada je Dalmatinska industrija učinila svoj prvi jači razvojni korak, iako u velikom zakašnjenju i s manjim intenzitetom nego u ostalim austrijskim pokrajinama (nešto više od 7% stanovništva Dalmacije bavilo se 1910. industrijom i zanatima, dok se 1900. 26,8% austrijskog stanovništva bavilo industrijom).⁵³ U tom su smislu indikativni i podaci o porastu broja i profesionalnoj strukturi stanovništva u većim dalmatinskim gradovima u razdoblju kad su vršeni popisi stanovništva. Dok je u Zadru kao glavnom gradu pokrajine bio koncentriran velik broj činovništva i vojske, najveći porast stanovništva bilježe Split i Šibenika, a to je povećanje bilo rezultat prirodnog prirasta i imigracije koja je uslijedila kao posljedica jačeg industrijskog razvoja u tim gradovima potkraj 19. o početkom 20. stoljeća.⁵⁴ Također, ti nam podaci svjedoče i o nešto intezivnijoj geografskoj mobilnosti dalmatinskog stanovništva krajem promatranog razdoblja, a uz geografsku mobilnost neophodno je vezana i socijalna mobilnost stanovništva.

Međutim, unatoč spomenutim industrijskim razvojem određenih obalnih gradova u posljednjim desetljećima austrijske uprave, Dalmaciju i društvenu pokretljivost njezina stanovništva u cjelini i dalje se uvelike opterećivali neukinuti kmetski odnosi, što je uočljivo i u statističkim podacima o profesionalnoj strukturi stanovništva iz popisa stanovništva iznesenim u Foretićevom radu *O ekonomskim prilikama u Dalmaciji u drugoj polovici XIX stoljeća do Prvog svjetskog rata*. Austrijska je uprava u svojim popisima stanovništvo podijelila u četiri osnovne grane djelatnosti. U prvoj su bili oni koji su se bavili poljoprivredom, šumarstvom i

⁵² FORETIĆ, "O ekonomskim prilikama u Dalmaciji", 9-10.

⁵³ FORETIĆ, "O ekonomskim prilikama u Dalmaciji", 21.

⁵⁴ FORETIĆ, "O ekonomskim prilikama u Dalmaciji", 21.

ribarstvom, u drugoj oni koji su se bavili rudarstvom, industrijom i zanatstvom, u trećoj oni zaposleni u trgovini, bankarstvu ili prometu, a u četvrtoj zaposleni u državnoj službi, vojsci, slobodnim zanimanjima, odgojnim zavodima, sirotištima te rentijeri i penzioneri. Broj zaposlenika u prvoj grani djelatnosti u razdoblju od 1857. do 1910. porastao je 4,8 puta, pa se tako u Dalmaciji 1910. godine 533 256 stanovnika bavilo poljoprivredom, šumarstvom i ribarstvom, od čega je 17,5 posto vlasnički sloj, a službenika je tek 29, s tim da je broj službenika 1869. bio 2048 i od onda drastično pada. Broj zaposlenika u drugoj grani djelatnosti porastao je 4,7 puta, pa je na kraju spomenutog razdoblja brojio 31 119 stanovnika od kojih je vlasnički sloj također 17,5 posto, dok je službenika bilo 182, pri čemu je njihov do 1880. rastao, da bi se od onda izmijenjivala razdoblja rasta i pada. Treća grana djelatnosti bilježi najmanji rast, svega 2,1 posto, a tim se je zanimanjima 1910. bavilo sveukupno 31 043 stanovnika, od čega je 16,4 posto vlasnika, a 1126 službenika čiji je broj od 1869. porastao 2,2 puta, dok se broj radnika od 1857. povećao 17,7 puta, s druge strane, broj vlasnika se smanjio 2,5 puta, za razliku od prve dvije grane djelatnosti gdje se broj vlasnika u navedenom razdoblju otprilike udvostručio. Broj se radnika u prvoj grani djelatnosti povećao 3,5 puta, a u drugoj 2,2 puta. U četvrtoj grani djelatnosti izostaje podjela na vlasnike, službenike i radnike, no njihov je broj sveukupno porastao 5,2 puta, pa je u 1910. u Dalmaciji bilo 50 186 rentijera, penzionera te onih zaposlenih u državnoj službi, vojsci, slobodnim zanimanjima, odgojnim zavodima ili sirotištima.⁵⁵ Iz navedenih se brojki, mogu izvući određeni zaključci o prirodi modernizacijskog procesa u Dalmaciju u drugoj polovici 19. i početkom 20. stoljeća te o ulozi socijalne mobilnosti u tom procesu. Prvo što upada u oči je najveći prirast zaposlenika četvrte grane djelatnosti te izrazita brojčana dominacija zaposlenih u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu kojima se bavilo čak 533 256 od sveukupno 645 604 stanovnika. Budući da je dobar dio zaposlenih u četvrtoj grani djelatnosti morao biti pismen, tj. obrazovan, kako bi se tim djelatnostima mogao baviti, očigledno je društvena modernizacija u zadnjim desetljećima austrijske uprave bila sve intenzivnija, pa je sve veći postotak stanovništva bio pismen. Takvo stanje potvrđuje i usporedba statističkih podataka o pismenosti dalmatinskog stanovništva iz 1880. i 1910. godine. Naime, 1880. godine svega je 10,7 posto dalmatinskog stanovništva bilo pismeno, a 1910. broj se pismenih popeo na čak 22 posto.⁵⁶ S druge strane, takva izrazita dominacija zaposlenih u prvoj grani djelatnosti ukazuje na veoma nisku razinu industrijalizacije te na opterećenost stanovništva kmetskim odnosima zbog kojih je dobar dio tog stanovništva bio vezan za zemlju. Usprkos tome što je broj zaposlenih u drugoj, trećoj i četvrtoj grani djelatnosti

⁵⁵ FORETIĆ, "O ekonomskim prilikama u Dalmaciji", 11.

⁵⁶ ŠETKA, "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji", 19.

višestruko porastao, taj porast nije mnogo utjecao na potpunu prevlast zaposlenih u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu. U periodu pred Prvi svjetski rat samo poljoprivrednom proizvodnjom bavilo se preko 80% stanovništva Dalmacije, a ta je proizvodnja sporo napredovala i davala slabe prinose.⁵⁷ Stoga, gledajući Dalmaciju u cjelinu, socijalna je mobilnost njezina stanovništva vrlo niska i bez nekog većeg utjecaja, iako je očigledno prisutna te u određenim obalnim gradovima igra ključnu ulogu u provedbi modernizacijskog procesa.

Govoreći o procesu industrijalizacije, on je u Dalmaciji prvenstveno vezan uz industriju cementa. Upravo razvojem cementne industrije započeo je proces industrijalizacije na prostoru srednje Dalmacije gdje dolazi do promjena u načinu privređivanja, ali i u profesionalnoj strukturi stanovništva, jer su nekadašnji težaci, stočari i ribari sada postali jeftina radna snaga cementne industrije.⁵⁸ Iz perspektive društva, u tom slučaju ne možemo govoriti o nekom pomicanju na društvenoj ljestvici, već jedino o geografskoj pokretljivosti tog stanovništva, no iz perspektive pojedinaca koji iz seoskih sredina Dalmatinske zagore dolaze raditi u grad, riječ je o velikom društvenom pomaku.

Nadalje, ovdje valja imati na umu dvije stvari. Prva, bitna karakteristika mentaliteta tog novog najamnog radnika, tog dalmatinskog težaka, polukmeta i poluvlasnika, navikla da živi u bijedi i kulturnoj zaostalosti, bila je u tome što su njegovi interesi bili podijeljeni između onog komada krševite zemlje, koji je teško napuštao, i novog zanimanja koje nije odlučno prihvatio kao osnovu svoju buduće egzistencije, ali želi iskoristiti sve mogućnosti koje mu ono pruža, stoga je on najamni radnik sa zemljoradničkim interesima i obratno.⁵⁹ Druga, premda je u Dalmaciji nedostajalo kapitala, više nego što je nedostajalo kapitala, nedostajalo je poduzetnosti kod ljudi koji su imali kapitala da ga ulože u stvaranje novih privrednih poduzeća, stoga je gotovo sva jača industrijska poduzeća formirao strani kapital, ponajviše talijanski.⁶⁰ Idealan primjer domaće nepoduzetnosti bio je vranski knez Borelli. Dobivši od države velike novce za svoj posjed, knez Borelli ih nije uložio u industriju ili trgovinu, nego u gradnju stambenih kuća, postavši na taj način rentijer, a ne poslovan čovjek u pravom smislu, a takvo nerado ulaganje u industriju posljedica je još uvijek živog feudalnog mentaliteta karakterističnog za vladajuću klasu Dalmacije (veleposjednici, visoko činovništvo i slobodna zvanja) i na kraju 19. stoljeća.⁶¹

⁵⁷ FORETIĆ, "O ekonomskim prilikama u Dalmaciji", 37.

⁵⁸ ŠETKA, "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji", 34.

⁵⁹ FORETIĆ, "O ekonomskim prilikama u Dalmaciji", 37.

⁶⁰ FORETIĆ, "O ekonomskim prilikama u Dalmaciji", 37.

⁶¹ FORETIĆ, "O ekonomskim prilikama u Dalmaciji", 37.

Također, državne investicije svodile su se uglavnom na izgradnju takozvanih „krnj-željeznica“, luka i putova i njihovo održavanje, dok za razvijanje energetske izvora koji bi veoma ubrzali razvoj industrije, ni državna ni zemaljska uprava nisu učinile gotovo ništa.⁶² Kroz najveći dio razdoblja druge austrijske uprave, Beču nije odgovorala razvijena i, za ono vrijeme, potpuno modernizirana Dalmacija jer bi njezine brojne luke mogle predstavljati nepotrebnu konkurenciju tršćanskoj luci u koju je austrijska vlada obilato investirala, stoga vlada ni ne ulaže u industrijalizaciju, a moderniziraju se prije svega oni aspekti dalmatinskog društva neophodni za funkcioniranje činovničkog aparata koji je omogućavao da ta pokrajina služi vojno-strateškim, političkim i financijskim ciljevima Beča, dok se u razvoj prometne infrastrukture, koja bi omogućila ekonomsku modernizaciju, ulagalo minimalno. Osnovni problem razvoja pomorskog prometa, kao primarnog oblika prometa u Dalmaciji, bio je nedostatak željezničke povezanosti s unutrašnjošću zemlje, te je razvoj dalmatinskih luka ovisio o izgradnji željezničkih pruga između njih samih i njihova prirodnog ekonomskog zaleđa, i u tome se jasno može vidjeti maćehinski odnos između Austro-Ugarske i Dalmacije, Ugarska je svojim kapitalom poticala razvoj riječke, a Austrija tršćanske luke, te su obje u izgradnji željeznice prema Dalmaciji i dalmatinskim lukama vidjele jedino potencijalnu opasnost i konkurenciju.⁶³ Jači interes Beča za industrijalizaciju i razvoj Dalmacije počinje s austrijskom interesima za okupacijom Bosne i Hercegovine, pa na taj način vanjskopolitičke okolnosti s kraja 19. stoljeća, opet kao i na početku stoljeća, odlučno utječu na modernizacijske procese u Dalmaciji. Stoga nije nimalo slučajno da desetak godina nakon austrijske okupacije Bosne i Hercegovine dolazi do prvih značajnih iskoraka u razvoju dalmatinske industrije koja najveći prirast broja zaposlenih bilježi u razdoblju od 1890. do 1910. godine.

Ukratko, u Dalmaciji druge polovice 19. stoljeća i pred Prvi svjetski rat odvijaju se značajne promjene u smislu društvene, političke i kulturne modernizacije, no izostaju značajnije promjene u kontekstu ekonomske modernizacije. Do značajnih koraka prema ekonomskom moderniziranju Dalmacije dolazi tek nakon austrijske okupacije Bosne i Hercegovine, kad to postaje interes Beča, pa se smatra kako je zadnjih dvadesetak godina druge austrijske uprave bilo odlučujuće za razvoj dalmatinske industrije kao okosnice ekonomske modernizacije, ali i općenito modernizacije, te pokrajine. Unatoč tome, kmetski odnosi nisu bili ukinuti do kraja postojanja Austro-Ugarske Monarhije, što je presudno utjecalo na socijalnu mobilnost dalmatinskog stanovništva, pa je ona, gledajući Dalmaciju u cjelini, bila poprilično niska. Zbog

⁶² FORETIĆ, “O ekonomskim prilikama u Dalmaciji”, 37.

⁶³ ŠETKA, “Percepcije modernizacije života u Dalmaciji”, 12.

neukinutih kmetskih odnosa, kao i zbog činjenice da je modernizacija u Dalmaciji provođena prvenstveno odozgo, posve je razumljiva sveprisutnost koegzistencije tradicionalnih i moderenih elemenata u dalmatinskom društvu u navedenom razdoblju. Konture takvog modernizacijskog procesa vidljive su i na primjeru grada Korčule.

4. Društveno-povijesne i ekonomske odrednice grada Korčule u 19. stoljeću

Zahvaljujući Statutu grada Korčule iz 1214. sa sigurnošću se može utvrditi kako je tada grad postojao na današnjem mjestu te da je već početkom 13. stoljeća imao vlastito pravno ustrojstvo i već formiranu urbanu strukturu.⁶⁴ Od 1420. do 1797. Korčula je u sklopu Mletačke Republike, što je ostavilo mnogo tragova, posebno na kulturnom planu grada.⁶⁵ Međutim, najveći je trag višestoljetna mletačka vladavina ostavila u socijalnoj strukturi grada koja se očuvala i nakon propasti Mletačke Republike krajem 18. stoljeća kad grad ulazi u razdoblje brojnih promjena uzrokovanih različitim promjenama vlasti te začetkom modernizacijskih procesa na otoku.

Propašću Mletačke Republike 1797. godine otok Korčula postaje poprište zanimanja velikih sila: Austrije, Rusije, Francuske i Engleske, čije su se kratkotrajne vladavine izmjenjivale sve dok odlukom Bečkog kongresa otok nije došao pod austrijsku vlast koja je trajala od 1815. do 1918. godine.⁶⁶ Ulaskom u Habsburšku Monarhiju, jednu izrazito centralističku državu s jakom administracijom i stajaćom vojskom, u koju se regrutiralo svo muško stanovništvo, autonomija grada i otoka bila je ukinuta, pa su primjerice gradski sindici tako postali puki izvršitelji odredbi i politike središnjih vlasti.⁶⁷

Dakle, postavši dijelom austrijske Dalmacije, Korčula je izgubila neke prijašnje značajke (npr. ukidanje Biskupije), te je postala jedan od pokrajinskih dalmatinskih gradića, čija su razdoblja gospodarstvenih uspona i padova zavisila o gospodarstvenim, političkim i kulturnim kretanjima u Austrijskom Carstvu, a politička, upravna i prometna odvojenost od Banske Hrvatske, pojačana i političkim pritiscima austrijske vlasti, odražavala se na politički, gospodarstveni i kulturni život u Dalmaciji i Korčuli.⁶⁸ Baš kao u Dalmaciji, i u Korčuli je austrijska uprava dvojako utjecala na modernizacijske procese, stimulirala je one procese neophodne za normalno funkcioniranje općine, dok je one procese ključne za ekonomsko moderniziranje grada i otoka uglavnom zapostavljala. Pa čak ni uvođenje ustavnosti koje je omogućilo političku modernizaciju, te posljedično pospješilo i nacionalno-intergracijske procese na otoku, nije bilo izraz želje Beča za demokratizacijom, već nužde vladajuće kuće za poduzimanjem takvih mjera kako bi se uspjeli zadržati na vlasti. Dakle, Austrija je kao jaka i

⁶⁴ KALOGJERA, *Korčula*, 54-56.

⁶⁵ KALOGJERA, *Grad Korčula*, 14.

⁶⁶ OREB, *Otok Korčula*, 752.

⁶⁷ KALOGJERA, *Korčula*, 85.

⁶⁸ OREB, *Otok Korčula*, 752.

dobro ustrojena država u ono doba, uvela i primijenila mnoge suvremene stečevine svoje državne uprave i zakonodavstva u poljodjelstvu, školstvu, sudstvu, zdravstvu, socijalnoj skrbi i u drugim vidovima života, ustrojila je općine na otoku i unaprijedila političke odnose u izbornom postupku, što je utjecalo i pridonijelo pobjedi narodnjaka u zastupničkim tijelima vlasti (u Općini, Dalmatinskomu saboru i Carevinskomu vijeću).⁶⁹ Naime, u političkome su se pogledu vodile stranačke borbe između narodnjaka i autonomaša za prevlast u općinskim tijelima, a 1871. godine Narodna je stranka prvi put pobjedila na općinskim izborima na Korčuli i preuzela općinsku upravu, te od tada u službenu uporabu sve više ulazi hrvatski jezik umjesto talijanskoga, da bi on, devedestih godina, posve prevladao.⁷⁰

Ipak, usprkos brojnim modernim tekovinama koje je austrijska uprava uvodila u području uprave, sudstva, školstva, poljoprivrede itd, socijalna je struktura grada Korčule, naslijeđena još iz doba mletačke uprave, preživjela do duboko u 19. stoljeće. Iz perspektive korčulanskog društva veoma je važna činjenica kako su četiri stoljeća mletačke vladavine bila neprekinuta osmanlijskim osvajanjima, što nije bio slučaj s brojnim drugim bivšim mletačkim posjedima na istočnom Jadranu. Upravo zahvaljujući toj pripadnosti teritoriju tzv. *stare stečevine* u Korčuli se održalo gradsko društvo mediteranskog tipa s kolonatom. Na temelju tog različitog društveno-povijesnog razvitka različitih dijelova Dalmacije nastaje historiografski koncept o dvije Dalmacije koji bi se vrlo sažeto mogao ovako prikazati: „S jedne strane to je društveni sloj primorskih i otočkih komuna s gospodarskim sustavom kolonata sa veleposjednicima i kolonima, te različitim gradskim slojevima (obrtnika, birokracije, slobodnih zvanja i dr), a s druge strane to je zagorski, „vlaški“, sloj s društvenom lepezom od slobodnih seljaka do serdara.“⁷¹ To znači da je u Dalmaciji u prvoj polovini 19. stoljeća postojalo društvo s izrazitim najvišim i najnižim slojem i slabo razvijenim slojevima između njih, tj. s jedne je strane golema seljačka masa, a s druge tanki najviši sloj sastavljen od gradskih plemića i neplemića čiji prihodi od zemlje i službe omogućuju obrazovanje njihove djece koja tako popunjavaju viša gradska zanimanja (liječnici, odvjetnici, viši činovnici, više svećenstvo), dok između tog uvjetno nazvanog oligarhijskog sloja i seljaštva stoji gotovo prazan socijalni prostor.⁷²

Društvena se struktura grada Korčule polovinom 19. stoljeća također uklapa u takav koncept premda pokazuje određene specifičnosti. Uklapa se s gospodarskim sustavom kolonata

⁶⁹ OREB, *Otok Korčula*, 752.

⁷⁰ OREB, *Otok Korčula*, 759.

⁷¹ ZELIĆ-BUĆAN, „Hrvatski preporod u Dalmaciji“, 388.

⁷² STANČIĆ, *Hrvatska nacionalna ideologija preporodnog pokreta u Dalmaciji*, 38-39.

i kolonima kao nižim slojem te različitim gradskim slojevima i posjednicima kao najvišim slojem, no specifična je zbog poprilično raširenog i razgranatog obrničkog sloja, tj. velikog broja manualnih radnika. Odnosno, društvo grada Korčule tipično je gradsko društvo mediteranskog tipa, ali se od većine ostalih obalnih i otočkih gradova s većinskim agrarnim stanovništvom izdvaja relativno velikim brojem zanatlija zaposlenih u proizvodnim djelatnostima. Specifična profesionalna struktura stanovništva razlikovala je grad Korčulu i u odnosu na druga naselja na otoku. Naime, građani su Korčule po socijalnom sastavu većinom bili zemljoposjednici, obrtnici i trgovci, a u gradu je uz to živio i izvjestan broj najamnih radnika (nosača, sluškinja, sluga, orača i pastira) koji su na temelju ugovora obavljali stanovite poslove uz novčanu naknadu, ponekad i uz stan i hranu kod poslodavca, dok su stanovnici drugih naselja na otoku bili pretežno zemljoradnici.⁷³ Potvrda takvog stanja uočljiva je i u matičnim knjigama vjenčanih župe Korčula u drugoj polovici 19. stoljeća.

Međutim, opisanu tradicionalnu društvenu strukturu Korčule kroz 19. stoljeće postepeno sve više zahvaćaju modernizacijski procesi, pa se uslijed djelovanja tih procesa socijalna struktura grada počinje mijenjati od polovine 19. stoljeća. Budući da je modernizirala upravu i školstvo na otoku, austrijska je uprava pozitivno utjecala na modernizacijski proces u Korčuli u dugom 19. stoljeću, pa tako i na socijalnu mobilnost na koju velik utjecaj između ostalog ima upravo modernizacija školstva, ali i geografska mobilnost. Naime, modernija je uprava zahtijevala i birokratski aparat jači od onoga za vrijeme mletačke vladavine, pa su u Dalmaciju doseljavani činovnici iz mletačke i lombardske oblasti, a školstvo, koje je također modernizirano i ujednačavano, zajedno sa studijem na talijanskim sveučilištima u austrijskoj sjevernoj Italiji, stvaralo je inteligenciju domaćeg porijekla.⁷⁴ Ta će inteligencija biti temelj iz kojega će se formirati moderna urbana društvena struktura dalmatinskih gradova, pa tako i Korčule, a na pitanje u kolikoj se mjeri ta struktura u Korčuli formirala prije Prvog svjetskog rata, odgovor bi trebali dati podaci iz matičnih knjiga vjenčanih u razdoblju od 1850. do 1914. godine.

U tom su razdoblju brodogradnja i kamenoklesarstvo bile djelatnosti na kojima se temeljila čitava privreda grada. Štoviše, brodogradnja te kamenoklesarstvo i kamenarstvo, zajedno s pomorstvom i poljoprivredom, privredne su djelatnosti na kojima je grad temeljio svoj gospodarski život od srednjeg vijeka sve do polovine 20. stoljeća.⁷⁵ Budući da grad nije

⁷³ KALOGJERA, *Korčula*, 92.

⁷⁴ STANČIĆ, *Hrvatska nacionalna ideologija preporodnog pokreta u Dalmaciji*, 33.

⁷⁵ KALOGJERA, *Korčula*, 88-91.

nikad bio neko istaknuto trgovište jer nikad nije bio na križanju velikih putova niti u visoko populacionom prostoru, trgovina i obrti služili su lokalnim potrebama, a kamenoklesarstvo i brodogradnja dobrim dijelom i izvozu.⁷⁶

Premda se brodogradnja u Korčuli, zahvaljujući svom položaju na važnom plovidbenom putu, koji je donosio dosta posla na popravku brodova, te svojoj orijentaciji na manje brodove, čamce i ribarske barke, uspjela zadržati kao jedna od dvije najvažnije privredne grane grada i u dugom 19. stoljeću, njezino je nazadovanje bilo očigledno. Nakon kratke konjunktore sredinom 19. stoljeća započinje kriza koja se uz izvjesne oscilacije zadržala do polovice 20. stoljeća, pa će od 370 zaposlenih u brodogradnji početkom 19. stoljeća njihov broj pred Drugi svjetski rat spasti na pedesetak radnika.⁷⁷ Sve upotrebljavaniji parobrodi uzrokovali su nazadak korčulanske brodogradnje u 19. stoljeću.⁷⁸

Cijeneći predaju i ugled kamenoklesarskog i brodograditeljskog obrta i njihov udio u otočnom gospodarstvu, Pokrajinska je vlast nastojala poboljšati njihovu kakvoću stručnom izobrazbom zanatlija, pa je 1881. pri Građanskoj školi u Korčuli osnovala tečaj za brodograditelje i kamenoklesare, koji je 1913. prerastao u Obrtnu školu, štoviše, kako se u korčulanskim brodogradilištima i kamenolomima proizvodilo ručno, i to se pokušavalo osuvremeniti, ali svi ti pokušaji nisu donijeli željene plodove.⁷⁹ Ipak, krajem 19. stoljeća tradicionalno kamenarstvo se intenzivira, pa zanatska obrada kamena s prijelazom stoljeća polagano poprima stanovite industrijske elemente.⁸⁰

S brodogradnjom i kamenoklesarstvom bili su povezani i neki zanati (užari, kovači, drvodjelci), a druge su uslužne djelatnosti i mali obrt (krojači, trgovci, mesari, gostioničari itd) bile povezane sa svakodnevnim životom Korčulana, pa nisu imali neku važniju ulogu u gospodarstvu.⁸¹ Ipak, 1860. godine u gradu je bilo osam krčmi, dok je prvo prenočište uređeno 1806. godine, prva kavana 1808. godine, a prvi suvremeni ugostiteljski objekt Casino, kasnije dograđen u hotel, otvoren je 1873. godine.⁸² Činjenica da je još u drugoj polovini 19. stoljeća u veoma malom gradu postojao toliki broj ugostiteljskih objekata ukazuje na nezanemariv udio ugostiteljstva u gradskoj privredi, što ujedno znači da grad ima dobar položaj s, za dalmatinske

⁷⁶ KALOGJERA, *Korčula*, 88.

⁷⁷ KALOGJERA, *Korčula*, 89-90.

⁷⁸ OREB, *Otok Korčula*, 756.

⁷⁹ OREB, *Otok Korčula*, 756-757.

⁸⁰ ŠETKA, "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji", 37.

⁸¹ OREB, *Otok Korčula*, 756 – 757.

⁸² KALOGJERA, *Korčula*, 91.

prilike, relativno velikim prometom putnika i trgovaca zbog kojih su mu ti objekti potrebni. Dobar položaj grada Korčule u Pelješko-korčulanskom kanalu, važnom trgovačkom-pomorskom putu duž hrvatske jadranske obale, od Dubrovnika prema Splitu i Rijeci, zajedno s ljepotama otočnoga krajolika, činili su grad Korčulu s okolicom veoma povoljnom za razvitak turizma, stoga je na sjednici Općinskog vijeća 1898. godine, zbog ugroženosti najvažnijih gospodarstvenih grana brodogradnje, kamenoklesarstva te poljodjelstva, i manjka novca za njihovo osuvremenjenje, odlučeno da se grad i otok trebaju usmjeriti prema turizmu.⁸³ Iste je godine bečki industrijalac Carl Warhaneck otvorio tvornice za preradu ribe u Korčuli i Veloj Luci.⁸⁴

Govoreći o ekonomskoj modernizaciji, nužno je napomenuti kako ju je središnja vlast zapostavljala jer jednostavno nije imala razloga u nju investirati, ali ipak se ne može reći kako nije doprinijela modernizaciji korčulanske privrede. U gospodarstvenom životu na otoku, poglavito u poljodjelstvu, unijela je mnoge novine: izmjerila je zemljište, ustanovila je zemljišne razrede i razvrstala kulture, radi određivanja poreza, uredila je zemljišnu službu i podijelila zemljišne općine te za svaku izradila zemljišne planove i gospodarske operate, međutim, unatoč tim novostima, poljodjelstvo je ostalo zaostalo zbog malih posjeda, njihove udaljenosti, loših prometnih veza, zaostale i neisplative obrade zemljišta, zakupničkih i kmetskih odnosa i niske razine stručne izobrazbe težaka.⁸⁵ Ipak, od druge polovine 19. stoljeća, zahvaljujući velikoj krizi talijanskog i francuskog vinogradarstva, korčulansko se gospodarstvo uslijed sve intenzivnijeg izvoza vina počinje kretati od zaostalog prema isplativom gospodarstvu, ali od osamdestih godina čitavo dalmatinsko vinogradarstvo i samo upada u krizu iz koje se neće uspjeti izvući do kraja razdoblja austrijske uprave. Zakupnički i kmetski odnosi u zemljišnoj politici i velike porezne obveze, zbog kojih se stanovništvo zaduživalo kod podsjednika i trgovaca s velikim kamatama, pa se teško oslobađalo dugova, natjerali su korčulanske težake na udruživanje u težačke zadruge i osnivanje štedno-zajmovnih ustanova početkom 20. stoljeća, stoga su se povoljnim zajmovima i novčanom pomoću rodbine iz prekomorskih zemalja neki od tih težaka uspjeli osloboditi zakupničkih odnosa i postati vlasnici zemlje, što je pomagalo njihovim gospodarstvima, ali usprkos svim tim nastojanjima, mnoge druge okolnosti i nesposobnosti korčulanskog gospodarstva (razdvojenost i međusobna udaljenost posjeda, jednokulturno usmjerenje prema vinovoj lozi s osloncem na tržišnu proizvodnju, nemogućnost primjenjivanja naprednih poljostrojevnih mjera u obradi zemlje,

⁸³ OREB, *Otok Korčula*, 134.

⁸⁴ PERIČIĆ, *Gospodarski razvoj Dalmacije*, 188.

⁸⁵ OREB, *Otok Korčula*, 753.

slabe prometne veze itd) onemogućile su korčulanskim poljodjelicima osobito dobre učinke.⁸⁶ Doduše, valja napomeniti kako su te porezne obveze bile velike iz perspektiva prosječnog Dalmatinca, ali ne i iz perspektive središnjih vlasti. Drugim riječima, ako se usporede davanja Dalmacija i svih drugih pokrajina Austro-Ugarske, vidi se kako je Dalmacija plaćala daleko najniži porez, što je prije svega morala zahvaliti svojoj potpunoj zaostalosti za ostatkom Monarhije.⁸⁷ Također, valja imati na umu kako poljodjelstvo, premda važna privredna grana građana Korčule, što je očito i iz matičnih knjiga vjenčanih od 1850. do 1914. godine, svakako nije najvažnija grana gradske privrede. Stoga su spomenute vladine mjere te krize i nedostaci otočke zemljoradnje morale imati određeni utjecaj na građane Korčule, ali upitno je koliki je taj utjecaj mogao biti.

Sve u svemu, krajem 19. stoljeća na Korčuli se otvaraju prve tvornice, a do tada tradicionalno kamenarstvo počinje poprimati neke elemente industrijske obrade kamena, pa se bez ikakve sumnje može ustanoviti kako su početkom 20. stoljeća procesi ekonomske modernizacije nedvojbeno zahvatili otok i grad Korčulu. No, istovremeno, odluka Općinskog vijeća o usmjeravanju gradske privrede prema turizmu ukazuje na veoma skromne dosege ekonomskog moderniziranja u razdoblju prije Prvog svjetskog rata.

Zaključno bi se moglo napomenuti kako je korčulansko društvo na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće nedvojbeno bilo zahvaćeno ekonomskim, kulturnim, društvenim i političkim modernizacijskim procesima, dakako, ne podjednako, jer ti procesi nisu bili jednako izraženi te nisu istovremeno počeli djelovati jednakim intenzitetom, primjerice, ekonomska je modernizacija bila puno manje izražena u odnosu na političku, društvenu i kulturnu modernizaciju. Stoga je pitanje koliki su utjecaj na socijalnu mobilnost građana Korčule mogli imati ti procesi u razdoblju pred Prvi svjetski rat, pogotovo ako se uzmu u obzir njihova brojna ograničenja. Iz perspektive socijalne mobilnosti, najznačajnija ograničenja su predstavljali neukinuti kmetski, odnosno kolonatski odnosi, te veoma niska razina industrijalizacije, pa i za dalmatinske prilike. Osim toga tu je i rubni položaj otoka u okviru rubne austrijske pokrajine, premda je grad Korčula u okviru Kraljevine Dalmacije bio na važnom trgovačko-pomorskom putu, u okviru čitave Monarhije, i razvijene zapadne Europe kao epicentra modernizacijskih procesa, bio je zapravo trostruka periferija.

⁸⁶ OREB, *Otok Korčula*, 754-755.

⁸⁷ ŠETKA, "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji", 13.

5. Društvena stratifikacija

Glavni preduvjet za istraživanje socijalne mobilnosti neke društvene strukture bez sumnje je uspostava najprikladnijeg sustava društvene stratifikacije, stoga je ona neophodna prilikom istraživanja društvene pokretljivosti bilo koje urbane sredine. Sam pojam društvene stratifikacije najjednostavnije bi se mogao odrediti kao oblik društvene nejednakosti vezan uz neravnomjernu raspodjelu bogatstva, moći i prestiža među pojedincima i klasama u društvu. Pri tome se pojam bogatstva odnosi na materijalne posjede koji se definiraju kao vrijedni u društvu, a mogu uključivati zemlju, stoku, zgrade, novac i mnoge druge oblike vlasništva koje posjeduju pojedinci ili društvene skupine, moć se odnosi na stupanj u kome pojedinci ili skupine mogu nametnuti svoju volju drugima, s njihovim pristankom ili bez njihova pristanka, a pojam prestiža se odnosi na količinu cijenjenosti ili časti povezanu s društvenim položajima, kvalitetama i stilovima života.⁸⁸ Klasa se pak može definirati kao nešto što se sastoji od skupina kućanstava koja su u sličnom položaju s obzirom na distribuciju dohotka i bogatstva i općenitu distribuciju životnih mogućnosti.⁸⁹

Tri najvažnija pristupa društvenoj stratifikaciji u sociologiji su funkcionalistički, weberovski i marksistički. U marksističkom pristupu, društvena se stratifikacija sagledava kroz prizmu sukoba između vladajuće vlasničke klase, buržoazije, i potlačene radničke klase, proleterijata, no, kako nema smisla govoriti o razvoju proleterijata u Korčuli prije Prvog svjetskog rata, taj se pristup ovdje neće razmatrati jer je za formiranje proleterijata nužno prethodno ukidanje kmetstva, odnosno kolonata, što u Dalmaciji do Prvog svjetskog rata nije učinjeno. S druge strane, funkcionalisti govore malo o društvenoj stratifikaciji u smislu jasno definiranih društvenih slojeva čiji članovi imaju zajedničke interese.⁹⁰ Iz tog razloga ni funkcionalistički pristup društvenoj stratifikaciji nije podoban za ovaj rad.

Za ralikom od funkcionalističkog i marksističkog pristupa, Weber, doduše pod očitim Marxovim utjecajem, stvara razrađeniji klasni sustav društvene stratifikacije. Poput Marxa, Weber gleda klasu u kategorijama privrede, pri čemu je glavna podjela između onih koji posjeduju proizvodne snage i onih koji ih ne posjeduju, pa će oni sa znatnim imetkom primati najviše ekonomske nagrade i imati bolje životne šanse, no Weber tu vidi bitne razlike u tržišnoj situaciji društvenih skupina bez vlasništva, naprimjer, u kapitalističkom društvu, direktori,

⁸⁸ HARALAMBOS, HOLBORN, *Sociologija*, 23.

⁸⁹ HARALAMBOS, HOLBORN, *Sociologija*, 51.

⁹⁰ HARALAMBOS, HOLBORN, *Sociologija*, 33.

visoki službenici i razni stručnjaci primaju visoke plaće zato što su njihove usluge tražene.⁹¹ Primjer takve prosperitetne društvene skupine bez vlasništva u korčulanskom društvu, koje u 19. stoljeću tek počinje postepeno stjecati neke kapitalističke elemente, svakako bi bili odvjetnici, liječnici i slični stručnjaci. Što se tiče kapitalističkog društva, Weber u njemu razlikuje ove klasne skupine: posjedničku gornju klasu, „bijele ovratnike“ (bez posjeda), sitnu buržoaziju i klasu manualnih radnika, te smatra kako nema dokaza o polarizaciji klasa.⁹² Nadalje, prema Weberu se prilikom modernizacije činovnička srednja klasa povećava i diverzificira zbog potreba kapitalističke privrede i moderne države za racionalnom birokracijom, dok se istovremeno sitnoburžujaska klasa smanjuje i postaje dio činovničkog aparata ili kvalificirane manualne radne snage. Također, u weberovskoj perspektivi društvene stratifikacije, vrlo je značajan pojam statusa. Status se odnosi na nejednaku raspodjelu društvene časti jer društvo pridaje različit stupanj poštovanja i ugleda različitim zanimanjima, vjerskim i etničkim skupinama te načinu života, stoga se statusna skupina sastoji od pojedinaca koji uživaju sličnu količinu društvene časti, pa imaju i sličan način života i osjećaj pripadnosti svojoj statusnoj skupini, a iako su u mnogim društvima status i klasa tijesno povezani, imetak kao takav nije uvijek priznat kao statusna kvalifikacija (npr. novi bogataši znaju biti isključeni iz statusnih skupina povlaštenih zato što su im ukus, ponašanje i odjeća definirani kao vulgarni).⁹³ Premda se Weber bavi društvenom stratifikacijom puno razvijenijeg kapitalističkog društva od onoga u Korčuli 19. stoljeća, neki elementi njegove analize primjenjivi su i za Korčulu.

Slična je situacija i sa socijalnom stratifikacijom američkog društva u drugoj polovici 20. stoljeća prema američkom sociologu Danielu Rossidesu. On govori o pet klasa prema razini njihova bogatstva: najbogatija klasa (1% stanovništva), donja ili niža klasa bez bogatstva ni moći (20% stanovništva – starijih, samohranih majki, nezaposlenih itd), a između su viša srednja klasa (oko 10% stanovništva, sudjeluju u politici i imaju rukovodeću ulogu u brojnim dobrovoljnim organizacijama) koju čine profesije – liječnici, pravnici, arhitekti, niži menadžeri odnosno „bijeli ovratnici“ tj. bogatiji službenici, niža srednja klasa (oko 30% stanovništva) koju čine siromašniji članovi profesija poput učitelja ili medicinskih sestara, te vlasnici malih poduzeća, radnička klasa koju čini oko 40% stanovnika zaposlenih u na poslovima plavih ovratnika – u tvornicama, kao električari, vodoinstalateri i sl.⁹⁴

⁹¹ HARALAMBOS, HEALD, *Uvod u sociologiju*, 55.

⁹² HARALAMBOS, HEALD, *Uvod u sociologiju*, 55.

⁹³ HARALAMBOS, HEALD, *Uvod u sociologiju*, 56.

⁹⁴ KREGAR, POLŠEK, RAVLIĆ, *Uvod u sociologiju*, 125.

Slično kao i kod Rossidesa, i u Kurčuli bi se srednji društveni sloj mogao podijeliti na viši i niži, tj. na nemanualni i manualni. Bez obzira na to što uspješni manualni radnici, primjerice pojedini uspješni majstori obrtnici, mogu imati veća primanja od nekih pripadnika nemanualnog društvenog sloja, nemanualna zanimanja uživaju znatno veći prestiž u društvu, stoga su u pogledu statusa u društvu pripadnici srednjeg nemanualnog društvenog sloja najčešće bliži višem društvenom sloju prema kojem gravitiraju svjetonazorski te načinom života. Dakle, više je društveni sloj u korčulanskom društvu 19. stoljeća sačinjen od zemljoposjednika te pripadnika najvišeg sloja upravno-sudskog aparata u gradu (gradonačelnici, suci i sl). Srednji nemanualni društveni sloj čine različiti činovnici i službenici, trgovci, odvjetnici, liječnici, učitelji i sl, dok se srednji manualni društveni sloj sastoji od mornara i pomoraca te širokog raspona različitih obrtničkih zanatskih zanimanja poput kovača, stolara, tesara, kamenoklesara, kamenara, bačvara, užara itd. Niži je sloj sačinjen od poljoprivrednika, ribara i pastira.

Naravno, tako posložen sustav društvene stratifikacije nije savršen, što se između ostalog može vidjeti na primjeru trgovaca u gradu koji su mogli biti uspješni ili manje uspješni, pa je njihova uspješnost utjecala i na njihov status u društvu. Međutim, savršen sustav društvene stratifikacije je zapravo nemoguće postići, što zbog kompleksnosti samog društva kao takvog, što zbog ograničavajućih faktora u arhivskoj građi i drugim izvorima. No, upravo zbog specifičnosti korčulanskog društva, koje je tradicionalno, zbog spoja brodogradnje i kamenoklesarstva kao glavnih privrednih grana, za sebe vezivalo velik broj zanatlija, takav je sustav socijalne stratifikacije idealan za praćenje modernizacijskih procesa u gradu, budući da je pomoću podataka o zanimanjima iz matičnih knjiga vjenčanih relativno lako pratiti odnos između pripadnika srednjeg nemanualnog (modernog) i manualnog (tradicionalnog) društvenog sloja u razdoblju od 1850. do 1914. godine. Dakako, to ne znači da pripadnika srednjeg nemanualnog društvenog sloja nije bilo u srednjem i ranom novom vijeku, već da neko znatno povećanje njihovog udjela u profesionalnoj strukturi grada Korčule predstavlja odmak od tradicionalne profesionalne strukture korčulanskog stanovništva, pa je kao takvo pouzdan indikator modernizacijskih procesa u gradu. Također, još jedan pokazatelj modernizacijskog procesa, odnosno razvoja kapitalističkih odnosa, je smanjivanje posjedničkog sloja koje je uočljivo i kod Hrstićeve istraživanja društvene mobilnosti u Makarskoj početkom 20. stoljeća (1900 – 1910), a koje se može povezati i s Weberovom postavkom o smanjivanju sitnoburžujске klase te njihovom priključivanju činovničkom aparatu ili kvalificiranoj manualnoj klasi.

6. Analiza matičnih knjiga vjenčanih i socijalna mobilnost građana Korčule u drugoj polovici 19. stoljeća do Prvog svjetskog rata

Na temelju istraženih matičnih knjiga vjenčanih izrađena je baza podataka u koju je uvršteno 740 građana Korčule vjenčanih u razdoblju od 1850. do 1914. godine u Župi Korčula i njihovih očeva. Ta baza podataka obuhvaća sve podatke relevantne za provođenje analize socijalne mobilnosti građana Korčule. Dakle, uz očevo i sinovo zanimanje, mjesto rođenja sina i prebivalište oca, navedena je i pripadnost višem, srednjem nemanualnom, srednjem manualnom ili nižem društvenom sloju na osnovu njihova zanimanja, i to prema načelima sustava društvene stratifikacije uspostavljenog u prethodnom poglavlju. Ta je pripadnost iskazana i numerički (niži je sloj označen brojem 1, srednji manualni brojem 2, srednji nemanualni brojem 3, a viši brojem 4) kako bi se pozitivna ili negativna socijalna mobilnost unutar dvije generacije mogla predstaviti pozitivnom ili negativnom brojkom, ili nulom, ako unutar dvije generacije nema socijalne mobilnosti, tj. ako su otac i sin pripadnici istog društvenog sloja. Primjerice, pozitivna je socijalna mobilnost označena pozitivnim brojem 1, ukoliko je riječ o pomicanju za jedan stupanj više na društvenoj ljestvici (npr. pomicanje od nižeg do srednjeg manualnog društvenog sloja), ili brojem 2, ukoliko je riječ o pomicanju za dva stupnja više na društvenoj ljestvici (npr. pomicanje od nižeg do srednjeg nemanualnog društvenog sloja). S druge strane, negativna je socijalna mobilnost označena negativnim brojem -1, ukoliko je riječ o pomicanju za jedan stupanj niže na društvenoj ljestvici (npr. pomicanje od višeg do srednjeg nemanualnog društvenog sloja), ili brojem -2, ukoliko je riječ o pomicanju za dva stupnja niže na društvenoj ljestvici (npr. pomicanje od višeg do srednjeg manualnog društvenog sloja). Na taj se način lako može pratiti intenzitet socijalne mobilnosti tijekom čitavog istraživanog razdoblja te uspoređivati rast ili pad pozitivne i negativne socijalne mobilnosti po desetljećima koja obuhvaća navedeno razdoblje. Također, zahvaljujući podacima o mjestu rođenja i prebivalištu može se pratiti i geografska mobilnost korčulanskog građanstava tijekom istraživanog razdoblja te uspoređivati njezin intenzitet po desetljećima. Radi lakšeg uočavanja geografske pokretljivosti stanovnika Korčule, rubrike koje se odnose na mjesto rođenja i prebivalište ostavljene su nepopunjene kod sinova rođenih u Korčuli i očeva s prebivalištem u Korčuli, a istaknute su, tj. popunjene, samo one rubrike koje se odnose na sinove rođene izvan grada Korčule i očeve s prebivalištem izvan grada Korčule.

Međutim, matične knjige vjenčanih, premda u teoriji zvuče kao idealan izvor za istraživanje socijalne mobilnosti, u praksi ipak pokazuju određena ograničenja. Na primjeru

matičnih knjiga vjenčanih u Korčuli u razdoblju od 1850. do 1914. godine to se ponajprije odnosi na nepotpune podatke koji onemogućavaju praćenje socijalne i/ili geografske mobilnosti u slučajevima s nepotpunim podacima te na jezičnu barijeru koja uvelike usporava istraživanje. Naime, od 740 parova sinova i očeva uvrštenih u bazu podataka, kod čak 104 para nedostaju podaci o zanimanju sina i/ili njegova oca, točnije, kod 34 sina i kod 70 očeva, što znači da je 14% parova uvrštenih u bazu podataka zapravo neupotrebljivo za analizu međugeneracijske socijalne mobilnosti. Međutim, takvi su parovi ipak uvršteni u bazu podataka zato što pridonose potpunijoj slici profesionalne strukture grada te donose podatke o mjestu rođenja sina ili prebivalištu oca, dakle pridonose i potpunijoj slici geografske mobilnosti građanstva. Doduše, moglo bi se pretpostaviti kako su otac i sin u tim slučajevima imali isto zanimanje, ali svejedno ostaje pitanje zašto su istim rukopisom kod drugih parova, dakle onih s potpunim podacima, jasno zabilježana ista zanimanja kod mladoženje i njegova oca. Primjerice, kod Giovannija Jureticha, oženjenog 10. siječnja 1855, kao zanimanje je zapisano *artegiano* (obrtnik), međutim nedostaju podaci o zanimanju njegova oca Nicola, iako je uredno zabilježeno da je građanin Makarske. S druge strane, Antonio Depolo, oženjen 11. veljače 1850, i njegov otac Michele imaju jasno zapisano isto zanimanje *fabbro* (kovač). Dakle, oba su slučaja vremenski relativno blizu jedan drugome, a oba navedena zanimanja su u osnovi zapravo obrtnička, no kod Michelea je podatak o zanimanju naveden, a kod Nicola nije. U svakom slučaju, u takvim se primjerima s nepotpunim podacima ne može iščitavati socijalna mobilnost, pa čak ako bi i pretpostavka o istim zanimanjima bila točna, to bi onda značilo da u tim primjerima ne postoji apsolutno nikakva socijalna mobilnost. Također postoji i određen broj slučajeva gdje nije navedeno prebivalište oca, iako su svi ostali podaci navedeni, pa takvi slučajevi otežavaju praćenje geografske mobilnosti u navedenom razdoblju, a u tabličnom prikazu baze podataka označeni su upitnikom.

Jezična barijera, osim što usporava istraživanje jer se svako zanimanje koje je u izvoru navedeno arhaičnim talijanskim dijalektom venetske regije moralo prevesti na suvremeni hrvatski jezik kako bi se pojedinci mogli ispravno razvrstati u pripadajući društveni sloj, također prouzrokuje i određena sporna mjesta u bazi podataka. Ta sporna mjesta nastaju prvenstveno kod onih riječi koje imaju više značenja, a razlike između različitih značenja pojedinih riječi ponegdje su toliko velike da u potpunosti dovode u pitanje pripadnost određenom društvenom sloju.

U tom je smislu vrlo problematičan izraz *industriante*. U suvremenom talijanskom jeziku taj izraz označava obrtnika, tj. osobu zaposlenu u nekom obrtu, a isto je značenje te

riječi navedeno i u Parčićevu *Rječnika talijansko-slovenskog (hrvatskog)* s kraja 19. stoljeća. Međutim, taj je izraz imao i različita druga značenja koja su varirala zavisno o geografskom području gdje je riječ korištena. U južnim talijanskim pokrajinama ona je označavala trgovca ili osobu koja iznajmljuje velike površine zemlje od bogatih vlasnika, pa ima seljake koji za njih rade na toj zemlji, dok je u sjevernim pokrajinama označavala nekvalificiranu radnu snagu.⁹⁵ Dakle, ta je riječ, ovisno o pojedinom značenju, mogla označavati pripadnika srednjeg manualnog, srednjeg nemanualnog ili nižeg društvenog sloja. No, s obzirom na usitnjenost posjeda na Korčuli, te s obzirom na činjenicu da se ta riječ u izvoru prvi put pojavljuje 2. srpnja 1855. kod osobe čiji je sin po zanimanju *artegiano* (obrtnik), može se zaključiti kako je ta riječ u korčulanskim matičnim knjigama u istraživanom razdoblju mogla označavati jedino nekvalificiranu radnu snogu, odnosno pripadnika nižeg društvenog sloja. S druge strane, skupine izraza kao što su *agricola*, *agricoltore*, *contadino*, *villico* i *bracciante* (pripadnici zemljoradničko-težačkog, odnosno nižeg društvenog sloja), zatim *scalpellino*, *lapicida* i *tagliapietra* (pripadnici kamenoklesarsko-obrtničkog, odnosno srednjeg manualnog društvenog sloja) ili *falegname* i *carpentiere* (pripadnici stolarsko-tesarskog, odnosno srednjeg manualnog društvenog sloja), nisu toliko problematične jer sve riječi unutar tih skupina ukazuju na pripadnike istog društvenog sloja iako zasigurno nisu označavali identično zanimanje, što se može zaključiti iz primjera u kojima je kao zanimanje oca navedeno *carpentiere*, dok je sin po zanimanju *falegname*. U takvim je slučajevima posrijedi minimalna razina socijalne mobilnosti, nedovoljna za pozitivno ili negativno pomicanje pojedinca na društvenoj ljestvici.

Sljedeće problematično jezično mjesto u izvoru svakako su izrazi poput *proto lapicida* ili *proto costruttore*. Izraz *proto* označava nadmajstora, odnosno voditelja neke radne skupine, stoga je bilo dvojbeno treba li se osoba s tim zanimanjem navesti kao pripadnik srednjeg manualnog ili srednjeg nemanualnog društvenog sloja. Budući da je riječ o osobama koje se od pripadnika srednjem manualnog sloja izdvajaju jedino financijski, dakle većim primanjima, ali ne i statusno, kao što se izdvajaju primjerice učitelji, te su osobe svrstane u srednji manualni društveni sloj. Slične su se dvojbe pojavile i kod zlatara (*orefice*) i srebrnara (*argentiere*), jer su oni ipak i trgovali zlatom ili srebrom, pa bi se u tom smislu mogli svrstati kao srednji nemanualni sloj, no zbog izrazito velike prisutnosti manualnog rada u tim zanimanjima, zlatari i srebrnari su u bazi podataka zavedeni kao pripadnici srednjeg manualnog sloja, iako su vrlo vjerojatno imali nešto veći ugled od ostalih obrtnika u gradu.

⁹⁵ “Professional occupation of my grand grandfather”

Također, izraz *diurnista* je problematičan zato što je kod Parčića preveden kao dnevničar, dakle uredski službenik koji vrši činovničke poslove, ali nije činovnik po zvanju jer ne prima plaću, nego dnevnicu, dok se kod Treccanija navodi kako taj izraz označava osobu privremeno zaposlenu u državnoj administraciji. Ipak, zbog odsutnosti manualnog rada te su osobe u bazi podataka zabilježene kao pripadnici srednjeg nemanualnog društvenog sloja. Izrazi kao što su *bettolino* ili *oste*, koji su prevedeni kao krčmari, kao osobe zaposlene u uslužnoj privrednoj djelatnosti navedene su kao pripadnici srednjeg nemanualnog sloja.

Uz već navedene, problematični su bili i izrazi kao što su primjerice *artista*, *fante pretura* ili *guardia di polizia*, zato što je bilo teško naći odgovarajući prijevod, no na kraju je ustanovljeno kako riječ *artista* (artišta) u Dalmaciji nije označavala umjetnika, već radnika,⁹⁶ dakle pripadnika srednjeg manualnog društvenog sloja, dok izraz *fante pretura* nije označavao vojnika preture (suda), već sudsku posluđu (srednji manualni društveni sloj), a izraz *guardia di polizia* nije se odnosio na čuvara policije, nego na nadzornika policije, dakle pripadnika činovničkog srednjeg nemanualnog društvenog sloja. S druge strane, za izraz *squerajuolo* bilo je iznimno teško naći bilo kakav prijevod, no kod Olivettija se pod tim izrazom podrazumijeva osoba zaposlena u brodogradilištu, pa su pojedinci s tim zanimanjem uvršteni u srednji manualni društveni sloj.

Nakon što su prevladne sve dvojbe prouzrokovane jezičnom barijerom, moglo se pristupiti analizi socijalne mobilnosti građana Korčule u istraživanom razdoblju na temelju podataka dobivenih iz matičnih knjiga vjenčanih. Čak i nakon letimičnog pregledavanja baze podataka, ono što prvo upada u oči je izrazita dominacija pripadnika srednjeg manualnog sloja i kod sinova i kod očeva. Njihov je broj višestruko veći od broja pripadnika svakog drugog društvenog sloja pojedinačno u svim promatranim desetljećima, a najviše mu se približio srednji nemanualni sloj sinova u prvom desetljeću 20. stoljeća (29 pripadnika srednjeg nemanualnog sloja naspram 71 pripadnika srednjeg manualnog sloja). Usprkos tome što je broj sinova srednjeg manualnog sloja veći od broja očeva u svakom desetljeću istraživanog razdoblja, broj sinova i očeva tog sloja nešto je manji na kraju nego na početku razdoblja. Također, riječ je o društvenom sloju koji u tom razdoblju bilježi drugu najveću pozitivnu socijalnu mobilnost (36 sinova ostvarilo je pozitivan socijalni pomak u odnosu na svoje očeve, od čega ih je 34 prešlo u srednji nemanualni, a dvoje u viši društveni sloj) i

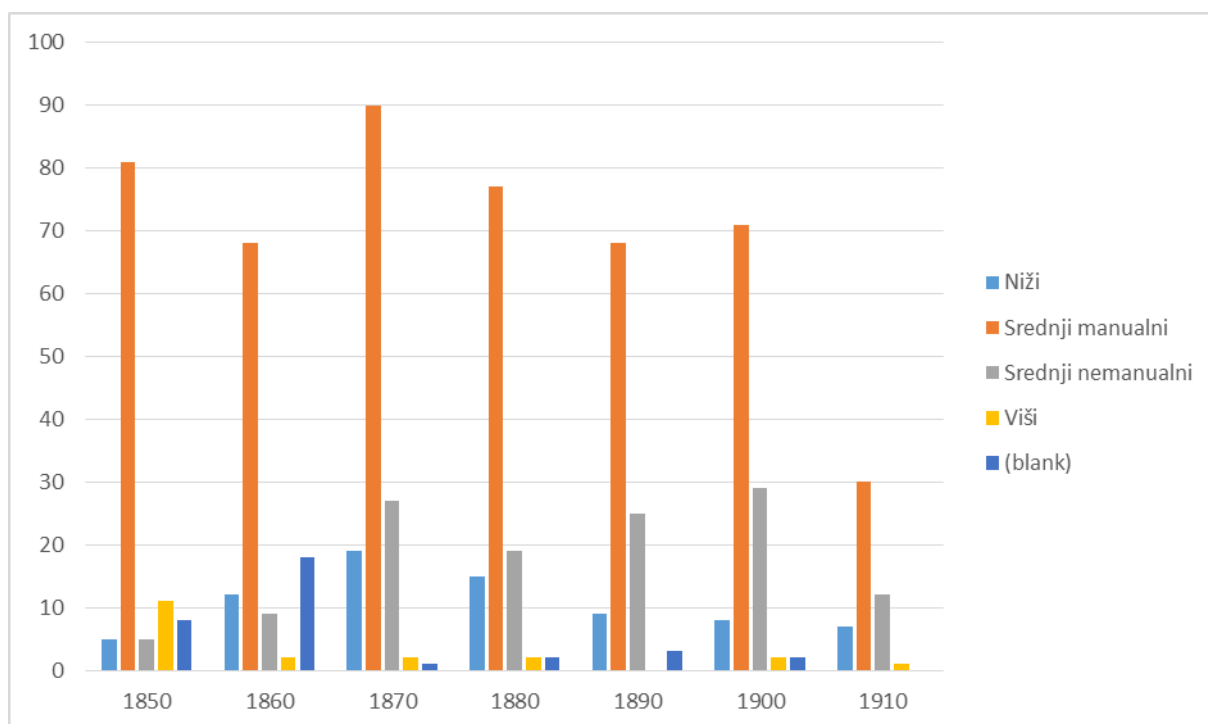
⁹⁶ ŠETKA, "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji", 55.

najmanju negativnu socijalnu mobilnost (samo 6 sinova prešlo je u niži sloj u odnosu na svoje očeve).

Druga stvar koja je najuočljivija je veoma mali broj pripadnika višeg društvenog sloja kod sinova i očeva. Njihov je broj puno manji 1900-ih u odnosu na 1850-te, a uz to taj sloj bilježi i najveću negativnu socijalnu mobilnost. Međutim, ovdje valja biti oprezan zato što se najveći udio te negativne socijalne mobilnosti odnosi na prelazak pripadnika višeg sloja u srednji nemanualni sloj, što ne ukazuje na propadanje tih obitelji, već na njihovu prilagodbu modernizacijskim procesima. Drugim riječima, od 12 sinova pripadnika višeg posjedničkog sloja koji su postali dio srednjeg nemanualnog društvenog sloja, njih petoro su učitelji, dvoje su činovnički pripravnici (*diurnista*), jedan je viši činovnik (*commissario di finanza*), jedan odvjetnik (*avvocato*), jedan carinski upravitelj (*dirigente doganale*), jedan telegrafist (*assistente telegrafico*) i jedan vodnik (*sergente*). Pri tome valja imati na umu i to kako je društvena elita manjih urbanih sredina u Dalmaciji na prijelazu u 20. stoljeće bila sastavljena od pripadnika višeg (posjednici, suci, gradonačelnici) te srednjeg nemanualnog društvenog sloja (viši činovnici, odvjetnici, liječnici, učitelji i sl). Dakle, riječ je o negativnoj socijalnoj mobilnosti, samo uvjetno, a realno se zapravo radi o prilagodbi uvjetima novog vremena kakvo donosi modernizacija, tim više ako se uzme u obzir i kako u Dalmaciji općenito nije postojalo veleposjedničko plemstvo u smislu onoga kakvo je postojalo u manjoj mjeri u Banskoj Hrvatskoj, a u puno većoj mjeri u Ugarskoj ili Austriji. Stoga je dalmatinsko plemstvo bilo kudikamo siromašnije u odnosu na plemstvo ostalih pokrajina Habsburške Monarhije, pa u njegovom slučaju, zapošljavanje makar i u srednjim ili nižim pozicijama činovničkog aparata predstavlja negativan korak jedino po pitanju statusa, financijski gledajući, to je prije pozitivan nego negativan korak jer je plaća u državnoj službi ipak sigurnija od one koja ovisi o urodu zemlje i različitim drugim faktorima. Također, valja spomenuti da je sveukupno sedam potomaka pripadnika višeg posjedničkog sloja prešlo u srednji manualni, a jedan i u niži društveni sloj tijekom istraživanog razdoblja.

Nadalje, niži je društveni sloj u gradu Korčuli od 1850. do 1914. godine poprilično slabo zastupljen, pogotovo u odnosu na ostatak Dalmacije koja je u čitavom tom razdoblju bila i ostala pretežito zemljoradnička. Razumljivo, s obzirom na to da je negativna socijalna mobilnost prema korištenom sustavu društvene stratifikacije ovdje nemoguća, taj društveni sloj bilježi najveću pozitivnu socijalnu mobilnost. Čak su 62 pripadnika nižega sloja u navedenom razdoblju ostvarila pozitivan društveni pomak u srednji sloj, od čega je njih 51 postalo dio srednjeg manualnog, a njih 11 dio srednjeg nemanualnog društvenog sloja.

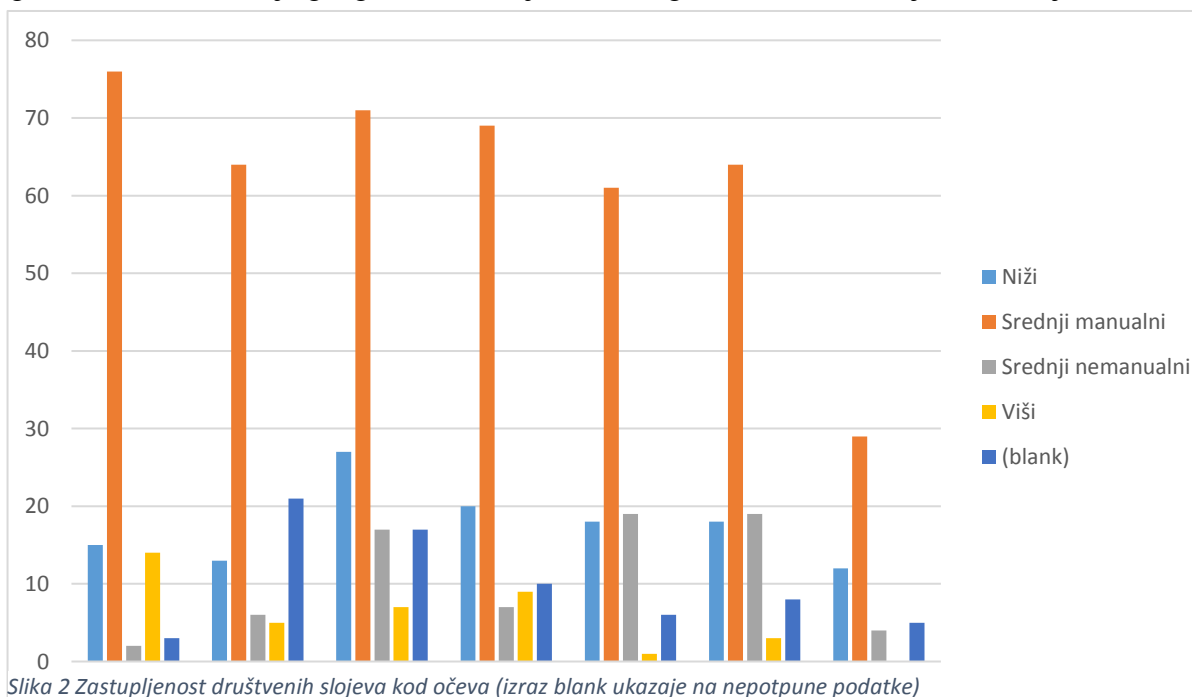
Istovremeno, svega je sedmero pripadnika ostalih društvenih slojeva ostvarilo veći ili manji negativni društveni pomak u niži sloj (petoro iz srednjeg manualnog te po jedan iz srednjeg nemanualnog te višeg društvenog sloja). No, unatoč takvoj izrazito prevladavajućoj pozitivnoj socijalnoj mobilnosti vezanoj uz niži društveni sloj, broj pripadnika tog sloja veći je i kod sinova i kod očeva u prvom desetljeću 20. stoljeća nego 1850-ih iako je uvjerljivo najveći bio 1870-ih, te od onda konstantno opada. Razlog tome je u priljevu stanovništva s različitih ruralnih područja, često sa samog otoka Korčule, posebice iz Blata, ali i iz drugih ruralnih predjela diljem istočnog Jadrana. Naime, od sveukupno 265 novopridošlih stanovnika grada Korčule u promatranom razdoblju, njih je 111 podrijetlom iz različitih ruralnih sredina. No, za razliku od novopridošlica iz urbanih sredina među kojima ima pripadnika svih društvenih slojeva, novopridošlice iz ruralnih sredina mahom su poljoprivrednici, ribari ili pastiri. Također, u svim je promatranim desetljećima primjetan osjetno manji broj pripadnika nižeg društvenog sloja kod sinova u odnosu na očeve. Iznimka je jedino sedmo desetljeće 19. stoljeća u kojemu je zabilježeno 12 pripadnika nižega sloja među sinovima, a 13 među očevima.

Slika 1 Zastupljenost društvenih slojeva kod sinova (izraz blank ukazuje na nepotpune podatke)

S druge strane, kod srednjeg nemanualnog društvenog sloja primjetan je osjetno veći broj građana pripadnika tog sloja među sinovima u odnosu na očeve u svim promatranim desetljećima. Uz to, srednji je nemanualni sloj specifičan i po tome što jedini od svih slojeva pokazuje jasnu tendenciju rasta. Njihov je broj u prvom desetljeću 20. stoljeća bio skoro šest

puta veći nego u prvom promatranom desetljeću kod sinova, a skoro deset puta veći kod očeva. Točnije, 1850-ih zabilježeno je petoro sinova i dvoje očeva srednjeg nemanualnog sloja, a 1900-ih 29 sinova i 19 očeva. Nadalje, vezano uz širenje srednjeg nemanualnog sloja, jedna je pojava posebice zanimljiva. Riječ je o značajnim pozitivnim društvenim pomacima od nižeg do srednjeg nemanualnog sloja koji se počinju javljati krajem 19. stoljeća. Od 1877. do 1910. godine zabilježeno je čak jedanaest sinova srednjeg nemanualnog sloja čiji su očevi bili pripadnici nižeg društvenog sloja, a od kojih samo jedan nije podrijetlom iz neke ruralne sredine kao što su Žrnova, Vrlika, Hrvace, Ercegovci, Vranjica, Kladnjice, Bogomolje ili Pakljena odakle potječu ostala desetorica. Od tih deset očeva devetoro su po zanimanju bili zemljoradnici (sedam *agricola* i dva *contadina*), što ukazuje na činjenicu kako su se određene obitelji unutar nižeg zemljodradničkog društvenog sloja uspjele izdvojiti kao imućne, tj. kao dovoljno dobrostojeće da bi svojim sinovima mogle priuštiti obrazovanje potrebno za prelazak u srednji nemanualni sloj. Šestorica tih sinova po zanimanju su činovnici, a od preostale četvorice jedan je žandar, jedan odvjetnik, jedan kavanar te jedan krčmar. Socijalna mobilnost u tim se slučajevima može dovesti u vezu s već spomenutim konceptom o dvije Dalmacije. Naime, na nekadašnjoj „novoj“ i „najnovijoj“ mletačkoj stečevini izostalo je društveno raslojavanje specifično za urbano društvo mediteranskog tipa, stoga su na tim prostorima moderni činovnički slojevi mogli poticati jedino iz dobrostojećih zemljoradničkih obitelji. Pri tom je potpuno nevažno što su neka od tih seoskih naselja zapravo na otocima (Žrnova na Korčuli, Bogomolje na Hvaru) jer granica između dviju Dalmacija zapravo nije geografska iako ima svoje geografske temelje. Naime, granica između dviju Dalmacija realno

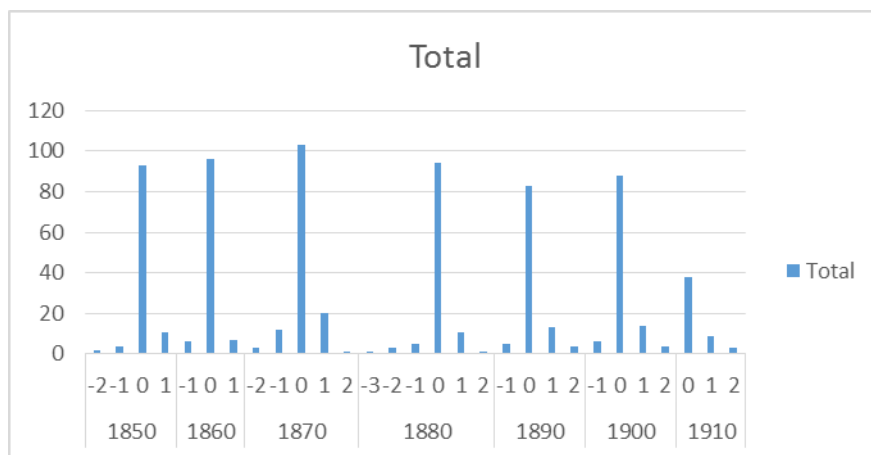
nije geografska nego socijalna.⁹⁷ Također, spomeni slučajevi potvrđuju povezanost socijalne i geografske mobilnosti.

Ako se sagleda promatrano razdoblje od 1850. do 1914. godine u cjelini, stupanj i pozitivne i negativne socijalne mobilnosti građana Korčule u tom je razdoblju veoma nizak, s tim da je pozitivna mobilnost ipak kudikamo izraženija od negativne. Vrlo je zanimljivo kako su i pozitivna i negativna socijalna mobilnost svoj vrhunac imale 1870-ih godina. Osim u tom desetljeću, pozitivna je socijalna mobilnost za korčulanske prilike vrlo izražena i 1890-ih te 1900-ih godina, dok je

negativna bila poprilično izražena i 1880-ih godina.

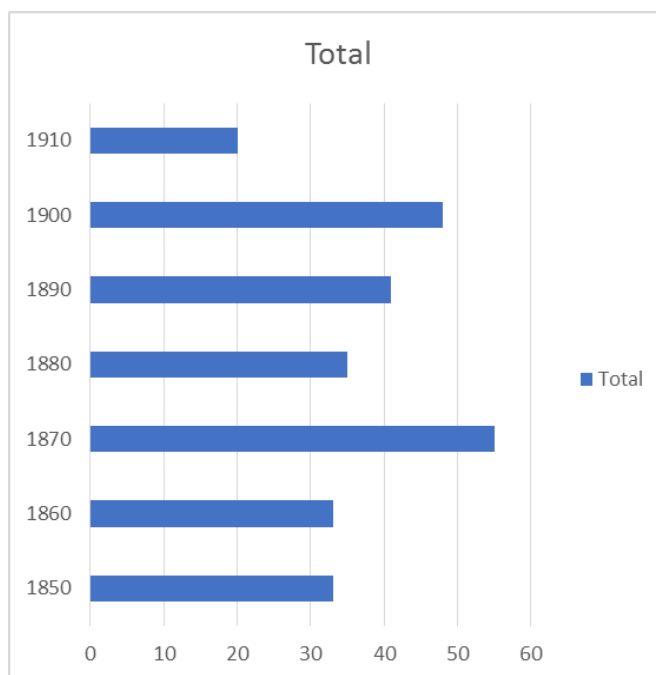
Također, vrlo je indikativan i najveći priljev stanovništva grada Korčule koji se poklapa s desetljećima najizraženije pozitivne socijalne

mobilnosti, dakle najizraženiji je 1870-ih, 1890-ih i 1900-ih godina.

Slika 3 Socijalna mobilnost po desetljećima

Takva kretanja pozitivne i negativne socijalne mobilnosti te priljeva stanovništva, tj. geografske mobilnosti novopridošlih građana Korčule, moguće je objasniti kretanjima u korčulanskom gospodarstvu jer je vrlo mala vjerojatnost kako se sasvim slučajno poklapaju razdoblja razdoblja najveće pozitivne i negativne socijalne mobilnosti te najvećeg priljeva stanovništva u osmom desetljeću 19. stoljeća, odnosno razdoblja najveće

Slika 4 Priljev stanovništva (geografska mobilnost) po desetljećima

⁹⁷ Nikša Stančić, Hrvatska nacionalna ideologija preporodnog pokreta u Dalmaciji (Mihovil Pavlinović i njegov krug do 1869), 1980: 29.

pozitivne socijalne mobilnosti i geografske mobilnosti u 1870-im, 1890-im i 1900-im godina.

Kao što je već ranije spomenuto, privreda grada Korčule još se od srednjeg vijeka bazirala na kamenoklesarstvu i brodogradnji, a uz to su još i zemljoradnja i pomorstvo bile važne, ali u usporedbi s kamenoklesarstvom i brodogradnjom sporedne privredne grane. Uspostavom druge austrijske uprave korčulanska je brodogradnja ponovno malo oživjela i imala nekoliko uspona i padova za stoljetne austrijske uprave, no od šezdesetih godina 19. stoljeća zbog uvođenja opće vojne obveze za brodograditelje počinje opadati, a dolazi i do prvog vala seljenja korčulanskih brodograditelja u brodograđevna središte duž jadranske obale, ali i u prekomorske zemlje.⁹⁸ Ipak, posljednja konjunktura korčulanske brodogradnje u dugom 19. stoljeću dogodila se upravo u njegovom osmom desetljeću. Točnije, od 1867. do 1875. godine ponovno je oživjela korčulanska brodogradnja, kada su se u korčulanskim brodogradilištima gradili veći brodovi (npr. bark Fratelli Fabris, 1875. godine, od 550 tona nosivosti, najveći je brod napravljen u korčulanskim brodogradilištima u 19. stoljeću).⁹⁹ Od 1875. zbog osnutka Pomorsko-pelješkoga društva i sve veće upotrebe parobroda, korčulanska brodogradnja nezaustavljivo pada, a različiti pokušaji da se situacija popravi nisu imali dovoljno uspjeha. Sedamdesete godine 19. stoljeća bile su značajne i za kamenoklesarstvo, odnosno kamenarstvo, kao drugu najvažniju privrednu granu u Korčuli. Naime, neki podaci upućuju da je u drugoj polovini 19. stoljeća, osobito sedamdesetih i osamdesetih godina, na Korčuli bilo više od 200 kamenoloma bijeloga kamena i mramora, koji se izvezio i u tuđinu, a L. Maschek piše kako se 1874. s Korčule u tuđinu te u Austriju i Dalmaciju izvezlo 7 882 tone kamena.¹⁰⁰ Međutim, baš kao i korčulanska brodogradnja, i izvoz kamena osamdesetih proživljava krizu. Drugim riječima, do 1880. mnogo se je korčulanskog kamena izvozilo i na Istok (Carigrad, Galac, Braila), no tada neki nesavjesni obrtnici zbog velike potražnje počinju umjesto čistog vrničkog vapnenca izvoziti natrunuli vapnenac sa susjedne Krmače kao korčulanski, a taj se je nakon nekoliko godina pod utjecajem oborina ljuštio, pa je inozemno tržište počelo izbjegavati korčulanski kamen.¹⁰¹ Govoreći o korčulanskom izvozu, neophodno je spomenuti i vinogradarstvo te izvoz vina. Od druge polovine 19. stoljeća, a naročito u doba pojačane vinogradarske proizvodnje u šestom i osmom desetljeću 19. stoljeća, kad je lug uništio talijanske vinograde, a plamenjača francuske, pojačan je izvoz korčulanskih vina u te zemlje i u gradove duž jadranske obale, što je poboljšalo gospodarstveno stanje na

⁹⁸ Franko Oreb, Otok Korčula za vrijeme druge austrijske uprave, 2007: 756.

⁹⁹ Franko Oreb, Otok Korčula za vrijeme druge austrijske uprave, 2007: 756.

¹⁰⁰ Franko Oreb, Otok Korčula za vrijeme druge austrijske uprave, 2007: 92.

¹⁰¹ Franko Oreb, Otok Korčula za vrijeme druge austrijske uprave, 2007: 91.

Korčuli.¹⁰² No, takvo je stanje potrajalo do 1880-ih kada su se francuski vinogradari oporavili, te od tada korčulansko vinogradarstvo upada u krizu koju prije Prvog svjetskog rata neće uspjeti nadvladati. Dakle, korčulanska brodograđevna, kamenoklesarska i vinogradarska kriza poklopile se u 1880-im godina, ali i vrhunci svih triju privrednih grana poklapaju se u prvoj polovici osmog desetljeća 19. stoljeća.

Naravno, to se je odrazilo i na socijalnu mobilnost Korčulana jer su tada korčulanski brodograditelji, kamenari, kamenoklesari i vinogradari svojim potomcima mogli omogućiti obrazovanje ili bračnu vezu potrebnu za ostvarenje pozitivnih pomaka u sustavu društvene stratifikacije. Stoga ne čudi kako niži društveni sloj najveću pozitivnu socijalnu mobilnost bilježi upravo u osmomu desetljeću 19. stoljeća za vrijeme pojačane vinogradarske proizvodnje, dok se u devetom desetljeću uslijed teške vinogradarske krize ta pozitivna socijalna mobilnost skoro prepolovila. Srednji manualni i nemanualni društveni sloj također najveću socijalnu mobilnost bilježe upravo sedamdesetih godina, a vrlo je simptomatična i činjenica da je pripadnika svih društvenih slojeva, osim višeg, osjetno manje osamdesetih godina za vrijeme krize najvažnijih korčulanskih privrednih grana, nego sedamdesetih u doba konjunktura tih privrednih grana, što očigledno ukazuje na osjetno manji broj vjenčanja, ali i na pojačano iseljavanje stanovništva u doba krize. Socijalna će se mobilnost građana Korčule opet povećati u posljednjem desetljeću 19. stoljeća te u prvom desetljeću 20. stoljeća, što se poklapa s pojavom austrijskog interesa za gospodarskim razvitkom Dalmacije u posljednjim desetljećima svoje uprave, s pojavom određenih industrijskih obilježja u dotada tradicionalnoj korčulanskoj preradbi kamena, ali i s okretanjem grada prema turizmu, što je istaknuto na spomenutoj sjednici Općinskog vijeća iz 1898. godine, a upravo je turizam najvažnija privredna grana današnjeg grada Korčule.

Sve u svemu, na temelju podataka dobivenih iz matičnih knjiga vjenčanih, na početku promatranog razdoblja, dobila se slika jednog još uvijek tradicionalnog društva, koje je po svojoj strukturi praktički nepromijenjeno još od srednjega vijeka. Glavna je odrednica tog društva izrazita velika zastupljenost obrtničkog srednjeg manualnog sloja, te se upravo po toj odrednici socijalna struktura grada Korčule ističe u odnosu na većinu ostalih urbanih društva mediteranskog tipa na istočnom Jadranu. Međutim, tijekom druge polovice 19. stoljeća korčulansko društvo sve više zahvaćaju modernizacijski procesi koji će tu tradicionalnu društvenu strukturu poprilično izmijeniti premda je do kraja promatranog razdoblja neće u

¹⁰² Franko Oreb, Otok Korčula za vrijeme druge austrijske uprave, 2007: 753.

potpunosti zamijeniti onom modernom. Ipak, ključne odrednice modernizacijskog procesa iz Weberove teorije relativno su lako uočljive u socijalnoj mobilnosti građana Korčule. Kao prvo, prilikom modernizacije prema Weberu dolazi do povećanja i diverzifikacije činovničke srednje klase, a u korčulanskoj se društvenoj strukturi broj pripadnika srednjeg nemanualnog društvenog sloja višestruko povećao, te su unutar njega najzastupljenije različite vrste činovništva. Kao drugo, sitnoburžajska se klasa, tj. u ovom slučaju korčulanski posjednici kao viša društveni sloj, smanjuje i postaje dio činovničkog aparata ili kvalificirane manualne radne snage, a u socijalnoj je strukturi grada Korčule primjetan višestruko manji broj pripadnika višeg društvenog sloja na kraju promatranog razdoblja u odnosu na prvo promatrano desetljeće, a nekadašnji su pripadnici tog sloja većim dijelom postali dio srednjeg nemanualnog sloja, a manjim i dio srednjeg manualnog društvenog sloja. Međutim, tradicionalni element dominacije srednjeg manualnog sloja unutar društvene strukture grada ostao je uglavnom netaknut iako se broj pripadnika tog sloja nešto smanjio na kraju u odnosu na početak promatranog razdoblja, ali to supostojanje tradicionalnog i modernog općenito je karakteristično za modernizacijski proces u Dalmaciji.

7. Zaključak

U zaključku bi valjalo istaknuti nekoliko stvari. Kao prvo, prilikom analize izvora kao što su matične knjige vjenčanih, potrebno je imati na umu kako su one kao izvor jako različite od matičnih knjiga rođenih ili umrlih iako imaju i određenih sličnosti. U matičnim knjiga vjenčanih zapisani su vjenčani parovi, dakle pojedinci čije su obitelji to mogle priuštiti, no isto tako, i među građanima Korčule zasigurno je bilo i pojedinaca koji su si to mogli priuštiti financijski, ali se iz nekog drugog razloga nisu ženili, ili su se ženili izvan matične župe. Stoga matične knjige vjenčanih ne predstavljaju društvo u cjelini kao što to prikazuju matične knjige rođenih ili umrlih, već su one izvor iz kojega se može dobiti slika presjeka društva, i to njegova aktivna dijela, dakle onih osoba koje su u trenutku vjenčanja živjele i radile u gradu.

Kao drugo, postavljenjem podataka dobivenih analizom pregledane arhivske građe u povijesno-ekonomski kontekst grada i otoka Korčule u razdoblju od 1850. do 1914. godine, potvrđuje se povezanost geografske i socijalne mobilnosti stanovništva, kao i odlučujući utjecaj privrednog razvoja na socijalnu mobilnost građana. Kao treće, kroz tu se socijalnu mobilnost građana Korčule u navedenom razdoblju ne razabire transformacija, već transformiranje tog društva od tradicionalnog prema modernom.

Prije svega se to odnosi na znatno proširenje srednjeg nemanulanog društvenog sloja (sačinjenog od raznovrsnog činovništva, liječnika, učitelja, odvjetnika, knjigovođa, trgovaca, krčmara, kavanara itd) sloja koji je nekarakterističan za tradicionalnu urbanu društvenu strukturu Korčule, tj. koji je unutar te tradicionalne strukture bio izrazito slabo zastupljen, što je vidljivo i iz matičnih knjiga vjenčanih krajem prvih deset promatranih godina. No, na kraju promatranog razdoblja upravo srednji nemanualni društveni sloj jedini pokazuje očigledan rast ako se uspoređi s ostalim društvenim slojevima. Usprkos tome što su ključne konture tog tradicionalnog društva (kolonat i izrazita dominacija obrtničkog srednjeg manualnog društvenog sloja) ostale očuvane, unutar okvira tih kontura došlo je do značajnih promjena uzrokovanih međudjelovanjem različitih modernizacijskih procesa koji su utjecali na socijalnu mobilnost stanovništva. Stoga je sedamdestih godina 19. stoljeća, nakon modernizacije uprave, sudstva i školstva provedene od strane austrijskih vlasti još u prvoj polovici 19. stoljeća, usporedno s poklapanjem posljednje konjunkturalne korčulanske brodogradnje te razdobljem pojačanog izvoza vina i kamena koje se podudara i s razdobljem najvećeg priljeva stanovništva u grad, došlo do izrazito snažnog rasta socijalne mobilnosti građana, te je u tom desetljeću više od trećine sinova iz baze podataka pokazalo pozitivan ili negativan socijalni pomak u sustavu

društvene stratifikacije u odnosu na svoje očeve, s time da je onih koji su napravili pozitivni pomak bilo osjetno više u odnosu na one koji su napravili negativni. Međutim, ta se socijalna mobilnost drastično smanjila osamdesetih godina 19. stoljeća (pozitivna se skoro prepolovila u odnosu na prethodno desetljeća) kada privreda grada Korčule proživljava sveobuhvatnu krizu. Djelomičnim prevladavanjem krize i pojavom austrijskog interesa za ekonomskom modernizacijom čitave pokrajine, koja je nakon okupacije Bosne i Hercegovine dobila na važnosti, opet dolazi značajnog rasta socijalne mobilnosti korčulanskog građanstva, a te se posljednje 23 godine promatranog razdoblja poklapaju i s nešto povećanim priljevom stanovništva u grad.

Ako se usporedi socijalna struktura grada Korčule nakon prvog i zadnjeg promatranog desetljeća, može se primjetiti kako je srednji nemanualni društveni sloj od praktički zanemarivog postao drugi najzastupljeniji društveni sloj u gradu. S druge strane, posjednički viši društveni sloj višestruko se smanjio, pri čemu je veći dio prešao u srednji nemanulni, a manji u srednji manualni društveni sloj. Upravo su takva društvena kretanja prema Weberu karakterističan pokazatelj modernizacijskog procesa u nekom društvu, a prema tome i jasna potvrda kretanja društva grada Korčule od tradicionalnog prema modernom.

8. Bibliografija

Arhivski izvori

1. HR-HDA-M-2598-MKR: Hrvatska, Hrvatski državni arhiv, Zagreb, mikrofilm 2598, Matične knjige rimotakolika (Župa Korčula) god. 1817 – 1859. (R, V, U)
2. HR-HDA-M-2657-MKR: Hrvatska, Hrvatski državni arhiv, Zagreb, mikrofilm 2657, Matične knjige rimotakolika (Župa Korčula) god. 1858 – 1941. (R, V)

Literatura

1. BJELAJAC, Slobodan; VRDOLJAK, Doris. “Urbanizacija kao svjetski proces i njezine posljedice”. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu* (2009), br. 2-3: 3-19. Pristup ostvaren 20. 3. 2019. <https://hrcak.srce.hr/136157>
2. Dizionario Italiano Olivetti. Pristup ostvaren 7. 7. 2019. <https://www.dizionario-italiano.it/>
3. “Društvena pokretljivost” U: *Hrvatska enciklopedija (on-line)*. Leksikografski zavod “Miroslav Krleža”. Pristup ostvaren 6. 4. 2019. <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=16313>
4. FORETIĆ, Dinko. “O ekonomskim prilikama u Dalmaciji u drugoj polovici XIX stoljeća do Prvog svjetskog rata”. U: *Hrvatski narodni preporod u Dalmaciji i Istri*, ur. Jakša Ravlić. Zagreb: Matica hrvatska, 1969, 9-46.
5. HARALAMBOS, Michael; HEALD Robin. *Uvod u sociologiju*. Zagreb: Globus, 1989.
6. HARALAMBOS, Michael; HOLBORN, Martin. *Sociologija: teme i perspektive*. Zagreb: Golden marketing, 2002.
7. HRSTIĆ, Ivan. “Istraživanje procesa formacije moderne društvene strukture na temelju matičnih knjiga – primjer Makarske (1900. – 1910.)” *Povijesni prilozi* 49 (2015), br. 49: 331-351. Pristup ostvaren 6. 4. 2019. https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=224840&lang=hr
8. IVKOVIĆ, Frane. “Organizacija uprave u Dalmaciji za vrijeme druge austrijske vladavine 1814-1918”. *Arhivski vjesnik* (1992), br. 34-35: 31-51. Pristup ostvaren 16. 4. 2019. <https://hrcak.srce.hr/68378>

9. "Kako doputovati na otok Korčulu?". iKorčulaInfo. Pristup ostvaren 16. 4. 2019.
<http://www.ikorculainfo.com/hr/otok-korcula/kako-doci.htm>
10. KALOGJERA, Berislav. *Korčula, portret jednog grada na istočnom Jadranu*. Korčula: Matica hrvatska, Ogranak Korčula, 1995.
11. KALOGJERA, Dušan. *Grad Korčula*. Korčula: Grad Korčula, 2006.
12. KREGAR, Josip; POLŠEK, Darko; RAVLIĆ, Slaven. *Uvod u sociologiju*. Zagreb: Pravni fakultet, 2005.
13. MATIJAŠIĆ, Robert; DUDA, Igor. "Austrijski Lloyd, Društvo za pomorsku plovidbu". U: *Istarska enciklopedija (on-line)*. Leksikografski zavod "Miroslav Krleža". Pristup ostvaren 22. 4. 2019. <http://istra.lzmk.hr/clanak.aspx?id=132>
14. "Modernizacija" U: *Hrvatska enciklopedija (on-line)*. Leksikografski zavod "Miroslav Krleža". Pristup ostvaren 6. 4. 2019. <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=41464>
15. OREB, Franko. *Otok Korčula u doba druge austrijske uprave*. Split: Naklada Bošković, 2007.
16. PARČIĆ, Dragutin Antun. *Rječnik talijansko-slovenski (hrvatski)*. Senj: Tisak i naklada H. Luster, 1887.
17. PERAČKOVIĆ, Krešimir. "Hrvatska u postindustrijsko doba – promjene u strukturi radno aktivnog stanovništva po sektorima djelatnosti i spolu". *Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja* 20 (2011), br. 1: 89-110. Pristup ostvaren 20. 3. 2019.
<https://hrcak.srce.hr/65353>
18. PERIČIĆ, Šime. *Gospodarski razvoj Dalmacije od 18. do 20. stoljeća*. Zadar: Matica hrvatska, 1998.
19. PRIANI, Egidio; GENTILCORE, David. *Venetian Mental Asylums Database (VMAD), 1842-1912*. Leicester: University of Leicester, 2016. Pristup ostvaren 7. 7. 2019.
<https://www2.le.ac.uk/departments/history/research/grants/PreviousProjects/rough-skin/database>
20. STANČIĆ, Nikša. *Hrvatska nacionalna ideologija preporodnog pokreta u Dalmaciji (Mihovil Pavlinović i njegov krug do 1869)*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Centar za povijesne znanosti, Odjel za hrvatsku povijest, 1980.

21. ŠETKA, Mihovil. "Percepcije modernizacije života u Dalmaciji krajem 19. i u prvoj polovici 20. stoljeća". Diplomski rad, Sveučilište u Zadru, 2018.
22. "Tercijarne djelatnosti". U: *Proleksis enciklopedija (on-line)*. Leksikografski zavod "Miroslav Krleža". Pristup ostvaren 23. 3. 2019. <http://proleksis.lzmk.hr/48629/>
23. TERZIĆ, Predrag; PERIĆ DILIGENSKI, Tijana. "Modernizacija: određenje pojma i pojavni oblici". *Kultura polisa - časopis za negovanje demokratske političke kulture* 14 (2017), br. 33: 417-430. Pristup ostvaren 9. 4. 2019. <http://kpolisa.com/?book=kultura-polisa-br-33-godina-xiv-2017>
24. Treccani. Pristup ostvaren 7. 7. 2019. <http://www.treccani.it/vocabolario/tag/>
25. VRESK, Milan. "Urbanizacija i mobilnost stanovništva Uopćeni evolutivni model međuzavisnosti". *Geografski glasnik* 51 (1989), br. 1: 137 – 142. Pristup ostvaren 20. 3. 2019. <https://hrcak.srce.hr/37348>
26. ZELIĆ-BUĆAN, Benedikta. "Hrvatski preporod u Dalmaciji i Mihovil Pavlinović". *Crkva u svijetu* 17 (1982), br. 4: 385-395. Pristup ostvaren 8. 5. 2019. https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=133277
27. ZEMAN, Zdenko. *Autonomija i odgođena apokalipsa: sociološki teorije modernosti i modernizacije*, Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2004.

9. Sažetak

Pri pisanju ovog diplomskog rada korištena je stručna literatura kako bi se pojasnio pojam socijalne mobilnosti te njezina uloga u različitim teorijama modernizacije, a potom je taj teorijski okvir sagledan na konkretnom primjeru modernizacije Kraljevine Dalmacije u dugom 19. stoljeću. Zatim je ukratko prikazana tradicionalna društvena struktura grada Korčule, naslijeđena još iz doba višestoljene mletačke uprave, te utjecaj modernizacijskih procesa specifičnih za Dalmaciju pod drugom austrijskom upravom na to staro gradsko društvo mediteranskog tipa. Pritom je naročita pozornost posvećena ekonomskim prilikama, odnosno odrednicama grada kako bi se bolje mogli razumjeti podaci analizirani u istraživačkom dijelu rada. Posljednje teorijsko poglavlje bavi se različitim pristupima društvenoj stratifikaciji te uspostavom vlastitog sustava društvene stratifikacije najpodobnijeg za analizu istraživene arhivske građe. Istraživački dio rada utemeljen je na analizi podataka dobivenih iz matičnih knjiga vjenčanih građana Korčula u razdoblju od 1850. do 1914. godine. Sagledavši (međugeneracijsku) socijalnu mobilnost Korčulana u navedenom razdoblju, može se zaključiti kako društvena struktura tog grada nije u potpunosti transformirana od tradicionalne do moderne, ali su u njoj uočene značajne promjene nastale pod utjecajem modernizacijskog procesa. To je prije svega značajan porast nemanualnog srednjeg društvenog sloja sastavljenog od različitih činovnika, pripadnika slobodnih zvanja, trgovaca i ugostitelja, a uz to se istovremeno događa i značajno smanjivanje broja pripadnika višeg posjedničkog sloja koji većim dijelom prelazi u srednji nemanulni, a manjim u kvalificirani dio obrtničkog srednjeg manualnog društvenog sloja.

Ključne riječi: socijalna mobilnost, modernizacija, društvena stratifikacija, grad Korčula, matične knjige vjenčanih

Summary

During the writing of this master thesis, expert literature was used in order to elaborate the term societal mobility and its role in various theories of modernization. The same theories were explored in the example of the modernization of Kingdom of Dalmatia throughout the nineteenth century. Afterwards, the traditional social structure of the city of Korčula passed on from the era of Venetian Republic and the impact of modernizing processes specific for Dalmatia during the second Austrian reign on the old urban Mediterranean society are shown. The most attention was given to the economical chances and city structure so that the data analyzed in the research work could be better understood. The last theoretical chapter shows various approaches to the social stratification and the formation of a unique system, made for the analysis of the archive data. Research work is based on analyzing the data collected from the main matrimonial registry of citizens in the city of Korčula during the period from the year of 1850 and 1914. Having perceived the intergenerational social mobility of the citizens from Korčula in the aforementioned period, it can be concluded that the social structure of the city didn't completely evolve from traditional to modern, however substantial changes did happen during the process of modernization. These changes include the rise of the middle-class society which consisted of various clerks, free laborers, merchants and caterers, all the while the upper-class society was diminishing. Many of them became part of the nonmanual middle-class, and the small percentage qualified for the artisan labor of the manual middle-class society.

Key words: societal mobility, modernization, social stratification, City of Korčula, main matrimonial registry

10. Prilozi

10.1 Tablični prikaz baze podataka dobivenih iz matičnih knjiga vjenčanih u Župi Korčula u razdoblju od 1850. do 1914. godine

SinOtac

<i>Desetljeće</i>	<i>Godina</i>	<i>Datum</i>	<i>Ime i prezime</i>	<i>Zanimanje</i>	<i>Društveno pomicanje slojeva</i>	<i>Društveni sloj numerički</i>	<i>Društveni sloj</i>	<i>Mjesto rođenja (ukoliko osoba nije rođena u Korčuli)</i>	<i>Ime i prezime</i>	<i>Zanimanje</i>	<i>Društveni sloj numerički</i>	<i>Društveni sloj</i>	<i>Prebivalište (ukoliko osoba ne živi u Korčuli ili ukoliko ono nije navedeno)</i>	<i>Društveno pomicanje</i>
1850	1850.	26.1.	Pasqual Ivančević	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	-2	2	Srednji manualni		Franco Ivančević	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Srednji manualni
1850	1850.	4.2.	L. Trojanis	Possidente (posjednik)	0	4	Viši		Agostino Trojanis	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Viši
1850	1850.	5.2.	Francesco Miletić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Giuseppe Miletić	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Blato	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1850.	11.2.	Antonio Depolo	Fabbro (kovač)	0	2	Srednji manualni		Michiel Depolo	Fabbro (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1850.	8.4.	dr. Giovanni Smerkinić	Possidente (posjednik)	0	4	Viši		Pietro Smerkinić	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Viši
1850	1850.	29.4.	Giovanni Getis	Possidente (posjednik)	0	4	Viši		Franco Getis	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Viši
1850	1850.	5.5.	Giovanni Denoble	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Luigi Denoble	Fante pretura (posluga pri sudu)	2	Srednji manualni	Flandrija	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1850.	18.5.	Nicolo Pomenić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Pomenić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1850.	2.6.	S. Dobrosich	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Dobrosich	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1850	1850.	26.9.	Steffano Ivančević	Marittimo (pomorac)	0	2	Srednji manualni	Steffano Ivančević	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1850.	25.10.	Nadal Depolo	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni	Gregorio Depolo	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1850.	28.10.	Nicolo Bernardi	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni	Antonio Bernardi	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1850.	18.11.	Steffano Stecca	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni	Lorenzo Stecca	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1850.	18.11.	Giovanni Buntielić	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni	G. B. Buntielić	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Dubrovnik Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1850.	19.11.	Matteo Bernardi	Fabbro (kovač)	0	2	Srednji manualni	Gabriele Bernardi	Fabbro (kovač)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1851.	7.1.	Steffano Gvozdenović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni	Giovanni Gvozdenović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1851.	19.2.	Nicolo Sessa	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni	Michiel Sessa	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1851.	20.2.	Giacomo Perich	Fabbro (kovač)	0	2	Srednji manualni	Antonio Perić	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1851.	22.2.	Antonio Foretić	Possidente (posjednik)	0	4	Viši	Giovanni Foretić	Possidente (posjednik)	4	Viši	Viši do Viši
1850	1851.	25.2.	Antonio Fabris	Tagliapietra (klesar)	0	2	Srednji manualni	Ignazio Fabris	Tagliapietra (klesar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1851.	2.3.	Carlo Cordella	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni	Split Carlo Cordella	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Split Srednji manualni

																			do Srednji manualni
1850	1851.	4.8.	Pietro Piantenida	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni		Michiel Piantenida	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni							Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1851.	15.11.	Francesco Arbulla	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Valentin Arbulla	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni							Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1851.	16.11.	Francesco Kućija	Tagliapietra (klesar)	0	2	Srednji manualni		Franco Kućija	Tagliapietra (klesar)	2	Srednji manualni		Vrnik					Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1851.	17.11.	Nicolo Chienda	Guardia di finanza (činovnik)	1	3	Srednji nemanualni		Giacomo Chienda	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni		Makarska					Srednji manualni do Srednji nemanualni
1850	1851.	22.11.	Francesco Foretić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Steffano Foretić	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni							Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1851.	26.11.	Antonio Filippi	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Pasqual Filippi	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni							Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1852.	25.1.	Steffano Vilović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Andrea Vilović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni							Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1852.	7.2.	Francesco Ivančević	Pescatore (ribar)	-1	1	Niži		Pasqual Ivančević	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni							Srednji manualni do Niži
1850	1852.	8.3.	Vincenzo Damianović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Steffano Damianović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni							Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1852.	25.4.	Marco Fažinić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Matteo Fažinić	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni							Srednji manualni do Srednji manualni

1850	1852.	23.5.	Lorenzo Peručić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni	Marco Peručić	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1852.	27.5.	Giovanni Persić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni	Giovanni Persić	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Rijeka Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1852.	10.6.	Giovanni Depolo	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni	Michiel Depolo	Fabbro (kovač)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1852.	25.6.	Giorgio Getis	Possidente (posjednik)	0	4	Viši	Francesco Getis	Possidente (posjednik)	4	Viši	Viši do Viši
1850	1852.	22.8.	Giovanni Peručić	Tagliapietra (klesar)	0	2	Srednji manualni	Vito Peručić	Tagliapietra (klesar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1852.	20.9.	Giuseppe Sponselli	Possidente (posjednik)	0	4	Viši	Giborio Sponselli	Possidente (posjednik)	4	Viši	Viši do Viši
1850	1852.	25.11.	Steffano Persić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni	Giovanni Persić	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Rijeka Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1852.	27.11.	Antonio Depolo	Fabbro (kovač)	0	2	Srednji manualni	Antonio Depolo	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1852.	27.11.	Marco Sardellich	Facchino (nosač)	0	2	Srednji manualni	Giovanni Sardellich	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Blato Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1853.	26.1.	Vincenzo Bonvardo	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni	Domenico Bonvardo	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1853.	29.1.	Antonio Geričević	Tagliapietra (klesar)	0	2	Srednji manualni	Giovanni Geričević	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1853.	6.3.	Bartolo Portolan	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni	Simon Portolan	Tagliapietra (klesar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni

1850	1853.	4.4.	Matteo S. Giunio	Possidente (posjednik)	0	4	Viši		Domenico S. Giunio	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Viši
1850	1853.	10.4.	Marino Peručić	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Marco Peručić	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1853.	30.5.	Antonio Vidas	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni	Francuska	Francesco Vidas	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Francuska	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1853.	11.7.	Nicolo Fabris	Tagliapietra (klesar)	0	2	Srednji manualni		Marino Fabris	Tagliapietra (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1853.	18.7.	Nicolo Mileuchich	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Taddea Mileuchich	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1853.	16.8.	Antonio Stecca	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni		Lorenzo Stecca	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Pijemont	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1853.	7.9.	Steffano Ivančević	Artegiano (obrtnik)	-2	2	Srednji manualni		Franco Ivančević	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Srednji manualni
1850	1853.	13.11.	Giacomo Ivančević	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Franco Ivančević	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1853.	20.11.	Francesco Stecca	Minatore (rudar)	0	2	Srednji manualni		Lorenzo Stecca	Minatore (rudar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1853.	21.11.	Domenico Giunjevich	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Marino Giunjevich	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1853.	10.12.	Pietro Bercich	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Marco Bercich	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Žrnova	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1853.	19.12.	Giuseppe Depolo	Civile	1	3	Srednji nemanualni		Antonio Depolo	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji nemanualni

1850	1854.	20.2.	Vincenzo Boschi	Possidente (posjednik)	0	4	Viši		Gustavo Boschi	Possidente (posjednik)	4	Viši	Viši do Viši
1850	1854.	26.2.	Giovanni Zaffron	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Marco Zaffron	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1854.	22.7.	Giacomo Depolo	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni		Michiele Depolo	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1854.	22.7.	Pietro Condenar	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni		Natale Condenar	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1854.	9.9.	Nicolo Spanić	Possidente (posjednik)	0	4	Viši		Francesco Spanić	Possidente (posjednik)	4	Viši	Viši do Viši
1850	1855.	10.1.	Giovanni Juretich	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni	Makarska	Nicolo Juretich	/	0		Makarska Nepoznat do Srednji manualni
1850	1855.	22.1.	Francesco Slavich	Marittimo (pomorac)	0	2	Srednji manualni		Antonio Slavich	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Pelješac Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1855.	8.2.	Giovanni Vilović	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni		Marino Vilović	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1855.	18.2.	Giacomo Matulović	Marittimo (pomorac)	1	2	Srednji manualni	Žrnova	Francesco Matulović	Contadino (težak)	1	Niži	Žrnova Niži do Srednji manualni
1850	1855.	20.3.	Giuseppe Kušpilić	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Kušpilić	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1855.	2.7.	Giorgio Ivančević	Artegiano (obrtnik)	1	2	Srednji manualni		Francesco Ivančević	Industriante (nekvalificirani radnik)	1	Niži	Niži do Srednji manualni
1850	1855.	10.10.	Antonio Ivančević	Artegiano (obrtnik)	1	2	Srednji manualni		Matteo Ivančević	Pescatore (ribar)	1	Niži	Niži do Srednji manualni
1850	1856.	7.1.	Pietro Geričević	Scalpellino (klesar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Geričević	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni

1850	1856.	19.1.	Giovanni Gheričić	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni	Giacomo Gheričić	Negoziante (trgovac)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1850	1856.	14.4.	Giacomo Gjurgević	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni	Marino Gjurgević	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1856.	12.5.	Matteo Drušković	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni	Michiele Drušković	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1856.	7.6.	Giovanni Geričević	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni	Matteo Geričević	Scalpellino (klesar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1856.	22.6.	Nicolo Depolo - Beor	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni	Vincenzo Depolo - Beor	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1856.	6.7.	Natale Depolo	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni	Gregorio Depolo	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1856.	23.7.	Nicolo Ivančević	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni	Pasquale Ivančević	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1856.	28.7.	Simeone Portolan	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni	Marco Portolan	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1856.	12.8.	Lorenzo Visich	/	0	0		Giovanni Visich	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Nepoznat
1850	1856.	23.9.	Gabriele Bernardi	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni	Nicolo Bernardi	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1856.	9.10.	Antonio Surjan	Marittimo (pomorac)	1	2	Srednji manualni	Vela Luka Giovanni Surjan	Contadino (težak)	1	Niži	Vela Luka Niži do Srednji manualni

1850	1857.	25.1.	Antonio Sessa	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Vincenzo Sessa	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1857.	3.2.	Giovanni Pomenić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Nicolo Pomenić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1857.	21.2.	Nicolo Stanisich	Contadino (težak)	0	1	Niži	Pupnat	Giovanni Stanisich	Contadino (težak)	1	Niži	Pupnat	Niži do Niži
1850	1857.	15.6.	Taddea Steffano Milevčich	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	1	2	Srednji manualni		Taddea Milevčich	Contadino (težak)	1	Niži	Jelsa	Niži do Srednji manualni
1850	1857.	28.6.	Pietro Pomenić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Antonio Pomenić	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1857.	23.7.	Antonio Balzani	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni	Dubrovnik	Vincenzo Balzani	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Dubrovnik	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1857.	6.8.	Giuseppe Spargalotto	Servente pretorile (sluga pri sudu)	1	2	Srednji manualni	Italija	Andrea Spargalotto	Contadino (težak)	1	Niži	Italija	Niži do Srednji manualni
1850	1857.	8.8.	Tommaso Dužević	Contadino (težak)	0	1	Niži	Hvar	Matteo Dužević	Contadino (težak)	1	Niži	Hvar	Niži do Niži
1850	1857.	17.8.	Pietro Tassovac	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	1	2	Srednji manualni		Giacobo Tassovac	Contadino (težak)	1	Niži	Čara	Niži do Srednji manualni
1850	1857.	4.10.	Rocco Fažinić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	1	2	Srednji manualni		Matteo Fažinić	Contadino (težak)	1	Niži		Niži do Srednji manualni
1850	1857.	14.11.	Marco Dobrosich	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Dobrosich	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1858.	12.1.	Antonio Bernardi	Fabbro ferraio (kovač)	0	2	Srednji manualni		Marino Bernardi	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1858.	3.2.	Tommaso Dužević	Contadino (težak)	0	1	Niži	Hvar	Matteo Dužević	Contadino (težak)	1	Niži	Hvar	Niži do Niži

1850	1858.	4.2.	Pasquale Ambrogio Givoje	Contadino (težak)	0	1	Niži	Lastovo	Pasquale Givoje	Contadino (težak)	1	Niži	Lastovo	Niži do Niži
1850	1858.	13.2.	Spiridon Domenico Fatturini	Bandajo (limar)	0	2	Srednji manualni	Split	Giovanni Fatturini	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Split	Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1858.	14.2.	Francesco-Agostino-Floriano Vinci	Commissario di Finanza (komesar financija)	-1	3	Srednji nemanualni	Gorizia	Giacomo Vinci	Possidente (posjednik)	4	Viši	Gorizia	Viši do Srednji nemanualni
1850	1858.	14.2.	Paolo Glavočić	Fabbro ferraio (kovač)	-1	2	Srednji manualni	Blato	Giovanni Glavočić	Usciere comunale (činovnik)	3	Srednji nemanualni	Blato	Srednji nemanualni do Srednji manualni
1850	1858.	10.4.	Pietro-Teodoro-Floriano Giunio	Possidente (posjednik)	0	4	Viši		Domenico-Alessandro Giuanio	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Viši
1850	1858.	22.5.	Francesco Medin	Possidente (posjednik)	0	4	Viši		A. Medin	Possidente (posjednik)	0			Nepoznat do Viši
1850	1858.	22.6.	Salvator Depolo	Sqerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	1	2	Srednji manualni		G. Depolo	Industriante (nekvalificirani radnik)	1	Niži		Niži do Srednji manualni
1850	1858.	4.8.	Giovanni Meglan	/	0	0			Juraj Meglan	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni	?	Srednji manualni do Nepoznat
1850	1858.	11.10.	Martino Miklanschitz	Sergente dell in cortiglieria (vodnik)	-1	3	Srednji nemanualni		Antonio Miklanschitz	Possidente (posjednik)	4	Viši	Njemačka	Viši do Srednji nemanualni
1850	1859.	13.1.	Jacopo Tomović	Sqerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Pietro Tomović	Sqerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1859.	3.3.	Petar Depolo - Beor	Sqerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Giorgio Depolo - Beor	Sqerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1850	1859.	18.4.	Giovanni Kraspilić	/	0	0			Marino Kraspilić	Sarto (krojač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Nepoznat

1850	1859.	6.5.	Gregorio Radić	/	0	0		Hvar	Antonio Radić	Villico (seljak)	1	Niži	Hvar	Niži do Nepoznat
1850	1859.	18.5.	Domchio Zmaić	/	0	0			Giuseppe Zmaić	Pittore (soboslikar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Nepoznat
1850	1859.	24.6.	Steffano Milostić	/	0	0		Blato	Pietro Milostić	?	0			Nepoznat do Nepoznat
1850	1859.	19.10.	Steffano Stecca	/	0	0			Lorenzo Stecca	Muratore (zidar)	2	Srednji manualni	Pijemont	Srednji manualni do Nepoznat
1850	1859.	6.11.	Antonio Sartezich	/	0	0		Žrnova	Giacomo Sartezich	Agricola (težak)	1	Niži	Žrnova	Niži do Nepoznat
1850	1859.	14.11.	Carlo Prandel	Sarto (krojač)	0	2	Srednji manualni	Lodi	Carlo Prandel	Sarto (krojač)	2	Srednji manualni	Lodi	Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1860.	21.1.	Antonio Žarko	Agricola (težak)	0	1	Niži	Hvar	Paolo Žarko	Agricola (težak)	1	Niži	Hvar	Niži do Niži
1860	1860.	18.2.	Pietro Devechi	Fabbro (kovač)	0	2	Srednji manualni		Pietro Devechi	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni	Hvar	Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1860.	12.7.	Antonio Fantella	/	0	0		Lastovo	Giovanni Fantella	Agricola (težak)	1	Niži	Lastovo	Niži do Nepoznat
1860	1860.	10.11.	Giacomo Fabris	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Michiele Fabris	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1860.	17.11.	Francesco Crismić	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Blato	Giovanni Crismić	Agricola (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Niži
1860	1861.	2.2.	Marco Chutizza	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Chutizza	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1861.	12.2.	Spiridon Radiza	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni	Split	Marino Radiza	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni	Split	Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1861.	7.5.	Pietro Bernardi	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni		Nicolo Bernardi	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni

																do Srednji manualni
1860	1861.	11.5.	Natale Gheričić	/	0	0		Tommaso Gheričić	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni					Srednji manualni do Nepoznat
1860	1861.	15.8.	Giovanni Rusković	/	0	0	Stolac	Giacomo Rusković	Industriante (nekvalificirani radnik)	1	Niži		Stolac			Niži do Nepoznat
1860	1861.	11.9.	Girolamo C. C. Dimitri	/	0	0	Hvar	G. Dimitri	Possidente (posjednik)	4	Viši		Hvar			Viši do Nepoznat
1860	1861.	3.11.	Gabriele Filippi	Segatore (pilar)	0	2	Srednji manualni	Nicolo Filippi	Segatore (pilar)	2	Srednji manualni					Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1861.	26.11.	Giovanni Valdhamris	/	0	0		Giuseppe Valdhamris	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni		Albanija			Srednji manualni do Nepoznat
1860	1862.	11.1.	Vincenzo Portolan	/	0	0	Trstenik	Natale Portolan	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni					Srednji manualni do Nepoznat
1860	1862.	22.2.	Vincenzo Vilović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Giovanni Vilović	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni					Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1862.	24.2.	Giovanni Perušić	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Giorgio Perušić	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni					Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1862.	25.2.	Angelo Pesta	Fabbro (kovač)	0	2	Srednji manualni	Angelo Pesta	Sarto (krojač)	2	Srednji manualni		Venecija			Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1862.	9.7.	Antonio Sladović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Francesco Sladović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni					Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1862.	30.8.	Natale Depolo	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Stefano Depolo	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni					Srednji manualni do Srednji manualni

1860	1862.	4.9.	Pietro Glavočić - Tardaja	/	0	0	Blato	Pietro Glavočić - Tardaja	Industriante (nekvalificirani radnik)	1	Niži	Blato	Niži do Nepoznat
1860	1862.	9.9.	Giuseppe Guglichmi	/	0	0		Luigi Guglichmi	Sarto (krojač)	2	Srednji manualni	Hvar	Srednji manualni do Nepoznat
1860	1862.	16.12.	Giorgio Depolo - Beor	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Vincenzo Depolo - Beor	Restauratore (popravljalatelj)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1863.	6.2.	Francesco Fabris	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Giorgio Fabris	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni	Vrnik	Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1863.	10.2.	Teodoro Perušić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Vito Perušić	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1863.	14.2.	Lorenzo Cappellina	Orefice (zlatar)	0	2	Srednji manualni	/		0			Nepoznat do Srednji manualni
1860	1863.	14.2.	Andrea Ormašić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Pietro Ormašić	Macellajo (mesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1863.	17.2.	Stefano Calogera	Scarparo (trgovac cipelama)	1	3	Srednji nemanualni	Vinicigo Calogera	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji nemanualni
1860	1863.	10.4.	Nicolo Fabris	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Michiele Fabris	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1863.	15.4.	Pietro Tomović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Domenico Tomović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1863.	6.5.	Andrea Sessa	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Nicolo Sessa	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1863.	6.6.	Giacomo Depolo	/	0	0		Michiele Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni

													do Nepoznat	
1860	1863.	13.6.	D. Mlinarić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Tommaso Mlinarić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	?	Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1863.	15.6.	Mario Gretić	Marittimo (pomorac)	1	2	Srednji manualni	Blato	Mario Gretić	Agricola (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Srednji manualni
1860	1863.	17.6.	Girolamo Denjanović	Giornaliero (nadničar)	0	1	Niži	Split	Stefano Denjanović	Agricola (težak)	1	Niži	Split	Niži do Niži
1860	1863.	6.9.	Antonio Geričević	/	0	0			Girolamo Geričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Nepoznat
1860	1863.	8.9.	Gabriele Bernardi	/	0	0			Matteo Bernardi	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Nepoznat
1860	1863.	13.9.	Nicolo Bambuillo	/	0	0		Marina	Mario Bambuillo	Macellajo (mesar)	2	Srednji manualni	Brna	Srednji manualni do Nepoznat
1860	1863.	26.9.	Domenico Geričević	/	0	0			Giovanni Geričević	Lapicida (klesar)	0			Nepoznat do Nepoznat
1860	1863.	26.11.	Natale Okmasić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Pietro Okmasić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1864.	3.9.	Vincenzo Cviličević	Marittimo (pomorac)	-1	2	Srednji manualni		Pietro Cviličević	Negoziante (trgovac)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji manualni
1860	1864.	8.10.	Francesco Smerkinić	Marittimo (pomorac)	-1	2	Srednji manualni		Vincenzo Smerkinić	Costruttore navale (brodograditelj)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji manualni
1860	1864.	24.10.	Salvatore Gvozdenović	Carpentiere (stolar)	-1	2	Srednji manualni		Francesco Gvozdenović	Maestro presso la Caposcuola (učitelj)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji manualni
1860	1865.	21.2.	Teodoro Kušpilić	Sarto (krojač)	0	2	Srednji manualni		Marino Kušpilić	Sarto (krojač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni

																				do Srednji manualni
1860	1865.	25.2.	Marino Smerkinić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Vincenzo Smerkinić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni								Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1865.	26.2.	Petar Spanić	Possidente (posjednik)	0	4	Viši		Francesco Spanić	Possidente (posjednik)	4	Viši								Viši do Viši
1860	1865.	11.5.	Antonio Gatti	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Giuseppe Gatti	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni		Dubrovnik						Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1865.	3.6.	Francesco Žanetić - Zalante	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Blato	Francesco Žanetić - Zalante	Agricola (težak)	1	Niži								Niži do Niži
1860	1865.	18.6.	Natale Kušpilić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Marino Kušpilić	Sarto (krojač)	2	Srednji manualni								Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1865.	6.7.	Giacomo Peručić	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Marco Peručić	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni								Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1865.	9.7.	Luigi - Stefano Calogera	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni	Lastovo	Domenico Calogera	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni								Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1865.	13.8.	Baldassare Portolan	Marinajo (mornar)	0	2	Srednji manualni		/		0									Nepoznat do Srednji manualni
1860	1865.	27.8.	Filippo Trubić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		/		0									Nepoznat do Srednji manualni
1860	1865.	22.10.	Vincenzo Lovričević	Maestro elementare (učitelj)	-1	3	Srednji nemanualni		Giuseppe Lovričević	Possidente (posjednik)	4	Viši								Viši do Srednji nemanualni
1860	1865.	22.10.	Teodoro Geričević	Scarpellino (klesar)	0	2	Srednji manualni		Matteo Geričević	/	0									Nepoznat do Srednji manualni
1860	1865.	11.11.	Natale Damianović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Stefano Damianović	Falegname (stolar)	2	Srednji manualni								Srednji manualni do Srednji manualni

1860	1865.	25.11.	Giovanni Marinc-Fantulin	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Blato	Antonio Marinc-Fantulin	Agricoltore (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Niži
1860	1865.	30.11.	Nicolo Batistić	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Blato	Marino Batistić	Agricola (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Niži
1860	1866.	21.1.	Lucio Šimić	/	0	0		Nerežišće	Francesco Šimić	/	0		Nerežišće	Nepoznat do Nepoznat
1860	1866.	3.2.	Gabriele Tomović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Domenico Tomović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1866.	6.2.	Giovanni Boschi	/	0	0			Angelo Boschi	/	0			Nepoznat do Nepoznat
1860	1866.	10.2.	Antonio Depolo	Fabbro (kovač)	0	2	Srednji manualni		Antonio Depolo	Fabbro (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1866.	14.5.	Nicolo Marinović	Agricola (težak)	0	1	Niži		Marco Marinović	Agricola (težak)	1	Niži		Niži do Niži
1860	1866.	12.5.	Stefano Rizzi	/	0	0			Matteo Rizzi	Fante pretorile (posluga pri sudu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Nepoznat
1860	1866.	22.5.	Pietro Caenazzo	Orefice (zlatar)	0	2	Srednji manualni		Vincenzo Caenazzo	Argentiere (srebrnar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1866.	29.11.	Andrea Okmasić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Pietro Okmasić	Macellajo (mesar)	2	Srednji manualni	?	Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1867.	7.1.	Antonio Drušković	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Michiele Drušković	Bottajo (bačvar)	2	Srednji manualni	?	Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1867.	9.1.	Giovanni Bačić	Agricola (težak)	0	1	Niži	Blato	/		0			Nepoznat do Niži
1860	1867.	12.1.	Antonio Bastunović	/	0	0			/		0			Nepoznat do Nepoznat

1860	1867.	3.2.	Giuseppe Spargalotto	Servente pretorile (sluga pri sudu)	0	2	Srednji manualni	Vincenza	Andrea Spargalotto	/	0	?	Nepoznat do Srednji manualni
1860	1867.	19.2.	Giorgio Depolo-Beor	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Antonio Depolo-Beor	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1867.	21.2.	Domenico Columbani	/	0	0			/		0		Nepoznat do Nepoznat
1860	1867.	28.2.	Pietro Depolo-Beor	Professore (učitelj)	-1	3	Srednji nemanualni		Giuseppe Depolo-Beor	Possidente (posjednik)	4	Viši	Viši do Srednji nemanualni
1860	1867.	4.3.	Pietro Arambašić	Marinajo (mornar)	1	2	Srednji manualni		Giovanni Arambašić	Pescatore (ribar)	1	Niži	Niži do Srednji manualni
1860	1867.	26.5.	Emmanuelle Bonicelli	Civile	0	3	Srednji nemanualni	Zadar	Girolamo Bonicelli	Scritturale privato (privatni knjigovođa)	3	Srednji nemanualni	Zadar Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1860	1867.	29.5.	Giuseppe Supančić	Scritturale privato (privatni knjigovođa)	1	3	Srednji nemanualni	Split	Giovanni Supančić	Pittore (soboslikar)	2	Srednji manualni	Split Srednji manualni do Srednji nemanualni
1860	1867.	14.9.	Teodoro Calogera	Maestro elementare (učitelj)	1	3	Srednji nemanualni		Stefano Calogera	Orefice (zlatar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1860	1867.	20.10.	Francesco Barugola	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Vincenza	Agostino Barugola	/	0		Vincenza Nepoznat do Niži
1860	1867.	24.11.	Nicolo Verzetti	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Domenico Verzetti	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1867.	24.11.	Vincenzo Vilović	Marinajo in riserva (mornar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Vilović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1867.	25.11.	Stefano Sladović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Francesco Sladović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni

1860	1867.	30.11.	Gregorio Hixić	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Vranjica	Luca Hixić	/	0	Vranjica	Nepoznat do Niži	
1860	1868.	3.2.	Biagio-Antonio Rosbovsky	Calzolajo (postolar)	-1	2	Srednji manualni	Split	Paolo Rosbovsky	Guardiano della caveri (činovnik)	3	Srednji nemanualni	Split	Srednji nemanualni do Srednji manualni
1860	1868.	7.2.	dr. Girolamo Arneri	Avvocato (odvjetnik)	0	3	Srednji nemanualni	Zadar	Biagio Arneri	Consig. di appello (savjetnik prizivnog suda)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1860	1868.	11.5.	Domenico Bonvardo	Militare (vojnika)	1	3	Srednji nemanualni		Domenico Bonvardo	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji nemanualni
1860	1868.	14.5.	Andrea Gherićić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Gherićić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1868.	24.5.	Giacomo Gherićić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Natale Gherićić	/	0		?	Nepoznat do Srednji manualni
1860	1868.	7.7.	Antonio Margetić	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Hvar	Francesci Margetić	/	0		?	Nepoznat do Niži
1860	1868.	10.10.	Domenico Sessa	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Vincenzo Sessa	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1868.	18.10.	Giorgio Peručić	Marinajo (mornar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Peručić	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1868.	14.11.	Matteo Bernardi	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Nicolo Bernardi	Fabbro (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1868.	21.11.	Marino Sessa	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Nicolo Sessa	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1869.	14.1.	Giovanni Arambašić	Pescatore (ribar)	0	1	Niži		Elia Arambašić	/	0		?	Nepoznat do Niži

1860	1869.	24.1.	Pietro Dodero	Marinajo (mornar)	0	2	Srednji manualni	Antonio Dodero	/	0			Nepoznat do Srednji manualni
1860	1869.	1.2.	Antonio Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Giovanni Jeričević	/	0			Nepoznat do Srednji manualni
1860	1869.	7.2.	Francesco Ivančević	Servo (sluga)	0	2	Srednji manualni	/		0			Nepoznat do Srednji manualni
1860	1869.	2.5.	Antonio Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Domenico Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1869.	18.5.	Teodoro Bernardi	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni	Nicolo Bernardi	Fabbro (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1869.	22.5.	Gabriele Tomović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni	Domenico Tomović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni	?	Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1869.	17.7.	Antonio Depolo	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Michiele Depolo	Fabbro (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1869.	7.8.	Francesco Calogera	Marinajo (mornar)	0	2	Srednji manualni	Domenico Calogera	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1869.	21.8.	Vincenzo Portolan	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni	Gorizia Natale Portolan	Fabbro (kovač)	0			Nepoznat do Srednji manualni
1860	1869.	17.10.	Giovanni Geričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Domenico Geričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1869.	25.10.	Domenico Foretić	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni	Giovanni Foretić	/	0			Nepoznat do Srednji nemanualni
1860	1869.	13.11.	Michiele Bačić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	1	2	Srednji manualni	Giovanni Bačić	Agricola (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Srednji manualni

1860	1869.	15.11.	Giovanni Carlezi	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Carlezi	Falegname (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1869.	20.11.	Marco Vilović Plakalo	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Antonio Vilović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1869.	24.11.	Antonio Stecca	Murajo (zidar)	0	2	Srednji manualni		Lorenzo Stecca	Murajo (zidar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1860	1869.	28.11.	Marco Lovričević	Possidente (posjednik)	0	4	Viši		Domenico Lovričević	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Viši
1860	1869.	9.12.	Matteo Dadaš	Barcajuolo (lađar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Dadaš	Macellajo (mesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1870.	2.1.	Antonio Sessa	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Sessa	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1870.	12.1.	Pietro Cviličević	Industriante (nekvalificirani radnik)	-1	1	Niži		Giovanni Cviličević	Artegiano (obrtnik)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Niži
1870	1870.	22.1.	Nicolo Depolo-Beor	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Vincenzo Depolo-Beor	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1870.	31.1.	Luigi-Giovanni Colbina	Macchinista (strojar)	0	2	Srednji manualni	Italija	Angelo Colbina	/	0		Italija	Nepoznat do Srednji manualni
1870	1870.	9.2.	Michiele Stella	Barbiere (brijlač)	0	2	Srednji manualni	Split	Antonio Stella	Sarto (krojač)	2	Srednji manualni	Split	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1870.	14.2.	Nicolo Uzović	Ricevitere daziario (carinik)	0	3	Srednji nemanualni	Dubrovnik	Pietro Uzović	Bottegajo (kramar)	3	Srednji nemanualni	Dubrovnik	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1870	1870.	26.2.	Vincenzo Gjurgević	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Domenico Gjurgević	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1870	1870.	27.2.	Nicolo Zarnečić	Marittimo (pomorac)	1	2	Srednji manualni	Hvar	Giovanni Zarnečić	Pescatore (ribar)	1	Niži	Hvar	Niži do Srednji manualni
1870	1870.	28.2.	Simeone Dadaš	/	0	0			Antonio Dadaš	Macellajo (mesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Nepoznat
1870	1870.	25.6.	Tommaso Dužević	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Hvar	Luca Dužević	Agricola (težak)	1	Niži	Hvar	Niži do Niži
1870	1870.	3.7.	Girolamo Zanini	Practicante doganale (carinski vježbenik)	0	3	Srednji nemanualni		Bartolo Zanini	Negoziante (trgovac)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1870	1870.	14.7.	Giacomo Villović-Žiža	Costruttore navale (brodograditelj)	0	3	Srednji nemanualni		Mario Villović-Žiža	/	0			Nepoznat do Srednji nemanualni
1870	1870.	29.7.	Girolamo Antičić	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Živogošće	Franco Antičić	/	0		Živogošće	Nepoznat do Niži
1870	1870.	24.8.	Antonio Farčić-Priša	Contadino (težak)	0	1	Niži	Blato	Nicolo Farčić-Priša	Contadino (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Niži
1870	1870.	17.9.	Teodoro Bernardi	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Marino Bernardi	/	0			Nepoznat do Srednji manualni
1870	1870.	17.9.	Marco Gheričić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni	Pelješac	Giacomo Gheričić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1870.	3.10.	Vincenzo Garofulić	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Brač	Francesco Garofulić	Agricola (težak)	1	Niži	Brač	Niži do Niži
1870	1870.	6.10.	Matteo Ivančević	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	1	2	Srednji manualni		Matteo Ivančević	Pescatore (ribar)	1	Niži		Niži do Srednji manualni
1870	1870.	9.10.	Antonio Kušpilić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Marino Kušpilić	Sarto (krojač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1870.	15.10.	Andrea Vilović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Vilović	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1870	1870.	29.10.	Giuseppe Drušković	Capitano marittimo (pomorski kapetan)	0	3	Srednji nemanualni		Natale Drušković	/	0			Nepoznat do Srednji nemanualni
1870	1870.	14.11.	Ottavio Lauro	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Nicolo Lauro	/	0			Nepoznat do Srednji manualni
1870	1870.	19.11.	Marino Peručić	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Peručić	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1870.	21.11.	Natale Gheričić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Gheričić	Squerajuolo (osoba zaposlena u brodogradilištu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1871.	18.2.	Antonio Medin	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Medin	Falegname (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1871.	19.2.	Giorgio Franck	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Šleska	Paolo Franck	/	0		?	Nepoznat do Srednji manualni
1870	1871.	23.4.	Antonio Geričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Domenico Geričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1871.	1.6.	Francesco Tatković	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Blato	Matteo Tatković	Contadino (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Niži
1870	1871.	29.6.	Baldassare Ciulić	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni	Split	Prospero Ciulić	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni	Split	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1871.	9.7.	Giorgio Fabris	Marittimo (pomorac)	0	2	Srednji manualni		Giorgio Fabris	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1871.	10.7.	Antonio Tassovac	Falegname (stolar)	1	2	Srednji manualni		Giacomo Tassovac	Giornaliere (nadničar)	1	Niži	Pupnat	Niži do Srednji manualni
1870	1871.	20.8.	Antonio Sessa	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Luca Sessa	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1870	1871.	9.9.	Antonio Giasche	Pittore (soboslikar)	0	2	Srednji manualni	Dubrovnik	Luigi Giasche	Artista (radnik)	2	Srednji manualni	Dubrovnik	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1871.	18.9.	Nicolo Martinis	Guardiano sanitario (zdrastveni nadzornik)	1	3	Srednji nemanualni	Komiža	Cosmo Martinis	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Komiža	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1870	1871.	1.10.	Domenico Zovetti	Farmacista (ljekarnik)	0	3	Srednji nemanualni		dr. Giovanni Zovetti	Fisico (liječnik)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1870	1871.	21.10.	Nicolo Depolo-Beor	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Vincenzo Depolo-Beor	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1871.	22.10.	Giovanni Geričević	Maestro (učitelj)	1	3	Srednji nemanualni		Giralomo Geričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni	?	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1870	1871.	29.10.	Giovanni Martinović Tuta	Giornaliero (nadničar)	0	1	Niži	Blato	Francesco Martinović Tuta	Agricola (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Niži
1870	1871.	18.11.	Vito Peručić	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Andrea Peručić	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1871.	25.11.	Francesco Franassović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Bartolo Franassović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1872.	7.1.	Giovanni Ciovich	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni	Makarska	Giovanni Ciovich	/	0		Makarska	Nepoznat do Srednji nemanualni
1870	1872.	8.1.	Antonio Drušković	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Michiele Drušković	Bottajo (bačvar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1872.	10.1.	Francesco Sladović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giorgio Sladović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1872.	10.2.	Pietro Condenar	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Natale Condenar	Squerajuolo (osoba)	2	Srednji manualni		Srednji manualni

										zaposlena u brodogradilištu)			do Srednji manualni
1870	1872.	10.2.	Antonio Condengar	Industriante (nekvalificirani radnik)	-1	1	Niži		Pietro Condengar	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Niži
1870	1872.	12.2.	Giovanni Depolo	Industriante (nekvalificirani radnik)	-1	1	Niži		Antonio Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Niži
1870	1872.	21.4.	Teodoro Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	0	2	Srednji manualni		Vincenzo Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1872.	11.5.	Antonio Castellan- Jurina	Contadino (težak)	0	1	Niži	Žrnova	Antonio Castellan- Jurina	/	0		Žrnova Nepoznat do Niži
1870	1872.	23.6.	Giovanni Zarević	Macellajo (mesar)	1	2	Srednji manualni	Makarska	Giuseppe Zarević	Bracciante (fizički radnik u poljoprivredi)	1	Niži	Makarska Niži do Srednji manualni
1870	1872.	28.6.	Bartolo Vitačić	Ricevitere daziario (carinik)	0	3	Srednji nemanualni		Tommaso Vitačić	/	0		Nepoznat do Srednji nemanualni
1870	1872.	8.9.	Marco Strahorović	Aggiunto giudiziario (sudski pristav)	0	3	Srednji nemanualni	Dubrovnik	Nicolo Strahorović	Deputato sanitario (zdrastveni službenik)	3	Srednji nemanualni	Dubrovnik Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1870	1872.	30.9.	Vincenzo Capor	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Marino Capor	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1872.	30.10.	Pietro Smerkinić	Capitano marittimo (pomorski kapetan)	0	3	Srednji nemanualni		Domenico Smerkinić	/	0		Nepoznat do Srednji nemanualni
1870	1873.	2.2.	Giorgio Sladović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Francesco Sladović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1873.	20.2.	Giovanni Caenazzo	Orefice (zlatar)	0	2	Srednji manualni	Ston	Vincenzo Caenazzo	Orefice (zlatar)	2	Srednji manualni	Zadar Srednji manualni do Srednji manualni

1870	1873.	11.5.	Giovanni Kopetzky	Lapicida (klesar)	-1	2	Srednji manualni		V. Kopetzky	Sergente del genio (vodnik)	3	Srednji nemanualni	Češka	Srednji nemanualni do Srednji manualni
1870	1873.	14.5.	Marco Borovina-Lusiza	Agricola (težak)	0	1	Niži	Blato	Giovanni Borovina-Lusiza	Agricola (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Niži
1870	1873.	1.6.	Giovanni Battista Onofri	Gendarme (žandar)	0	3	Srednji nemanualni	Modena	Giovanni Onofri	/	0		Modena	Nepoznat do Srednji nemanualni
1870	1873.	8.6.	Giovanni Smerkinić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Pietro Smerkinić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1873.	26.7.	Luigi Denoble	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Denoble	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1873.	13.9.	Nicolo Sessa	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Vincenzo Sessa	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1873.	28.9.	Giacomo Denoble	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Augustino Denoble	Muratore (zidar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1873.	15.10.	Giovanni Ivančević	Carpentiere (stolar)	1	2	Srednji manualni		Matteo Ivančević	Pescatore (ribar)	1	Niži		Niži do Srednji manualni
1870	1873.	23.11.	Antonio Stefanini	Calzolajo (postolar)	1	2	Srednji manualni	Split	Vincenzo Stefanini	Pescatore (ribar)	1	Niži	Split	Niži do Srednji manualni
1870	1873.	29.11.	Giovanni Jerković	Falegname (stolar)	-1	2	Srednji manualni		Paolo Jerković	Cancellista giudiziaro (sudski pisar)	3	Srednji nemanualni	?	Srednji nemanualni do Srednji manualni
1870	1874.	16.2.	Marco Vilović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Vilović	carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1874.	6.4.	Vincenzo Caenazzo	Orefice (zlatar)	0	2	Srednji manualni	Zadar	/		0			Nepoznat do Srednji manualni

1870	1874.	23.6.	Vincenzo Pansa	Calzolajo (postolar)	-1	2	Srednji manualni	Split	Natale Pansa	Oste (krčmar)	3	Srednji nemanualni	Split	Srednji nemanualni do Srednji manualni
1870	1874.	10.8.	Andrea Peručić	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Vito Peručić	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni	?	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1874.	3.10.	Domenico Verzotti	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Nicolo Verzotti	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1874.	31.10.	Giuseppe Glavočić	Agricola (težak)	0	1	Niži	Blato	Giovanni Glavočić	Agricola (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Niži
1870	1875.	2.1.	Leonardo Lavolpicella	Giornaliero (nadničar)	0	1	Niži	Bisceglie	Antoni Lavolpicella	/	0		Bisceglie	Nepoznat do Niži
1870	1875.	30.1.	Marino Vilović	Carpentiere (stolar)	-1	2	Srednji manualni		Giacomo Vilović	Costruttore navale (brodograditelj)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji manualni
1870	1875.	9.4.	Antonio Defranceschi	Industriante (nekvalificirani radnik)	-2	1	Niži	Split	Pietro Defranceschi	Ricevitore daganele (carinik)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Niži
1870	1875.	12.4.	Pietro Peručić	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Peručić	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1875.	12.5.	Michiele Depolo	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Depolo	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1875.	24.5.	Marino Gazzari	Dirigante doganale (carinik)	-1	3	Srednji nemanualni	Hvar	Mario Gazzari	Possidente (posjednik)	4	Viši	Hvar	Viši do Srednji nemanualni
1870	1875.	29.5.	Emmanuelle Nikolich	Professore affiliato di chivice (učitelj)	0	3	Srednji nemanualni	Zadar	Sineone Nikolić	Negoziante (trgovac)	3	Srednji nemanualni	Zadar	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1870	1875.	25.10.	Giovanni Sbissa	Negoziante (trgovac)	1	3	Srednji nemanualni	Rovinj	Michiele Sbissa	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Rovinj	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1870	1875.	31.10.	Francesco Antičić	Carpentiere (stolar)	1	2	Srednji manualni		Girolamo Antičić	Industriante (nekvalificirani radnik)	1	Niži	Makarska	Niži do Srednji manualni

1870	1875.	21.11.	Vincenzo Bonvardo	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Domenico Bonvardo	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1876.	23.1.	Giovanni Donadini	Diurnista (osoba privremeno zaposlena u državnoj administraciji)	-1	3	Srednji nemanualni		Francesco Donadini	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Srednji nemanualni
1870	1876.	10.2.	Antonio Skrivarić	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Blato	Vincenza Skrivarić (majka)	Artegiana (obrtnica)	2	Srednji manualni	Blato	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1876.	22.2.	Leopoldo Ivančević	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni		Francesco Ivančević	Caffetiere (vlasnik kavane)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1870	1876.	23.2.	Giacomo Spanić	Possidente (posjednik)	0	4	Viši		Francesco Spanić	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Viši
1870	1876.	26.2.	Romaldo Ivančević	Diurnista presso giudizio (osoba privremeno zaposlena u sudskoj administraciji)	0	3	Srednji nemanualni		Francesco Ivančević	Caffetiere (vlasnik kavane)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1870	1876.	28.2.	Carlo Cettineo	Capitano marittimo (pomorski kapetan)	0	3	Srednji nemanualni		Tullio Cettineo	Segretario comunale (općinski tajnik)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1870	1876.	28.2.	Pietro Milat	Calzolajo (postolar)	1	2	Srednji manualni	Blato	Nicolo Milat	Contadino (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Srednji manualni
1870	1876.	24.4.	Luigi Andreis	Capitano marittimo (pomorski kapetan)	1	3	Srednji nemanualni		Marino Andreis	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Split	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1870	1876.	25.4.	Giovanni Filippi	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Domenico Filippi	Bottajo (bačvar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1876.	16.5.	Pietro Condemar	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Pietro Condemar	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni

													do Srednji manualni	
1870	1876.	28.6.	Giuseppe Ferrara	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni	Bisceglie	Sergio Ferrara	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni	Bisceglie	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1876.	16.7.	Pietro Cvilčević	Marittimo (pomorac)	0	2	Srednji manualni		Pietro Cvilčević	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1876.	17.10.	Giovanni Battista Glavočić	Giornaliero (nadničar)	0	1	Niži		Giovanni Glavočić	Contadino (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Niži
1870	1876.	16.11.	Pietro Devecchi	Servente (sluga)	0	2	Srednji manualni		Pietro Devecchi	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni	Hvar	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1876.	17.12.	Giuseppe Rossi Sabbatini	Aggiunto giudiziario (sudski pristav)	-1	3	Srednji nemanualni	Knin	Antonio Rossi Sabbatini	Pretore (gradski sudac)	4	Viši	Knin	Viši do Srednji nemanualni
1870	1876.	31.12.	Pietro Filippi-Pečar	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži		Giovanni Filippi-Pečar	Pescatore (ribar)	1	Niži		Niži do Niži
1870	1877.	10.2.	Natale Fabris	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Vincenzo Fabris	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1877.	8.4.	Giacomo Donadini	Falegname (stolar)	-2	2	Srednji manualni		Francesco Donadini	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Srednji manualni
1870	1877.	29.4.	Giorgio Peručić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Peručić	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1877.	5.6.	Baldassare Portolan	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		/		0			Nepoznat do Srednji manualni
1870	1877.	11.8.	Giuseppe Sessa	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Luca Sessa	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1877.	17.11.	Stefano Lissičar	Gendarme (žandar)	2	3	Srednji nemanualni	Vrlika	Marco Lissičar	Agricola (težak)	1	Niži	Vrlika	Niži do Srednji nemanualni

1870	1877.	24.11.	Ludovico Brunetti	Artista (radnik)	-2	2	Srednji manualni		Domenico Brunetti	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Srednji manualni
1870	1877.	1.12.	Stefano Foretić-Colenda	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Foretić-Colenda	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1878.	27.1.	Vincenzo Paunović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Paunović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1878.	9.2.	Marco Kušpilić	Rimessaio (radnik u brodskom skladištu)	0	2	Srednji manualni		Marino Kušpilić	Sarto (krojač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1878.	23.2.	Pietro Depolo-Beor	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Nicolo Depolo-Beor	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1878.	24.2.	Carmine Peručić	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Peručić	Calzolajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1878.	25.2.	Michiele Banović	Contadino (težak)	0	1	Niži	Zaostrog	Antonio Banović	Agricola (težak)	1	Niži	Zaostrog	Niži do Niži
1870	1878.	2.3.	Giorgio Foretić-Colenda	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Foretić-Colenda	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1878.	4.3.	Giuseppe Picinini	Falegname (stolar)	-1	2	Srednji manualni	Verona	Baldassare Picinini	Negoziante (trgovac)	3	Srednji nemanualni	Verona	Srednji nemanualni do Srednji manualni
1870	1878.	29.4.	Biagio Rizzi	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni	Brač	Matteo Rizzi	Fante giudiziale (posluga pri sudu)	2	Srednji manualni	Brač	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1878.	2.5.	Giovanni Milovčić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Vincenzo Milovčić	Calzolajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1878.	11.5.	Matteo Fažinić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Mario Fažinić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1870	1878.	15.5.	Giuseppe Polovineo	Marittimo (pomorac)	1	2	Srednji manualni	Antonio Polovineo	Industriante (nekvalificirani radnik)	1	Niži	Niži do Srednji manualni
1870	1878.	18.5.	Nicolo Bernardi	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Matteo Bernardi	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1878.	1.6.	Giovanni Kragić	Cordajo (užar)	0	2	Srednji manualni	Filippo Kragić	Cordajo (užar)	2	Srednji manualni	Split Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1878.	3.8.	Teodoro Brunetti	Capitano marittimo (pomorski kapetan)	0	3	Srednji nemanualni	Giovanni Brunetti	Segretario comunale (općinski tajnik)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1870	1878.	30.9.	Egideo Giacomini	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni	Pordenone Amadeo Giacomini	/	0	Pordenone	Nepoznat do Srednji manualni
1870	1878.	6.10.	Giacomo Bonvardo	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Domenico Bonvardo	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1878.	13.10.	Matteo Sarnečić	Pescatore (ribar)	0	1	Niži	Hvar Giovanni Sarnečić	Pescatore (ribar)	1	Niži	Hvar Niži do Niži
1870	1878.	14.10.	Antonio Depolo	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Giovanni Depolo	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1878.	15.10.	Antonio Paunović	Geometra (geodet)	1	3	Srednji nemanualni	Giovanni Paunović	Proto costruttore (voditelj gradnje?)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1870	1878.	16.11.	Pietro Klisura	Carpentiere (stolar)	1	2	Srednji manualni	Giacomo Klisura	Giornaliere (nadničar)	1	Niži	Niži do Srednji manualni
1870	1879.	6.1.	Giorgio Boschi	Diurnista (osoba privremeno zaposlena u državnoj administraciji)	-1	3	Srednji nemanualni	Giovanni Boschi	Possidente (posjednik)	4	Viši	Viši do Srednji nemanualni
1870	1879.	13.1.	Giorgio Peručić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Antonio Peručić	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni

1870	1879.	20.1.	Vincenzo Dimitri	Possidente (posjednik)	1	4	Viši		Demetrio Dimitri	Chirurgo (ranarnik)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Viši	
1870	1879.	26.1.	Pietro Tedeschi	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni	Dubrovnik	Giovanni Tedeschi	/	0		Dubrovnik	Nepoznat do Srednji nemanualni
1870	1879.	1.2.	Lorenzo Depolo	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Natale Depolo	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni	
1870	1879.	2.2.	Giuseppe Colludrović	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni	Zadar	Sebastiano Colludrović	Facchino (nosač)	2	Srednji manualni	Kotor	Srednji manualni do Srednji manualni
1870	1879.	18.2.	Marco Bakić	Macellajo (mesar)	1	2	Srednji manualni	Ravče	Matteo Bakić	Contadino (težak)	1	Niži	Ravče	Niži do Srednji manualni
1870	1879.	22.2.	Francesco Carević	Macellajo (mesar)	1	2	Srednji manualni	Makarska	Giuseppe Carević	Pescatore (ribar)	1	Niži	Makarska	Niži do Srednji manualni
1870	1879.	23.2.	Antonio Nobilo	Carpentiere (stolar)	1	2	Srednji manualni		Mario Nobilo	Agricola (težak)	1	Niži	Lumbarda	Niži do Srednji manualni
1870	1879.	4.6.	Antonio Sardellić-Servo	Carpentiere (stolar)	1	2	Srednji manualni	Blato	Antonio Sardellić-Servo	Contadino (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Srednji manualni
1870	1879.	5.7.	Francesco-Federico Glavočić	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Blato	Giovanni Glavočić	Contadino (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Niži
1870	1879.	13.8.	Giovanni Pomenić	Caffetiere (kavonar)	0	3	Srednji nemanualni		Nicolo Pomenić	Sensale (mešetar)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni	
1870	1879.	16.8.	Lorenzo Stecca	Muratore (zidar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Stecca	Muratore (zidar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni	
1870	1879.	26.10.	Pasquale Gvozdenović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Stefano Gvozdenović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni	
1880	1880.	17.1.	Franceco Klisura	Carpentiere (stolar)	1	2	Srednji manualni		Giacomo Klisura	Giornaliere (nadničar)	1	Niži		Niži do Srednji manualni

1880	1880.	31.1.	Giovanni Kopetzky	Lapicida (klesar)	-1	2	Srednji manualni		Vjenceslav Kopetzky	Sergente del genio (vodnik)	3	Srednji nemanualni	Češka	Srednji nemanualni do Srednji manualni
1880	1880.	2.2.	Pietro Portolan	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		/		0			Nepoznat do Srednji manualni
1880	1880.	9.2.	Biagio Rizzi	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Matteo Rizzi	Fante giud. (posluga pri sudu)	2	Srednji manualni	Brač	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1880.	10.4.	Giovanni Bernardi	Artegiano (obrtnik)	0	2	Srednji manualni		Antonio Bernardi	Bottajo (bačvar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1880.	24.4.	Marino Tomić	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Čara	Giacomo Tomić	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Čara	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1880.	25.4.	Antonio Giasche	Pittore (soboslikar)	0	2	Srednji manualni	Dubrovnik	Luigi Giasche	Artista (radnik)	2	Srednji manualni	Dubrovnik	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1880.	8.5.	Giovanni Separović-Reska	Contadino (težak)	0	1	Niži	Blato	Pietro Separović-Reska	Contadino (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Niži
1880	1880.	14.6.	Luigi Pagan	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni	Dubrovnik	Idelbrando Pagan	/	0		Chioggia	Nepoznat do Srednji manualni
1880	1880.	16.8.	Filippo Ivančević	Calzolajo (postolar)	1	2	Srednji manualni		Francesco Ivančević	Pescatore (ribar)	1	Niži		Niži do Srednji manualni
1880	1880.	6.11.	Giovanni Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Jeričević	Proto lapicida (upravitelj kamenoloma)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1880.	27.11.	Ignazio Fabris	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Fabris	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1881.	15.1.	Giorgio Miletic	Tagliapietra (klesar)	0	2	Srednji manualni		Francesco Miletic	Calzolajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1880	1881.	2.2.	Giuseppe Vilović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Giacomo Vilović	Proto costruttore (voditelj gradnje)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1881.	19.2.	Giovanni Tassovac	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Pietro Tassovac	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1881.	1.3.	Ottavio Lauro	Giornaliero (nadničar)	-1	1	Niži	Nicolo Lauro	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Niži
1880	1881.	21.5.	Marino Smerkinić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Marino Smerkinić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1881.	17.7.	Giovanni Fattorini	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Spirido Fattorini	Bandajo (limar)	2	Srednji manualni	Split Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1881.	1.10.	Antonio Bosnić-Iverdac	Agricola (težak)	0	1	Niži	Antonio Bosnić-Iverdac	Agricola (težak)	1	Niži	Blato Niži do Niži
1880	1881.	22.10.	Michele Piantenida	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Pietro Piantenida	Industriante (nekvalificirani radnik)	1	Niži	Niži do Niži
1880	1881.	13.11.	Giuseppe Pierotić	Deputato sanitario (zdrastveni službenik)	0	3	Srednji nemanualni	Brač Francesco Pierotić	/	0		Brač Nepoznat do Srednji nemanualni
1880	1881.	14.11.	Antonio Faraz-Bogalo	Carpentiere (stolar)	1	2	Srednji manualni	Antonio Faraz-Bogalo	Agricola (težak)	1	Niži	Pupnat Niži do Srednji manualni
1880	1881.	5.12.	Francesco Bartoš	Praticante forestale (šumarski vježbenik)	0	3	Srednji nemanualni	Trst Andrea Bartoš	Impiegato forestale (šumarski činovnik)	3	Srednji nemanualni	Trst Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1880	1882.	18.2.	Francesco Padovan	Pescatore (ribar)	0	1	Niži	Hvar Francesco Padovan	Pescatore (ribar)	1	Niži	Hvar Niži do Niži
1880	1882.	29.4.	Antonio Losizza	Segatore (pilar)	1	2	Srednji manualni	Andrea Losizza	Giornaliere (nadničar)	1	Niži	Niži do Srednji manualni
1880	1882.	20.5.	Giovanni Peručić	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Andrea Peručić	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni

1880	1882.	3.6.	Giovanni Ivančević	Sarto (krojač)	0	2	Srednji manualni		Stefano Ivančević	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1882.	26.6.	Antonio Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Girolamo Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1882.	4.7.	Giovanni Mrčev	Agricola (težak)	0	1	Niži	Podgora	Martino Mrčev	Agricola (težak)	1	Niži	Podgora	Niži do Niži
1880	1882.	12.8.	Pietro Baraković	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Francesco Baraković	Calzolajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1882.	15.8.	Pietro Muslia	Führer del. Reg. Weber in riserva (vojno lice)	0	3	Srednji nemanualni	Benkovac	/		0			Nepoznat do Srednji nemanualni
1880	1882.	28.8.	Agostino Trojanis	Possidente (posjednik)	0	4	Viši		Giovanni Trojanis	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Viši
1880	1882.	21.10.	Giuseppe Belić	Agricola (težak)	0	1	Niži	Žrnova	/		0			Nepoznat do Niži
1880	1882.	11.11.	Marco Condenar	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Pietro Condenar	Calzolajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1882.	27.11.	Giacomo Depolo	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1883.	3.2.	Marco Peručić	Bottajo (bačvar)	0	2	Srednji manualni		Lorenzo Peručić	Bottajo (bačvar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1883.	14.4.	Stefano Piantenida	Giornaliero (nadničar)	0	1	Niži		Pietro Piantenida	Industriante (nekvalificirani radnik)	1	Niži		Niži do Niži
1880	1883.	11.5.	Giuseppe Furlan	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni	Gorizia	/		0			Nepoznat do Srednji manualni
1880	1883.	19.5.	Giacomo Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	0	2	Srednji manualni		Michele Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1880	1883.	26.5.	Giovanni Bernardi	Fabbro ferraio (kovač)	0	2	Srednji manualni		Matteo Bernardi	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1883.	9.8.	Luigi Pierotić	Directore delle scuole civiche (ravnatelj građanske škole)	0	3	Srednji nemanualni	Brač	Francesco Pierotić	/	0		Brač	Nepoznat do Srednji nemanualni
1880	1883.	16.8.	Antonio Buntielić	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Buntielić	Calzolajo (postolar)	2	Srednji manualni	Dubrovnik	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1883.	9.10.	Nicolo Bernardi	Fabbro ferraio (kovač)	0	2	Srednji manualni		Gabriele Bernardi	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1883.	20.10.	Ilija Despotević	Macellajo (mesar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Despotević	Macellajo (mesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1883.	22.10.	Fernardo Montina	Diurnista giud. (osoba privremeno zaposlena u sudskoj administraciji)	0	3	Srednji nemanualni		Antonio Montina	/	0			Nepoznat do Srednji nemanualni
1880	1883.	17.11.	Pietro Uvoda	Agricola (težak)	0	1	Niži	Sitno	Paolo Uvoda	Agricola (težak)	1	Niži	Poljica	Niži do Niži
1880	1883.	24.11.	Giuseppe Calogera	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Mario Calogera	Orefice (zlatar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1884.	2.2.	Antonio Prančić	Porta lettere (poštar)	1	3	Srednji nemanualni	Hvar	Tommaso Prančić	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Hvar	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1880	1884.	24.2.	Vincenzo Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1884.	25.2.	Giovanni Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Matteo Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1880	1884.	24.7.	Francesco Ivančević	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni	Stefano Ivančević	Negoziante (trgovac)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1880	1884.	1.10.	Lorenzo Stecca	Muratore (zidar)	0	2	Srednji manualni	Francesco Stecca	Muratore (zidar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1884.	23.10.	Vincenzo Depolo	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Antonio Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1884.	29.11.	Pasquale Filippi	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Stefano Filippi	Carpentiere (stolar)	0		Nepoznat do Srednji manualni
1880	1885.	10.1.	Stefano Boschi	Maestro delle scuole pop. (učitelj)	-1	3	Srednji nemanualni	Giovanni Boschi	Possidente (posjednik)	4	Viši	Viši do Srednji nemanualni
1880	1885.	14.2.	Domenico Filippi	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Domenico Filippi	Bottajo (bačvar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1885.	14.2.	Andrea Pallavicini	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni	Antonio Pallavicini	Industriante (nekvalificirani radnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1885.	14.2.	Francesco Matulović	Agricola (težak)	0	1	Niži	Giacomo Matulović	Agricola (težak)	1	Niži	Žrnova Niži do Niži
1880	1885.	23.5.	Matteo Pavković	Contadino (težak)	0	1	Niži	Seget Vranjica Pietro Pavković	Contadino (težak)	1	Niži	Seget Vranjica Niži do Niži
1880	1885.	20.6.	Giacomo Vilović	Industriante (nekvalificirani radnik)	-3	1	Niži	Čara Alessandro Vilović	Possidente (posjednik)	4	Viši	Viši do Niži
1880	1885.	20.6.	Vincenzo Filippi-Pečar	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Giovanni Filippi-Pečar	Macellajo (mesar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1885.	24.6.	Stefano Damianović	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni	Vincenzo Damianović	Falegname (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1885.	8.8.	Carlo Pansini	Agricola (težak)	0	1	Niži	Molfetta Girolamo Pansini	Contadino (težak)	1	Niži	Molfetta Niži do Niži

1880	1885.	16.8.	Michele Depolo	Fabbro (kovač)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Depolo	Fabbro (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1886.	7.1.	Carlo Prandel	Sarto (krojač)	0	2	Srednji manualni		Carlo Prandel	Sarto	2	Srednji manualni	Milano	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1886.	28.1.	Vincenzo Vitaić	Carpentiere (stolar)	-2	2	Srednji manualni		Tommaso Vitaić	Possidente (posjednik)	4	Viši	Brač	Viši do Srednji manualni
1880	1886.	6.3.	Matteo Persić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Stefano Persić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1886.	8.3.	Antonio Stecca	Muratore (zidar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Stecca	Muratore (zidar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1886.	8.3.	Santo Tedeschi	Negoziante (trgovac)	1	3	Srednji nemanualni	Dubrovnik	Giovanni Tedeschi	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	?	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1880	1886.	3.6.	Marino Bakarić	Bettolino (krčmar)	2	3	Srednji nemanualni	Žrnova	Francesco Bakarić	Agricola (težak)	1	Niži	Žrnova	Niži do Srednji nemanualni
1880	1886.	15.6.	Michele Fabris	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Fabris	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1886.	5.7.	Andrea Ivulić-Barissa	Guardia di finanza (činovnik)	0	3	Srednji nemanualni	Vis	/		0			Nepoznat do Srednji nemanualni
1880	1886.	17.7.	Stefano Crnogorac	Bottajo (bačvar)	1	2	Srednji manualni	Šibenik	Simeone Crnogorac	Contadino (težak)	1	Niži	Šibenik	Niži do Srednji manualni
1880	1886.	17.7.	Pietro Tomović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Tomović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1886.	18.7.	Casimiro Ivančević	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Pasquale Ivančević	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1880	1886.	6.9.	Doimo Zonelli	Bandajo (limar)	-2	2	Srednji manualni	Opuzen	Giuseppe Zonelli	Possidente (posjednik)	4	Viši	Veli Varoš (Split)	Viši do Srednji manualni
1880	1886.	8.9.	Pietro Mercussich	Possidente (posjednik)	0	4	Viši	Podgora	Giovanni Mercussich	Possidente (posjednik)	4	Viši	Podgora	Viši do Viši
1880	1886.	2.10.	Antonio Vilović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Vilović	Falegname (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1886.	7.10.	Giovanni Gjurgević	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Gjurgević	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1886.	17.10.	Antonio Gheričić	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Natale Gheričić	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1886.	29.10-	Antonio Kušpilić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Kušpilić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1886.	16.11.	Baldassare Dužević	Giornaliero (nadničar)	0	1	Niži		Tommaso Dužević	Agricola (težak)	1	Niži	Hvar	Niži do Niži
1880	1887.	23.1.	Natale Gheričić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Andrea Gheričić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1887.	29.1.	Giovanni Vilović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Marco Vilović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1887.	12.2.	Tommaso Gheričić	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Natale Gheričić	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1887.	19.2.	Giuseppe Zaffron	Avvocato (odvjetnik)	-1	3	Srednji nemanualni	Kotor	Vincenzo Zaffron	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Srednji nemanualni
1880	1887.	19.2.	Demetrio Ivančević	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni		Stefano Ivančević	Negoziante (trgovac)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni

1880	1887.	20.2.	Vincenzo Capor	Diurnista presso giudizio (osoba privremeno zaposlena u sudskoj administraciji)	1	3	Srednji nemanualni	Vincenzo Capor	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1880	1887.	22.2.	Filippo Cavich	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Francesco Cavich	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1887.	30.5.	Antonio Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Giovanni Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1887.	4.6.	Carlo Mikel	Maestro di Musica (učitelj)	-1	3	Srednji nemanualni	Češka Giorchino Mikel	Possidente (posjednik)	4	Viši	Češka Srednji nemanualni
1880	1887.	28.7.	Francesco Klisura	Carpentiere (stolar)	1	2	Srednji manualni	Giacomo Klisura	Giornaliere (nadničar)	1	Niži	Niži do Srednji manualni
1880	1887.	25.9.	Antonio Sessa	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Nicolo Sessa	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1887.	27.9.	Giovanni Pagan	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni	Idelbrando Pagan	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Chioggia Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1887.	19.11.	Vincenzo Portolan	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Bartulo Portolan	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1888.	11.2.	Antonio Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	0	2	Srednji manualni	Giacomo Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1888.	16.4.	Domenico Foretić	/	0	0		Nicolo Foretić	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni	Vrbnik Srednji manualni do Nepoznat
1880	1888.	28.4.	Domenico Stecca	Muratore (zidar)	0	2	Srednji manualni	Francesco Stecca	Muratore (zidar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni

1880	1888.	3.6.	Michele Depolo	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Nicolo Depolo	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1888.	17.6.	Giovanni Vilović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Giacomo Vilović	Proto costruttore (voditelj gradnje)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1888.	21.7.	Francesco Verzotti	Negoziante (trgovac)	1	3	Srednji nemanualni	Antonio Verzotti	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1880	1888.	11.8.	Pietro Bernardi	Diurnista presso giudizio (osoba privremeno zaposlena u sudskoj administraciji)	0	3	Srednji nemanualni	Antonio Bernardi	Bettolino (krčmar)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1880	1888.	1.12.	Stefano Bernardi	Fabbro ferraio (kovač)	0	2	Srednji manualni	Matteo Bernardi	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1889.	20.1.	Giorgio Foretić-Colenda	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Giacomo Foretić-Colenda	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1889.	20.1.	Rodolfo Poletti-Kopescić	Diurnista presso capitanato (osoba privremeno zaposlena u administraciji kapetanata)	0	3	Srednji nemanualni	Imotski Angelo Poletti-Kopescić	Cancellista giud. in pensione (umirovljeni sudski pisar)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1880	1889.	20.2.	Andrea Vilović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Stefano Vilović	Segatore (pilar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1889.	2.3.	Stefano Damianović	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni	Natale Damianović	Falegname (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni

1880	1889.	2.3.	Pietro Giunio	Marittimo (pomorac)	-2	2	Srednji manualni		Matteo Giunio	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Srednji manualni
1880	1889.	4.3.	Girolamo Antičić	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Živogosci	Francesco Antičić	Contadino (težak)	1	Niži	Živogosci	Niži do Niži
1880	1889.	11.5.	Giovanni Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Pietro Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1889.	11.5.	Ignazio Filippi	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Stefano Filippi	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1889.	14.9.	Teodoro Pomenić	Caffetiere (kavanar)	0	3	Srednji nemanualni		Nicolo Pomenić	Sensale pub. (javni mešetar)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1880	1889.	5.10.	Antonio de Simon	/	0	0		Trst	Giacomo de Simon	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni	Trst	Srednji manualni do Nepoznat
1880	1889.	19.10.	Vincenzo Ivančević	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Stefano Ivančević	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1880	1889.	24.12.	Colenda Lesić	Fabbro ferraio (kovač)	1	2	Srednji manualni	Lastovo	Francesco Lesić	Agricola (težak)	1	Niži	Lastovo	Niži do Srednji manualni
1890	1890.	19.2.	Antonio Calogera	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Stefano Calogera	Calzolajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1890.	24.4.	Giovanni Bodulić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Kotor	Vincenzo Bodulić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1890.	17.8.	Vincenzo Calogera	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Luigi Stefano Calogera	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1890.	9.10.	Michele Marusić	Marittimo (pomorac)	0	2	Srednji manualni	Hvar	Giorgio Marusić	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Hvar	Srednji manualni do Srednji manualni

1890	1890.	13.10.	Pietro Kušpilić	Artegiano (obrnik)	0	2	Srednji manualni	Giovanni Kušpilić	Artegiano (obrnik)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1890.	25.10.	Michele Foretić-Colenda	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Francesco Foretić-Colenda	Carpentiere (stolar)	0		Nepoznat do Srednji manualni
1890	1890.	4.11.	Antonio Dodero	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Pietro Dodero	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1890.	22.11.	Giovanni Giassić	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni	Gioavanni Giassić	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1890.	25.11.	Antonio Rusković	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni	Giovanni Rusković	Negoziante (trgovac)	3	Srednji nemanualni	Stolac Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1890	1890.	29.11.	Vincenzo Addobbatti	Geometra (geodet)	0	3	Srednji nemanualni	Benkovac Francesco Adobbatti	Cancellista giud. (sudski pisar)	3	Srednji nemanualni	Zadar Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1890	1891.	14.1.	Francesco Sladović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Giorgio Sladović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1891.	7.2.	Francesco Vilović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Giovanni Vilović	Falegname (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1891.	7.2.	Antonio Verzotti	Negoziante (trgovac)	1	3	Srednji nemanualni	Antonio Verzotti	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1890	1891.	11.4.	Vincenzo Foretić-Colenda	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Stefano Foretić-Colenda	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1891.	2.5.	Michele Drušković	Marittimo (pomorac)	0	2	Srednji manualni	Matteo Drušković	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni

1890	1891.	10.5.	Matteo Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Teodoro Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1891.	10.6.	Francesco Ivančević	Negoziante (trgovac)	2	3	Srednji nemanualni		Giorgio Ivančević	Industriante (nekvalificirani radnik)	1	Niži		Niži do Srednji nemanualni
1890	1891.	2.8.	Vincenzo Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1891.	4.8.	dr. Stefano Smerkinić	Avvocato (odvjetnik)	0	3	Srednji nemanualni		dr. Giovanni Smerkinić	Avvocato (odvjetnik)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1890	1891.	8.8.	Francesco Margetić	Lapicida (klesar)	1	2	Srednji manualni		Antonio Margetić	Industriante (nekvalificirani radnik)	1	Niži	Hvar	Niži do Srednji manualni
1890	1891.	4.10.	Francesco Smerkinić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Pietro Smerkinić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1891.	21.11.	Matteo Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1891.	23.11.	Matteo Marković	Bottajo (bačvar)	0	2	Srednji manualni	Hvar	Giorgio Marković	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Hvar	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1891.	28.11.	Giacomo Montina	Muratore (zidar)	0	2	Srednji manualni		Pietro Montina	Muratore (zidar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1892.	20.1.	Antonio Donadini	/	0	0			Francesco Donadini	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Nepoznat
1890	1892.	20.2.	Francesco Kušpilić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Kušpilić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1892.	30.5.	Rodolfo Poletti-Kopesić	Diurnista presso capitanato (osoba privremeno)	0	3	Srednji nemanualni	Imotski	Angelo Poletti-Kopesić	Cancellista giud. in pensione (umirovljeni sudski pisar)	3	Srednji nemanualni	Šibenik	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni

				zaposlena u administraciji kapetanata)										
1890	1892.	12.6.	Francesco Kanazir	Agricola (težak)	0	1	Niži	Šibenik	/		0			Nepoznat do Niži
1890	1892.	14.7.	Carlo Rismondo	/	0	0		Rovinj	Antonio Rismondo	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Rovinj	Srednji manualni do Nepoznat
1890	1892.	9.10.	Antonio Depolo	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Nicolo Depolo	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1892.	17.10.	Pietro Radojković	Agricola (težak)	0	1	Niži	Podgora	Mario Radojković	Agricola (težak)	1	Niži	Podgora	Niži do Niži
1890	1892.	12.11.	Carlo Piantenida	Giornaliero (nadničar)	0	1	Niži		Pietro Piantenida	Industriante (nekvalificirani radnik)	1	Niži		Niži do Niži
1890	1892.	12.11.	Nicolo Ivančević	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni		Stefano Ivančević	Negoziante (trgovac)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1890	1892.	24.11.	Natale Gheričić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Gheričić	Falegname (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1893.	12.1.	Francesco Žanetić- Zalante	Calzolajo (postolar)	1	2	Srednji manualni	Blato	Francesco Žanetić- Zalante	Agricola (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Srednji manualni
1890	1893.	2.2.	Giovanni Visich	Bandajo (limar)	0	2	Srednji manualni		Lorenzo Visich	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1893.	13.2.	Stefano Malovan	Guardia di polizia com.(činovnik)	2	3	Srednji nemanualni	Hrvace	Giovanni Malovan	Agricola (težak)	1	Niži	Hrvace	Niži do Srednji nemanualni
1890	1893.	13.2.	Antonio Radoš	Bandajo (limar)	0	2	Srednji manualni	Split	Luigi Radoš	Calzolajo (postolar)	2	Srednji manualni	Split	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1893.	6.5.	Giacomo Peručić	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Peručić	Calzolajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1890	1893.	24.6.	Giovanni Persić	Carpentiere (stolar)	-1	2	Srednji manualni	Giacomo Persić	Bettolino (krčmar)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Srednji manualni
1890	1893.	26.6.	Nicolo Persić	Carpentiere (stolar)	-1	2	Srednji manualni	Giacomo Persić	Bettolino (krčmar)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Srednji manualni
1890	1893.	24.9.	Pietro Fabris	Muratore (zidar)	0	2	Srednji manualni	Nicolo Fabris	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1893.	12.11.	Antonio Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Matteo Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1893.	2.12.	dr. Pietro Mirošević	Medico (liječnik)	0	3	Srednji nemanualni	dr. Nicolo Mirošević	Medico comunale (općinski liječnik)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1890	1894.	7.4.	Giuseppe Jeričević	Diurnista giud. (osoba privremeno zaposlena u sudskoj administraciji)	1	3	Srednji nemanualni	Antonio Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1890	1894.	23.4.	Giorgio Peručić	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Giovanni Peručić	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1894.	3.6.	Nicolo Giuppanović	Concepista di luogotenanza (niži činovnik)	0	3	Srednji nemanualni	Pietro Giuppanović	Ingegnere (inženjer)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1890	1894.	28.7.	Marco Kušpilić	Pittore (soboslikar)	0	2	Srednji manualni	Teodoro Kušpilić	Sarto (krojač)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1894.	8.9.	Giacomo Tomović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Domenico Tomović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1894.	19.11.	Lorenzo Stecca	Muratore (zidar)	0	2	Srednji manualni	Francesco Stecca	Muratore (zidar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni

														do Srednji manualni
1890	1894.	21.11.	Vincenzo Sessa	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Sessa	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1894.	24.11.	Teodoro Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1895.	4.2.	Giovanni Martinović Tuta	Agricola (težak)	0	1	Niži	Blato	Francesco Martinović Tuta	Agricola (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Niži
1890	1895.	23.2.	Giovanni Calogera	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Stefano Calogera	Calzolajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1895.	23.2.	Domenico Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1895.	24.4.	Marco Smerkinić	/	0	0			dr. Giovanni Smerkinić	Avvocato (odvjetnik)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Nepoznat
1890	1895.	6.7.	Nicolo Sessa	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Andrea Sessa	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1895.	12.9.	Ulderico Vigna	Praticante postale (poštar vježbenik)	0	3	Srednji nemanualni	Orebić	Giovanni Vigna	Gendarme (žandar)	3	Srednji nemanualni	Rovinj	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1890	1895.	18.11.	Arturo Marinović	Orefice (zlatar)	-1	2	Srednji manualni		Giovanni Marinović	Scritturale (knjigovođa)	3	Srednji nemanualni	Blato	Srednji nemanualni do Srednji manualni
1890	1895.	25.11.	Giuseppe Gatti	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Gatti	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1896.	12.2.	Antonio Cvitković	Guardia di polizia (činovnik)	2	3	Srednji nemanualni	Hrvace	Pietro Cvitković	Agricola (težak)	1	Niži	Hrvace	Niži do Srednji nemanualni

1890	1896.	16.2.	Nicolo Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Teodoro Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1896.	17.2.	Stefano Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1896.	17.2.	Gregorio Gjurgević	Inserviente telegrafico (posluga kod telegrafa)	1	2	Srednji manualni	Momjan	Giorgio Gjurgević	Agricola (težak)	1	Niži	Momjan	Niži do Srednji manualni
1890	1896.	16.5.	Nicolo Tortora	Lapicida (klesar)	1	2	Srednji manualni	Bisceglie	Matteo Tortora	Contadino (težak)	1	Niži	Bisceglie	Niži do Srednji manualni
1890	1896.	14.6.	Simeone Barić	Calzolajo (postolar)	1	2	Srednji manualni	Split	Girolamo Barić	Contadino (težak)	1	Niži	Split	Niži do Srednji manualni
1890	1896.	11.7.	Antonio Scrivanich	Agente del Lloyd Austria-Ung. (predstavnik Austrijskog Lloyd)	0	3	Srednji nemanualni		Mario Scrivanich	Agente del Lloyd Austria-Ung. (predstavnik Austrijskog Lloyd)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1890	1897.	22.2.	Girolamo Stella	Barbitonsore (brijač)	0	2	Srednji manualni		Michele Stella	Barbitonsore (brijač)	2	Srednji manualni	Split	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1897.	2.4.	Giovanni Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Matteo Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1897.	26.4.	Giovanni Jukić	Guardia di finanza (činnovnik)	2	3	Srednji nemanualni	Ercegovci	Andrea Jukić	Agricola (težak)	1	Niži	Ercegovci	Niži do Srednji nemanualni
1890	1897.	12.6.	Antonio Fabris	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Fabris	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1897.	19.6.	Marino Damianović	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Natale Damianović	Falegname (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1890	1897.	3.7.	Matteo Fedel	Inserviente postale (posluga u poštanskom uredu)	0	2	Srednji manualni	Momjan	Antonio Fedel	Sarto (krojač)	2	Srednji manualni	Momjan	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1897.	18.7.	Giuseppe Spadon	Marittimo (pomorac)	0	2	Srednji manualni	Sušak	Francesco Spadon	/	0		Sušak	Nepoznat do Srednji manualni
1890	1897.	21.8.	Luca Depolo	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Depolo	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1897.	20.9.	Giorgio Burilović	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Visoka	Pietro Burilović	Agricola (težak)	1	Niži	Visoka	Niži do Niži
1890	1897.	20.11.	Francesco Marinović	Scritturale (knjigovoda)	0	3	Srednji nemanualni		Antonio Marinović	Capitano marittimo (pomorski kapetan)	3	Srednji nemanualni	Blato	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1890	1897.	22.11.	Giuseppe Fažinić	Droghiere (trgovac)	1	3	Srednji nemanualni		Roco Fažinić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji nemanualni
1890	1897.	24.11.	Filippo Crinfocai	Assistente postale (poštanski pomoćnik)	0	3	Srednji nemanualni	Brač	Antonio Crinfocai	/	0		Brač	Nepoznat do Srednji nemanualni
1890	1897.	27.11.	Antonio Ivelia	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Lastovo	Giuseppe Ivelia	Contadino (težak)	1	Niži	Lastovo	Niži do Niži
1890	1898.	31.1.	Mario Car Svillovich	Civile	0	3	Srednji nemanualni	Blato	Luigi Car Svillovich	Farmacista (ljekarnik)	3	Srednji nemanualni	Split	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1890	1898.	12.2.	Vincenzo Drušković	Giornaliero (nadničar)	-1	1	Niži	Turnu Severin	Matteo Drušković	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Niži
1890	1898.	13.2.	Giuseppe Calogera	Diurnista presso giudizio (osoba privremeno zaposlena u sudskoj administraciji)	1	3	Srednji nemanualni		Stefano Calogera	Orefice (zlatar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji nemanualni

1890	1898.	19.2.	Martino Bernetić	Giardiniere (vrtlar)	1	2	Srednji manualni	Rodik	Antonio Bernetić	Agricola (težak)	1	Niži	Rodik	Niži do Srednji manualni
1890	1898.	19.2.	Giovanni Foretić	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni		Domenico Foretić	Negoziante (trgovac)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1890	1898.	30.4.	Antonio Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1898.	17.5.	Paolo Setz	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Koruška	Alessandro Setz	Contadino (težak)	1	Niži	Koruška	Niži do Niži
1890	1898.	16.7.	Vito Rossiello	Muratore (zidar)	0	2	Srednji manualni	Bari	Anselmo Rossiello	Muratore (zidar)	2	Srednji manualni	Bari	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1898.	25.7.	Pietro Dodero	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Dodero	/	0		Genova	Nepoznat do Srednji manualni
1890	1898.	7.9.	Simeone Barić	Calzolajo (postolar)	1	2	Srednji manualni	Split	Girolamo Barić	Agricola (težak)	1	Niži	Split	Niži do Srednji manualni
1890	1898.	3.10.	Giuseppe Portolan	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Pietro Portolan	Servente postale e telegrafico (posluga u poštanskom i telegrafskom uredu)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1898.	21.11.	Giovanni Sanscović	Agricola (težak)	0	1	Niži		Antonio Sanscović	Agricola (težak)	1	Niži	Hvar	Niži do Niži
1890	1898.	17.12.	Natale Lovričević	Maestro di Saggio (učitelj)	0	3	Srednji nemanualni		Giovanni Lovričević	Sensale (mešetar)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1890	1899.	28.1.	Girolamo Jeričević	Sarto (krojač)	-1	2	Srednji manualni	Vela Luka	Giovanni Jeričević	Maestro delle scuole (učitelj)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji manualni
1890	1899.	15.4.	Giovanni Glavočić	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Pietro Glavočić	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni	Blato	Srednji manualni do Srednji manualni

1890	1899.	20.4.	Biagio Ljubišić	Cancellista giud. (sudski pisar)	1	3	Srednji nemanualni	Dubrovnik	Antonio Ljubišić	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni	Dubrovnik	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1890	1899.	27.4.	Francesco Depolo	Fabbro (kovač)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Depolo	Fabbro (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1899.	6.5.	Mario Portolan	Controllore steurale (porezni nadzornik)	1	3	Srednji nemanualni		Simeone Portolan	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji nemanualni
1890	1899.	22.7.	Antonio Radiza	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Spiridione Radiza	Calzolajo (postolar)	2	Srednji manualni	Split	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1899.	26.8.	Gregorio Glavočić	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Pietro Glavočić	Calzolajo (postolar)	2	Srednji manualni	Blato	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1899.	28.10.	Vincenzo Tomović	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Gabriele Tomović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1899.	11.11.	Giuseppe Radiza	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Spiridione Radiza	Calzolajo (postolar)	2	Srednji manualni	Split	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1899.	28.11.	Giovanni Zovetti	Farmacista (ljekarnik)	0	3	Srednji nemanualni		Domenico Zovetti	Farmacista (ljekarnik)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1890	1899.	28.11.	Antonio Lavolpicella	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Nicolo Lavolpicella	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Bisceglie	Srednji manualni do Srednji manualni
1890	1899.	11.12.	Giovanni Luffi	Stagnino (kovač)	0	2	Srednji manualni	Skadar	Andrea Luffi	/	0		Skadar	Nepoznat do Srednji manualni
1900	1900.	24.2.	Carlo Marincovich	Aggiunto giud.(sudski pristav)	0	3	Srednji nemanualni	Pag	Pietro Marincovich	Capitano in riposo (umirovljeni kapetan)	3	Srednji nemanualni	Hvar	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1900	1900.	26.2.	Antonio Erceg	Agricola (težak)	0	1	Niži	Rašćane	Vincenzo Erceg	Agricola (težak)	1	Niži	Rašćane	Niži do Niži

1900	1900.	23.4.	Matteo Rakić	Macellajo (mesar)	0	2	Srednji manualni		Mario Rakić	Macellajo (mesar)	2	Srednji manualni	Ravča	Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1900.	25.4.	Giovanni Filippi-Pečar	/	0	0			Pietro Filippi-Pečar	Macellajo (mesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Nepoznat
1900	1900.	30.4.	Antonio Capor	Pittore (soboslikar)	0	2	Srednji manualni		Domenico Capor	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1900.	3.5.	Nicolo Andrijić-Malandrin	Industriante (nekvalificirani radnik)	0	1	Niži	Blato	Nicolo Andrijić-Malandrin	Agricola (težak)	1	Niži	Blato	Niži do Niži
1900	1900.	14.5.	Vladimiro Trojan	Barbiere (brijač)	-1	2	Srednji manualni	Češka	Adalberto Trojan	Maestro di musica (učitelj)	3	Srednji nemanualni	Češka	Srednji nemanualni do Srednji manualni
1900	1900.	26.5.	Antonio Kumparak	Macellajo (mesar)	1	2	Srednji manualni		Francesco Kumparak	Giornaliere (nadničar)	1	Niži	Zaostrog	Niži do Srednji manualni
1900	1900.	14.7.	Antonio Drušković	Macellajo (mesar)	0	2	Srednji manualni	Turnu Severin	Matteo Drušković	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1900.	8.10.	Vincenzo Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Depolo	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1900.	10.11.	Giovanni Persić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Stefano Persić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1900.	15.11.	dr. Carlo Pojani	Aggiunto giud.(sudski pristav)	0	3	Srednji nemanualni	Mali Lošinj	Angelo Pojani	Segretario di capit. (tajnik kapetanata)	3	Srednji nemanualni	Mali Lošinj	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1900	1900.	21.11.	Stefano Radojković	Agricola (težak)	0	1	Niži		Lorenzo Radojković	Agricola (težak)	1	Niži	Podgora	Niži do Niži
1900	1901.	16.1.	Amos Zanini	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni		Girolamo Zanini	Ricevitore daziario (carinik)	3	Srednji nemanualni	Kotor	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni

1900	1901.	4.2.	Nicolo Sessa	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Marino Sessa	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1901.	9.2.	Giovanni Bernardi	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Teodoro Bernardi	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1901.	16.2.	Antonio Balarin	Arrotino (brusač)	0	2	Srednji manualni	Vrućica	Giovanni Balarin	Arrotino (brusač)	2	Srednji manualni	Tirol	Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1901.	17.2.	Giovanni Zarnečić	Carpentiere (stolar)	1	2	Srednji manualni		Nicolo Zarnečić	Pescatore (ribar)	1	Niži	Hvar	Niži do Srednji manualni
1900	1901.	17.4.	Pietro Condenar	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Pietro Condenar	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1901.	4.5.	Francesco Fabris	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Fabris	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1901.	7.5.	dr. Giacomo Vinci	Candidato avvocato (odvjetnički kandidat)	0	3	Srednji nemanualni	Dubrovnik	Francesco Vinci	Com. delle finanze (činovnik)	3	Srednji nemanualni	Gorizia	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1900	1901.	24.6.	Giovanni Sessa	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Marino Sessa	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1901.	20.7.	Marino Smuldinić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Marino Smuldinić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1901.	3.8.	Francesco Bučić	Diurnista giudiziale (osoba privremeno zaposlena u sudskoj administraciji)	1	3	Srednji nemanualni		Pietro Bučić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji nemanualni
1900	1901.	17.8.	Francesco Depolo	Fabbro (kovač)	0	2	Srednji manualni		Teodoro Depolo	Fabbro (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni

1900	1903.	22.1.	Antonio Bačić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Michele Bačić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1903.	24.1.	Antonio Bernardi	Giornaliero (nadničar)	0	1	Niži		Giovanni Bernardi	Giornaliere (nadničar)	1	Niži		Niži do Niži
1900	1903.	4.2.	Michele Bulesi	Servente (sluga)	0	2	Srednji manualni	Bale	/		0			Nepoznat do Srednji manualni
1900	1903.	28.2.	Marco Medić	Pastore (pastir)	0	1	Niži	Kosovo (kraj Knina)	Giovanni Medić	Agricola (težak), pravoslavac	1	Niži	Kosovo (kraj Knina)	Niži do Niži
1900	1903.	4.6.	Matteo Bernardi	Fabbro ferraio (kovač)	0	2	Srednji manualni		Gabriele Bernardi	Fabbro ferraio (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1903.	7.7.	Antonio Matijaca	Calzolajo (postolar)	1	2	Srednji manualni		Antonio Matijaca	Agricola (težak)	1	Niži		Niži do Srednji manualni
1900	1903.	12.9.	Vincenzo Spanić	Possidente (posjednik)	0	4	Viši		Giacomo Spanić	Possidente (posjednik)	4	Viši		Viši do Viši
1900	1903.	13.9.	Anselmo Galasso	Assistente telegrafico (telegrafski pomoćnik)	-1	3	Srednji nemanualni	Kotor	Filomeno Galasso	Possidente (posjednik)	4	Viši	Kotor	Viši do Srednji nemanualni
1900	1903.	17.11.	Girolamo Mikelić	Guardia di finanza (činovnik)	2	3	Srednji nemanualni	Vranjica	Luca Mikelić	Contadino (težak)	1	Niži	Vranjica	Niži do Srednji nemanualni
1900	1903.	26.11.	Pietro Kalaš	Guida di finanza (činovnik)	2	3	Srednji nemanualni	Kladnjice	Marco Kalaš	Contadino (težak)	1	Niži	Kladnjice	Niži do Srednji nemanualni
1900	1904.	8.2.	Francesco Condenar	Oste (krčmar)	1	3	Srednji nemanualni		Pietro Condenar	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji nemanualni
1900	1904.	11.2.	Gabriele Portolan	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni		Vincenzo Portolan	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1904.	13.2.	Giacomo Peručić	Negoziante (trgovac)	1	3	Srednji nemanualni		Marino Peručić	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji nemanualni
1900	1904.	14.2.	Giovanni Matković	Agricola (težak)	0	1	Niži		Matia Matković	Agricola (težak)	1	Niži	Vrbanj	Niži do Niži

1900	1904.	16.4.	Andrea Sessa	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Marino Sessa	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1904.	27.6.	Antonio Dužević	Caffetiere (kavanar)	2	3	Srednji nemanualni		Tommaso Dužević	Giornaliere (nadničar)	1	Niži	Bogomolje Niži do Srednji nemanualni
1900	1904.	20.7.	Domenico Jurgjević	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Jurgjević	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1904.	11.8.	Ljubimiro Arneri	/	0	0			Raffaele Arneri	Notajo (javni bilježnik)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Nepoznat
1900	1904.	20.8.	Mario Dadaš	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Matteo Dadaš	/	0		Nepoznat do Srednji manualni
1900	1904.	29.8.	Giovanni Jeričević	Falegname (stolar)	-1	2	Srednji manualni	Vela Luka	Giovanni Jeričević	Maestro delle scuole pop. (učitelj)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Srednji manualni
1900	1904.	26.11.	Giuseppe Arambašić	Falegname (stolar)	1	2	Srednji manualni		Elia Arambašić	Pescatore (ribar)	1	Niži	Niži do Srednji manualni
1900	1905.	4.3.	Antonio Stecca	Muratore (zidar)	0	2	Srednji manualni		Lorenzo Stecca	Muratore (zidar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1905.	24.4.	Domenico Tomović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Pietro Tomović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1905.	17.6.	Antonio Filippi	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Filippi	Segatore (pilar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1905.	5.8.	Nicolo Franjković	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni	Oštarije	Luca Franjković	/	0		Nepoznat do Srednji nemanualni
1900	1905.	28.9.	Samuele Puhiera	Maestro delle civiche (učitelj)	-1	3	Srednji nemanualni	Šipanska Luka	Matteo Puhiera	Possidente (posjednik)	4	Viši	Šipanska Luka Viši do Srednji nemanualni

1900	1905.	24.10.	Michele Renčević	Veterinario (veterinar)	0	3	Srednji nemanualni	Srijemski Karlovci	Baltisore Renčević	/	0	Srijemski Karlovci	Nepoznat do Srednji nemanualni	
1900	1905.	29.10.	Rodolfo Onofri	Lapicida (klesar)	-1	2	Srednji manualni		Battista Onofri	Gendarme (žandar)	3	Srednji nemanualni	Modena	Srednji nemanualni do Srednji manualni
1900	1906.	17.4.	Giovanni Perat	Guida di finanza (činovnik)	0	3	Srednji nemanualni	Šibenik	Tommaso Perat	/	0		Šibenik	Nepoznat do Srednji nemanualni
1900	1906.	28.4.	Domenico Sladović	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Francesco Sladović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1906.	4.6.	Domenico Sessa	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Sessa	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1906.	14.7.	Giacomo Foretić-Colenda	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Francesco Foretić-Colenda	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1906.	21.7.	Doimo Giurisich	Pasticciere (slastičar)	0	2	Srednji manualni	Split	Giovanni Giurisich	Pittore (soboslikar)	2	Srednji manualni	Split	Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1906.	12.9.	Marino Kušpilić	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Natale Kušpilić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1906.	20.10.	Casimiro Ivančević	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Pasquale Ivančević	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1906.	27.10.	Giovanni Kumparak	Lapicida (klesar)	1	2	Srednji manualni		Francesco Kumparak	Contadino (težak)	1	Niži	Zaostrog	Niži do Srednji manualni
1900	1906.	24.11.	Pietro Tassovac	Pittore (soboslikar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Tassovac	Pittore (soboslikar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1906.	24.11.	Stefano Filippi	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Filippi	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1900	1906.	1.12.	Domenico Benussi	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni	Mali Lošinj	Domenico Benussi	Capitano marittimo (pomorski kapetan)	3	Srednji nemanualni	Mali Lošinj	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1900	1906.	1.12.	Vincenzo Dobrosich	Possidente (posjednik)	2	4	Viši		Salvatore Dobrosich	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Viši
1900	1907.	24.1.	Ignazio Svoboda	Assistente geom. (pomoćni geodet)	0	3	Srednji nemanualni	Češka	Giussepe Svoboda	Maestro di musica (učitelj)	3	Srednji nemanualni	Češka	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1900	1907.	2.2.	Nicolo Sušan	Remajo (veslar)	0	2	Srednji manualni	Senj	Antonio Sušan	/	0		Senj	Nepoznat do Srednji manualni
1900	1907.	27.2.	Paolo Condenar	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni	Kotor	Antonio Condenar	/	0			Nepoznat do Srednji manualni
1900	1907.	6.5.	Fausto Zovetti	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni		Domenico Zovetti	Farmacista (ljekarnik)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1900	1907.	12.6.	Wolfram Barone Ljubibratić	Assistente postale (poštarski pomoćnik)	0	3	Srednji nemanualni	Sinj	Pietro Barone Ljubibratić	Consigliere di luog. (savjetnik namjesništva)	3	Srednji nemanualni	Sinj	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1900	1907.	27.6.	Vincenzo Caenazzo	Orefice (zlatar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Caenazzo	Orefice (zlatar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1907.	28.9.	Giacomo Piantenida	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Michele Piantenida	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1907.	19.10.	Pietro Caenazzo	Organista (orguljaš)	1	3	Srednji nemanualni		Giovanni Caenazzo	Orefice (zlatar)	2	Srednji manualni	Ston	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1900	1907.	23.11.	Filippo Portolan	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Bartolo Portolan	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1908.	21.1.	Giovanni Lovričević	Assistente steurale (činovnik)	0	3	Srednji nemanualni		Natale Lovričević	Assaggiatore (kušač)	3	Srednji nemanualni		Srednji nemanualni do Srednji nemanualni

1900	1908.	8.2.	Giovanni Depolo	Fabbro (kovač)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Depolo	Fabbro (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1908.	15.2.	Luigi Giasche	Officiante di cancelleria presso capitanato (činovnik u kapetanatu)	1	3	Srednji nemanualni		Antonio Giasche	Pittore (soboslikar)	2	Srednji manualni	Dubrovnik	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1900	1908.	22.2.	Giuseppe Caenazzo	Officiante giudiziale (sudski činovnik)	1	3	Srednji nemanualni		Giovanni Caenazzo	Orefice (zlatar)	2	Srednji manualni	Ston	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1900	1908.	24.2.	Nicolo Gheričić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Andrea Gheričić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1908.	25.4.	Marco Pamuković	Pastore (pastir)	0	1	Niži	Drniš	Simeone Pamuković	Agricola (težak)	1	Niži	Drniš	Niži do Niži
1900	1908.	24.6.	Giovanni Vilović	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni	Makarska	Marino Vilović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1908.	4.7.	Pasquale Fattorini	Servente presso capitanato (posluga u kapetanatu)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Fattorini	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1908.	25.7.	Pietro Candia	Servente presso i.r. grata e tel. (posluga)	0	2	Srednji manualni		Antonio Candia	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1908.	14.9.	Giacomo Gheričić	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Andrea Gheričić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1908.	10.10.	Stefano Bonvardo	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Bonvardo	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1908.	26.11.	Francesco Foretić-Colenda	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Stefano Foretić-Colenda	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1900	1908.	28.11.	Giacomo Depolo	Fabbro (kovač)	0	2	Srednji manualni		Giacomo Depolo	Fabbro (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1908.	28.11.	Ulderico Vigna	Ufficiale postale (poštanski činovnik)	0	3	Srednji nemanualni	Orebić	Giovanni Vigna	Führer di gendarmeria (žandar)	3	Srednji nemanualni	Italija	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1900	1909.	6.2.	Tommaso Parilo	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Parilo	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Crna Gora	Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1909.	20.2.	Vincenzo Sessa	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Nicolo Sessa	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1909.	19.4.	Giacomo Peručić	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Carmine Peručić	Falegname (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1909.	2.5.	Giuseppe Cacich	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Francesco Cacich	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1909.	27.5.	Bartolomeo Calogera	Pilota fluviale (riječni peljar)	0	2	Srednji manualni	?	Domenico Calogera	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1909.	5.6.	Pietro Devechi	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Pietro Devechi	Falegname (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1909.	9.6.	Rodolfo Onofri	Lapicida (klesar)	-1	2	Srednji manualni		Giovanni Onofri	Gendarme in pensione (umirovljeni žandar)	3	Srednji nemanualni	Modena	Srednji nemanualni do Srednji manualni
1900	1909.	1.7.	Nicolo Verzotti	Fante comunale in riposo (umirovljeni općinski sluga)	0	2	Srednji manualni		Domenico Verzotti	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1900	1909.	21.8.	Nicolo Zavrčić	Carpentiere (stolar)	1	2	Srednji manualni		Nicolo Zavrčić	Pescatore (ribar)	1	Niži	Hvar	Niži do Srednji manualni

1900	1909.	1.9.	Paolo Condenar	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni	Antonio Condenar	/	0			Nepoznat do Srednji manualni
1900	1909.	23.10.	Giuseppe Sladović	Maestro delle scuole popolari (učitelj)	1	3	Srednji nemanualni	Stefano Sladović	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji nemanualni
1900	1909.	10.11.	Giovanni Tedeschi	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni	Pietro Tedeschi	Negoziante (trgovac)	3	Srednji nemanualni	Dubrovnik	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1900	1909.	27.11.	Giacomo Šeparović	Fante comunale (posluga u općini)	1	2	Srednji manualni	Giovanni Šeparović	Giornaliere (nadničar)	1	Niži	Blato	Niži do Srednji manualni
1900	1909.	18.12.	Antonio Curac	Agricola (težak)	0	1	Niži	Antonio Curac	Agricola (težak)	1	Niži	Žrnova	Niži do Niži
1910	1910.	8.1.	Giuseppe Lesaja	Giornaliere (nadničar)	0	1	Niži	Zadar	/	0			Nepoznat do Niži
1910	1910.	17.1.	Andrea Peručić	Diurnista comunale (osoba privremeno zaposlena u općinskoj administraciji)	1	3	Srednji nemanualni	Vito Peručić	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji nemanualni
1910	1910.	25.1.	Giovanni Fattorini	Barcajuolo (lađar)	0	2	Srednji manualni	Spiridone Fattorini	Stagnino (kovač)	2	Srednji manualni	Split	Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1910.	30.1.	Matteo Fažinić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	Mario Fažinić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1910.	5.2.	Francesco Blasić	Negoziante (trgovac)	1	3	Srednji nemanualni	Dubrovnik Francesco Blasić	Sarto (krojač)	2	Srednji manualni	Dubrovnik	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1910	1910.	8.2.	Demetrio Zmaić	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni	/		0			Nepoznat do Srednji manualni
1910	1910.	16.4.	Antonio Bernardi	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni	Teodoro Bernardi	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1910	1910.	30.4.	Stefano Peručić	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Carmine Peručić	Falegname (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1910.	7.7.	Milan Milanović	Pastore (pastir)	0	1	Niži	Kninsko Polje	Andrea Milanović	Contadino (težak), pravoslavac	1	Niži	Kninsko Polje	Niži do Niži
1910	1910.	13.7.	Matteo Petruzzella	Fabbro (kovač)	0	2	Srednji manualni	Vis	Mauro Petruzzella	Negoziante (trgovac)	2	Srednji manualni	Visoka	Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1910.	22.8.	Giovanni Depolo	Assistente capitanale (kapetanov pomoćnik)	1	3	Srednji nemanualni		Salvatore Depolo	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji nemanualni
1910	1910.	29.8.	Pietro Dežulović	Guida di finanza (činovnik)	1	3	Srednji nemanualni	Rožatto	Matteo Dežulović	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Rožatto	Srednji manualni do Srednji nemanualni
1910	1910.	7.9.	Giovanni Grgić	Pastore (pastir)	0	1	Niži	Vrpolje	Mario Grgić	Contadino (težak)	1	Niži	Vrpolje	Niži do Niži
1910	1910.	4.10.	Francesco Fratanović	Candidato di avvocatura (odvjetnički kandidat)	2	3	Srednji nemanualni	Žrnova	Antonio Fratanović	Agricola (težak)	1	Niži	Žrnova	Niži do Srednji nemanualni
1910	1910.	3.12.	Stefano Cvjetković	Guardia di finanza (činovnik)	2	3	Srednji nemanualni	Pakljena	Vincenzo Cvjetković	Agricola (težak)	1	Niži	Pakljena	Niži do Srednji nemanualni
1910	1911.	28.1.	Nicolo Sessa	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Antonio Sessa	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1911.	28.1.	Giovanni Kućija	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Vincenzo Kućija	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1911.	4.2.	Giuseppe Moković	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni	Drniš	Matteo Moković	Bottajo (bačvar)	2	Srednji manualni	Kastav	Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1911.	25.2.	Antonio Brunetti	Nonzolo (grobar)	0	2	Srednji manualni		Domenico Brunetti	Nonzolo (grobar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni

1910	1911.	3.5.	dr. Ermenegildo Bozić	Notajo (javni bilježnik)	0	3	Srednji nemanualni	Sinj	Giovanni Bozić	Notajo (javni bilježnik)	3	Srednji nemanualni	Sinj	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1910	1911.	3.6.	Marino Depolo	Negoziante (trgovac)	1	3	Srednji nemanualni		Lorenzo Depolo	Proto costruttore (voditelj gradnje)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji nemanualni
1910	1911.	8.6.	Antonio Radoš	Bandajo (limar)	0	2	Srednji manualni	Split	Luigi Radoš	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni	Split	Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1911.	22.7.	Antonio Tassovac	Pastore (pastir)	0	1	Niži		Giovanni Tassovac	Pastore (pastir)	1	Niži		Niži do Niži
1910	1911.	22.7.	Giovanni Sbisa	Negoziante (trgovac)	0	3	Srednji nemanualni		Giovanni Sbisa	Negoziante (trgovac)	3	Srednji nemanualni	Rovinj	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1910	1911.	26.7.	Stefano Calogera	Marittimo (pomorac)	0	2	Srednji manualni	Varna	Giuseppe Calogera	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1911.	26.8.	Natale Depolo	Pittore (soboslikar)	0	2	Srednji manualni		Salvatore Depolo	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1911.	27.8.	Giorgio Zeljковиć	Agricola (težak)	0	1	Niži	Srijane	Giovanni Zeljковиć	Agricola (težak)	1	Niži	Srijane	Niži do Niži
1910	1911.	31.8.	Nicolo Bernardi	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Bernardi	/	0			Nepoznat do Srednji manualni
1910	1911.	14.11.	Giacomo Matulović	Agricola (težak)	0	1	Niži	Šolta	Francesco Matulović	Agricola (težak)	1	Niži	Šolta	Niži do Niži
1910	1911.	20.11.	Giuseppe Filippi	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Filippi	Segatore (pilar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1911.	25.11.	Antonio Fabris	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Ignazio Fabris	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1912.	11.1.	Cristoforo Mussapp	Opettore per le cantine (kuhar)	1	2	Srednji manualni	Arbanasi	Simeone Mussapp	Agricola (težak)	1	Niži	Arbanasi	Niži do Srednji manualni

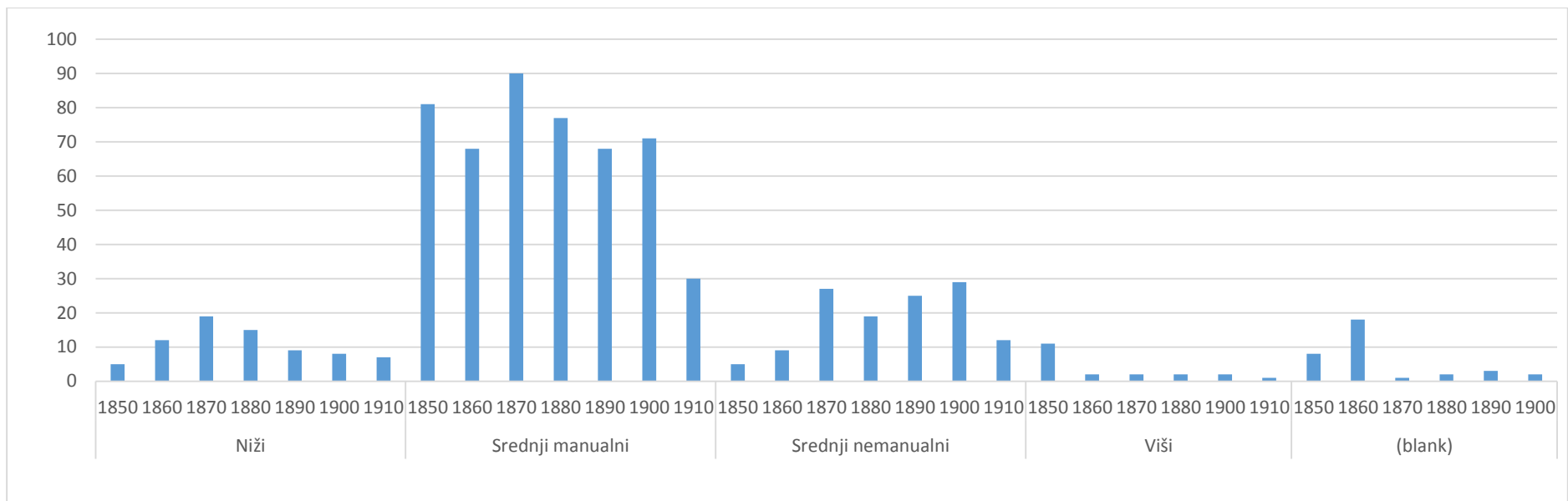
1910	1912.	1.2.	Giuseppe Koren	Commediante (glumac)	0	3	Srednji nemanualni	Zagreb	/		0		Nepoznat do Srednji nemanualni
1910	1912.	3.2.	Antonio Sessa	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giuseppe Sessa	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1912.	10.2.	Vincenzo Damianović	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni	Blato	Stefano Damianović	Falegname (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1912.	20.4.	Antonio Filippi	Carpentiere (stolar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Filippi	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1912.	18.8.	Vincenzo Calogera	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Luigi Stefano Calogera	Calzalajo (postolar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni Lastovo
1910	1912.	28.11.	Giovanni Losizza	Barbitonsore (brijač)	0	2	Srednji manualni		Antonio Losizza	Segatore (pilar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1912.	29.11.	Marino Bebić	Muratore (zidar)	1	2	Srednji manualni		Giuseppe Bebić	Agricola (težak)	1	Niži	Niži do Srednji manualni Žrnova
1910	1913.	20.1.	Matteo Jeričević	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Giovanni Jeričević	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1913.	1.2.	Giuseppe Karaman	Concepista politico (niži politički administrativni službenik)	0	3	Srednji nemanualni	Dubrovnik	Mario Karaman	Capitano marittimo (pomorski kapetan)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni Dubrovnik
1910	1913.	3.2.	Pietro Cviličević	Candidato di avvocatura (odvjetnički kandidat)	0	3	Srednji nemanualni		Gregorio Cviličević	Negoziante (trgovac)	3	Srednji nemanualni	Srednji nemanualni do Srednji nemanualni
1910	1913.	28.5.	Giuseppe Lavolpicella	Lapicida (klesar)	0	2	Srednji manualni		Nicolo Lavolpicella	Marittimo (pomorac)	2	Srednji manualni	Srednji manualni do Srednji manualni Bisceglie

1910	1913.	19.7.	Giovanni Cvjetković-Lepetić	Servente postale (posluga u poštanskom uredu)	1	2	Srednji manualni		Tommaso Cvjetković-Lepetić	Agricola (težak)	1	Niži		Niži do Srednji manualni
1910	1913.	30.8.	Antonio Fažinić	Falegname (stolar)	0	2	Srednji manualni		Matteo Fažinić	Carpentiere (stolar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1913.	11.10.	Michele Fabris	Possidente (posjednik)	2	4	Viši		Giacomo Fabris	Lapicida (klesar)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Viši
1910	1913.	25.10.	Giovanni Bernardi	Fabbro (kovač)	0	2	Srednji manualni	Smokvica	Stefano Bernardi	Fabbro (kovač)	2	Srednji manualni		Srednji manualni do Srednji manualni
1910	1913.	25.10.	Francesco Dovalel	Calzolajo (postolar)	0	2	Srednji manualni	Češka	Carlo Dovalel	/	0			Nepoznat do Srednji manualni
1910	1913.	29.11.	Pietro Piantenida	Lapicida (klesar)	1	2	Srednji manualni		Stefano Piantenida	Giornaliere (nadničar)	1	Niži		Niži do Srednji manualni
1910	1913.	29.11.	Antonio Jadrić Leškić	Pastore (pastir)	0	1	Niži	Dicmo	Luca Jadrić-Leškić	Agricola (težak)	1	Niži	Dicmo	Niži do Niži

10.2 Zastupljenost društvenih slojeva po desetljećima kod sinova

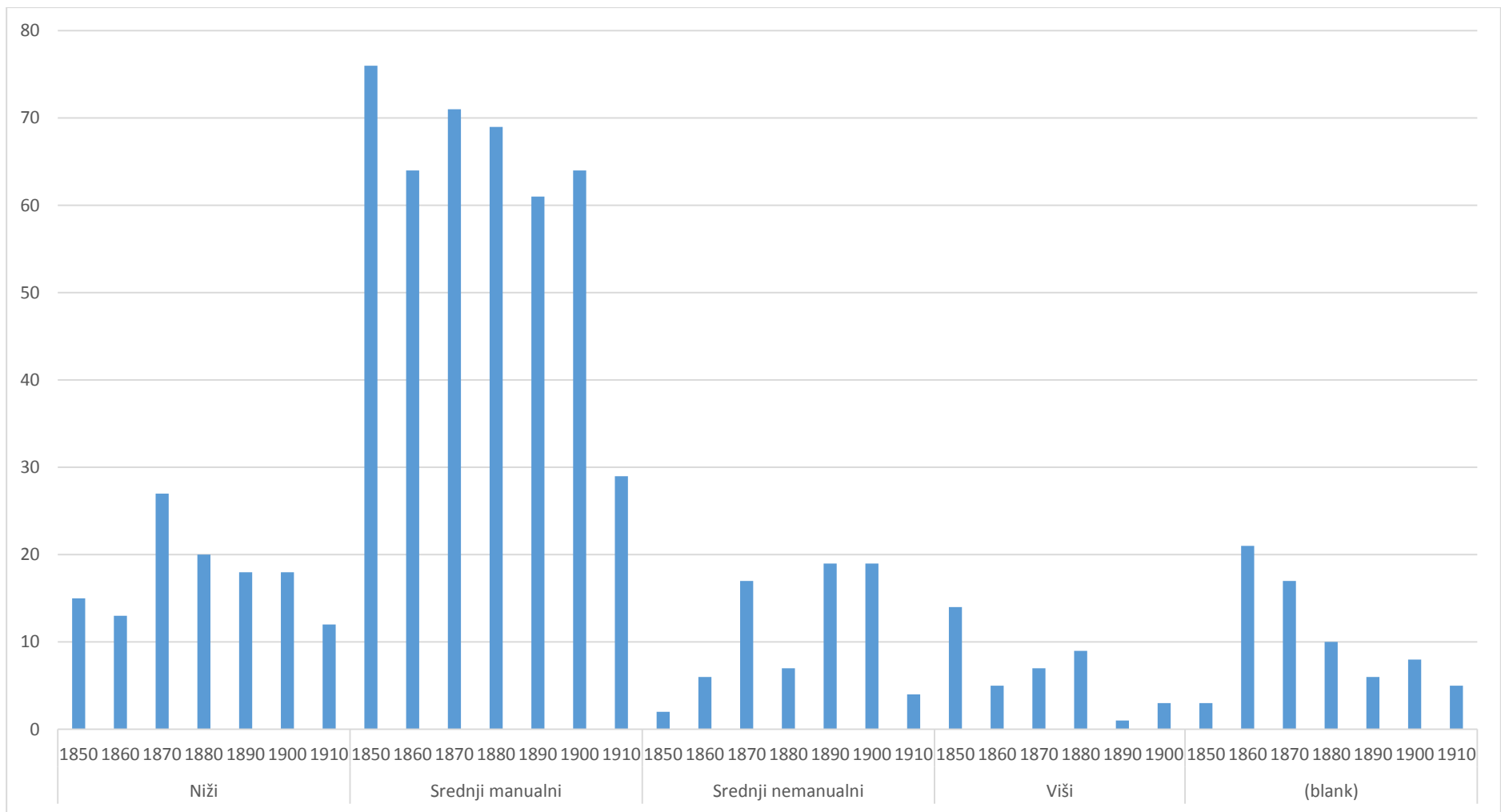
Društveni slojevi kroz desetljeća	Broj osoba po desetljećima
Niži	75
1850	5
1860	12
1870	19
1880	15
1890	9
1900	8
1910	7
Srednji manualni	485
1850	81
1860	68
1870	90
1880	77
1890	68
1900	71
1910	30
Srednji nemanualni	126
1850	5
1860	9
1870	27
1880	19
1890	25
1900	29
1910	12
Viši	20
1850	11
1860	2
1870	2
1880	2
1900	2
1910	1
(blank)¹⁰³	34
1850	8
1860	18
1870	1
1880	2
1890	3
1900	2
Sveukupno	740

¹⁰³ Nedostaju podaci o zanimanju

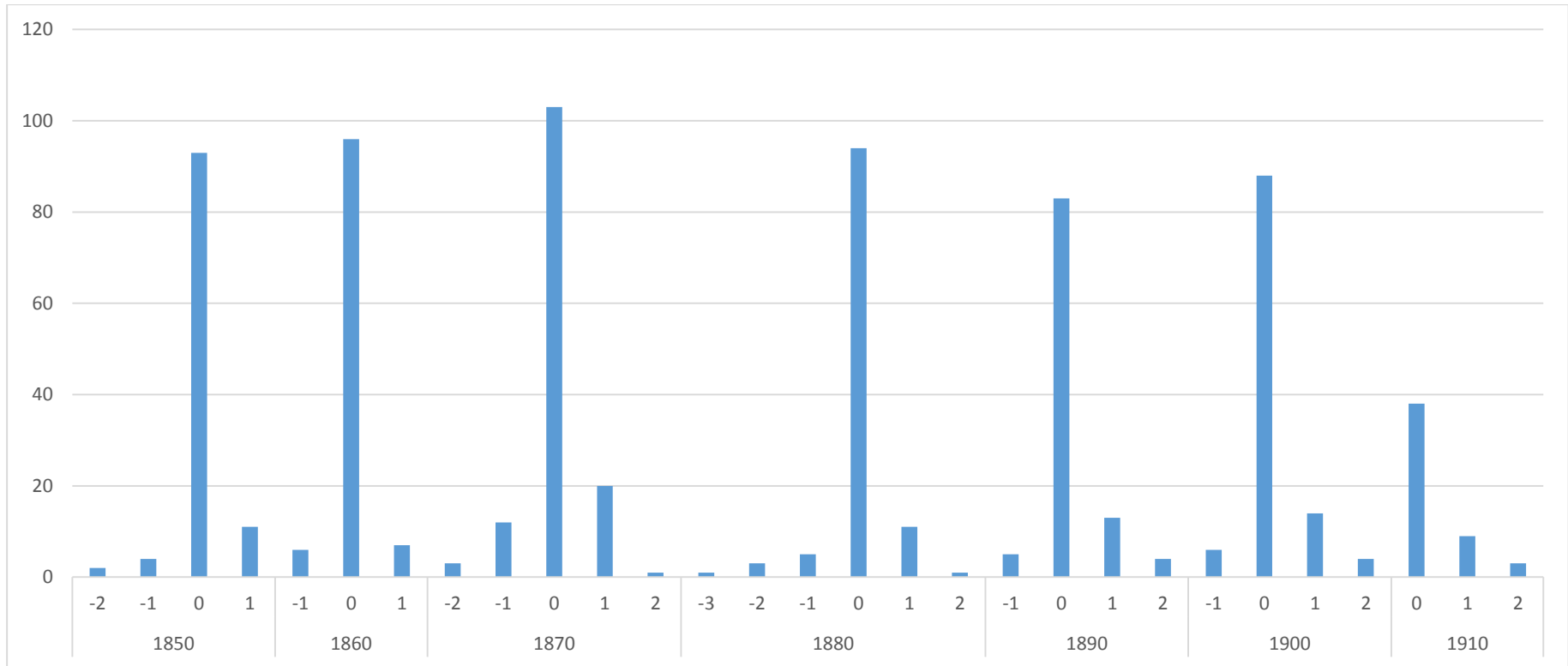
10.3 Zastupljenost društvenih slojeva po desetljećima kod očeva

Društveni slojevi kroz desetljeća	Broj osoba po desetljećima
Niži	123
1850	15
1860	13
1870	27
1880	20
1890	18
1900	18
1910	12
Srednji manualni	434
1850	76
1860	64
1870	71
1880	69
1890	61
1900	64
1910	29
Srednji nemanualni	74
1850	2
1860	6
1870	17
1880	7
1890	19
1900	19
1910	4
Viši	39
1850	14
1860	5
1870	7
1880	9
1890	1
1900	3
(blank)	70
1850	3
1860	21
1870	17
1880	10
1890	6
1900	8
1910	5
Sveukupno	740

10.4 Socijalna mobilnost po desetljećima

Stupanj pomicanja po desetljećima	Broj društvenih pomicanja po stupnjevima
1850	110
-2	2
-1	4
0	93
1	11
1860	109
-1	6
0	96
1	7
1870	139
-2	3
-1	12
0	103
1	20
2	1
1880	115
-3	1
-2	3
-1	5
0	94
1	11
2	1
1890	105
-1	5
0	83
1	13
2	4
1900	112
-1	6
0	88
1	14
2	4
1910	50
0	38
1	9
2	3
Sveukupno	740

10.5 Socijalna mobilnost pojedinih društvenih slojeva po desetljećima

Društveno pomicanje po desetljećima	Broj društvenih pomicanja
1850	110
Nepoznat do Nepoznat	1
Nepoznat do Srednji manualni	1
Nepoznat do Viši	1
Niži do Nepoznat	2
Niži do Niži	4
Niži do Srednji manualni	9
Srednji manualni do Nepoznat	5
Srednji manualni do Niži	1
Srednji manualni do Srednji manualni	68
Srednji manualni do Srednji nemanualni	2
Srednji nemanualni do Srednji manualni	1
Srednji nemanualni do Srednji nemanualni	1
Viši do Srednji manualni	2
Viši do Srednji nemanualni	2
Viši do Viši	10
1860	109
Nepoznat do Nepoznat	5
Nepoznat do Niži	5
Nepoznat do Srednji manualni	10
Nepoznat do Srednji nemanualni	1
Niži do Nepoznat	3
Niži do Niži	7
Niži do Srednji manualni	3
Srednji manualni do Nepoznat	9
Srednji manualni do Srednji manualni	51
Srednji manualni do Srednji nemanualni	4
Srednji nemanualni do Srednji manualni	4
Srednji nemanualni do Srednji nemanualni	2
Viši do Nepoznat	1
Viši do Srednji nemanualni	2
Viši do Viši	2
1870	139
Nepoznat do Niži	3
Nepoznat do Srednji manualni	7
Nepoznat do Srednji nemanualni	7
Niži do Niži	12
Niži do Srednji manualni	14
Niži do Srednji nemanualni	1
Srednji manualni do Nepoznat	1
Srednji manualni do Niži	3
Srednji manualni do Srednji manualni	62
Srednji manualni do Srednji nemanualni	5

Srednji nemanualni do Niži	1
Srednji nemanualni do Srednji manualni	5
Srednji nemanualni do Srednji nemanualni	10
Srednji nemanualni do Viši	1
Viši do Srednji manualni	2
Viši do Srednji nemanualni	4
Viši do Viši	1
1880	115
Nepoznat do Niži	1
Nepoznat do Srednji manualni	4
Nepoznat do Srednji nemanualni	5
Niži do Niži	12
Niži do Srednji manualni	7
Niži do Srednji nemanualni	1
Srednji manualni do Nepoznat	2
Srednji manualni do Niži	1
Srednji manualni do Srednji manualni	62
Srednji manualni do Srednji nemanualni	4
Srednji nemanualni do Srednji manualni	1
Srednji nemanualni do Srednji nemanualni	6
Viši do Niži	1
Viši do Srednji manualni	3
Viši do Srednji nemanualni	3
Viši do Viši	2
1890	105
Nepoznat do Niži	1
Nepoznat do Srednji manualni	4
Nepoznat do Srednji nemanualni	1
Niži do Niži	7
Niži do Srednji manualni	7
Niži do Srednji nemanualni	4
Srednji manualni do Nepoznat	1
Srednji manualni do Niži	1
Srednji manualni do Srednji manualni	53
Srednji manualni do Srednji nemanualni	6
Srednji nemanualni do Nepoznat	1
Srednji nemanualni do Srednji manualni	4
Srednji nemanualni do Srednji nemanualni	14
Viši do Nepoznat	1
1900	112
Nepoznat do Srednji manualni	5
Nepoznat do Srednji nemanualni	3
Niži do Niži	8
Niži do Srednji manualni	7
Niži do Srednji nemanualni	3
Srednji manualni do Nepoznat	1

Srednji manualni do Srednji manualni	55
Srednji manualni do Srednji nemanualni	7
Srednji manualni do Viši	1
Srednji nemanualni do Nepoznat	1
Srednji nemanualni do Srednji manualni	4
Srednji nemanualni do Srednji nemanualni	14
Viši do Srednji nemanualni	2
Viši do Viši	1
1910	50
Nepoznat do Niži	1
Nepoznat do Srednji manualni	3
Nepoznat do Srednji nemanualni	1
Niži do Niži	6
Niži do Srednji manualni	4
Niži do Srednji nemanualni	2
Srednji manualni do Srednji manualni	23
Srednji manualni do Srednji nemanualni	5
Srednji manualni do Viši	1
Srednji nemanualni do Srednji nemanualni	4
Sveukupno	740

10.6 Popis zanimanja srednjeg nemanualnog društvenog sloja po desetljećima kod sinova

Zanimanja	Broj osoba prema zanimanjima
1850	5
Srednji nemanualni	5
Civile	1
Commissario di Finanza (komesar financija)	1
Guardia di finanza (činovnik)	1
Negoziante (trgovac)	1
Sergente dell in cortiglieria (vodnik)	1
1860	9
Srednji nemanualni	9
Avvocato (odvjetnik)	1
Civile	1
Maestro elementare (učitelj)	2
Militare (vojnici)	1
Negoziante (trgovac)	1
Professore (učitelj)	1
Scarpato (trgovac cipelama)	1
Scritturale privato (privatni knjigovođa)	1

1870	27
Srednji nemanualni	27
Aggiunto giudiziario (sudski pristav)	2
Caffetiere (kavanar)	1
Capitano marittimo (pomorski kapetan)	5
Costruttore navale (brodograditelj)	1
Dirigente doganale (carinik)	1
Diurnista (osoba privremeno zaposlena u državnoj administraciji)	2
Diurnista presso giudizio (osoba privremeno zaposlena u sudskoj administraciji)	1
Farmacista (ljekarnik)	1
Gendarme (žandar)	2
Geometra (geodet)	1
Guardiano sanitario (zdrastveni nadzornik)	1
Maestro (učitelj)	1
Negoziante (trgovac)	4
Practicante doganale (carinski vježbenik)	1
Professore affiliato di chivice (učitelj)	1
Ricevitere daziario (carinik)	2
1880	19
Srednji nemanualni	19
Avvocato (odvjetnik)	1
Bettolino (krčmar)	1
Caffetiere (kavanar)	1
Deputato sanitario (zdrastveni službenik)	1
Directore delle scuole civiche (ravnatelj građanske škole)	1
Diurnista giud. (osoba privremeno zaposlena u sudskoj administraciji)	1
Diurnista presso capitanato (osoba privremeno zaposlena u administraciji kapetanata)	1
Diurnista presso giudizio (osoba privremeno zaposlena u sudskoj administraciji)	2
Führer del. Reg. Weber in riserva (vojno lice)	1
Guardia di finanza (činovnik)	1
Maestro delle scuole pop. (učitelj)	1
Maestro di Musica (učitelj)	1
Negoziante (trgovac)	4
Porta lettere (poštar)	1
Praticante forestale (šumarski vježbenik)	1
1890	25
Srednji nemanualni	25
Agente del Lloyd Austria-Ung. (predstavnik Austrijskog Lloyd)	1
Assistente postale (poštanski pomoćnik)	1
Avvocato (odvjetnik)	1
Cancellista giud. (sudski pisar)	1
Civile	1
Concepista di luogotenanza (niži činovnik)	1
Controllore steurale (porezni nadzornik)	1
Diurnista giud. (osoba privremeno zaposlena u sudskoj administraciji)	1
Diurnista presso capitanato (osoba privremeno zaposlena u administraciji kapetanata)	1

Diurnista presso giudizio (osoba privremeno zaposlena u sudskoj administraciji)	1
Droghiere (trgovac)	1
Farmacista (ljekarnik)	1
Geometra (geodet)	1
Guardia di finanza (činovnik)	1
Guardia di polizia (činovnik)	1
Guardia di polizia com.(činovnik)	1
Maestro di Saggio (učitelj)	1
Medico (liječnik)	1
Negoziante (trgovac)	5
Praticante postale (poštar vježbenik)	1
Scritturale (knjigovođa)	1
1900	29
Srednji nemanualni	29
Aggiunto giud.(sudski pristav)	2
Assistente geom. (pomoćni geodet)	1
Assistente postale (poštarski pomoćnik)	1
Assistente steurale (činovnik)	1
Assistente telegrafico (telegrafski pomoćnik)	1
Caffetiere (kavanar)	1
Candidato avvocato (odvjetnički kandidat)	1
Deputato sanitario (zdrastveni službenik)	1
Diurnista giudiziale (osoba privremeno zaposlena u sudskoj administraciji)	1
Guardia di finanza (činovnik)	1
Guida di finanza (činovnik)	2
Maestro delle civiche (učitelj)	1
Maestro delle scuole popolari (učitelj)	1
Manipolante postale (rukovodilac poštanskog ureda)	1
Negoziante (trgovac)	7
Officiante di cancelleria presso capitanato (činovnik u kapetanatu)	1
Officiante giudiziale (sudski činovnik)	1
Organista (orguljaš)	1
Oste (krčmar)	1
Ufficiale postale (poštanski činovnik)	1
Veterinario (veterinar)	1
1910	12
Srednji nemanualni	12
Assistente capitanale (kapetanov pomoćnik)	1
Candidato di avvocatura (odvjetnički kandidat)	2
Commediante (glumac)	1
Concepista politico (niži politički administrativni službenik)	1
Diurnista comunale (osoba privremeno zaposlena u općinskoj administraciji)	1
Guardia di finanza (činovnik)	1
Guida di finanza (činovnik)	1
Negoziante (trgovac)	3
Notajo (javni bilježnik)	1

10.7 Popis zanimanja srednjeg nemanualnog društvenog sloja po desetljećima kod očeva

Zanimanja	Broj osoba prema zanimanjima
1850	2
Srednji nemanualni	2
Negoziante (trgovac)	1
Usciere comunale (činovnik)	1
1860	6
Srednji nemanualni	6
Consig. di appello (savjetnik prizivnog suda)	1
Costruttore navale (brodograditelj)	1
Guardiano della caveri (činovnik)	1
Maestro presso la Caposcuola (učitelj)	1
Negoziante (trgovac)	1
Scritturale privato (privatni knjigovođa)	1
1870	17
Srednji nemanualni	17
Bottegajo (kramar)	1
Caffetiere (vlasnik kavane)	2
Cancellista giudiziario (sudski pisar)	1
Chirurgo (ranarnik)	1
Costruttore navale (brodograditelj)	1
Deputato sanitario (zdrastveni službenik)	1
Fisico (liječnik)	1
Negoziante (trgovac)	3
Oste (krčmar)	1
Ricevitore daganele (carinik)	1
Segretario comunale (općinski tajnik)	2
Sensale (mešetar)	1
Sergente del genio (vodnik)	1
1880	7
Srednji nemanualni	7
Bettolino (krčmar)	1
Cancellista giud. in pensione (umirovljeni sudski pisar)	1
Impiegato forestale (šumarski činovnik)	1
Negoziante (trgovac)	2
Sensale pub. (javni mešetar)	1
Sergente del genio (vodnik)	1
1890	19
Srednji nemanualni	19

Agente del Lloyd Austria-Ung. (predstavnik Austrijskog Lloyd)	1
Avvocato (odvjetnik)	2
Bettolino (krčmar)	2
Cancellista giud. (sudski pisar)	1
Cancellista giud. in pensione (umirovljeni sudski pisar)	1
Capitano marittimo (pomorski kapetan)	1
Farmacista (ljekarnik)	2
Gendarme (žandar)	1
Ingegnere (inženjer)	1
Maestro delle scuole (učitelj)	1
Medico comunale (općinski liječnik)	1
Negoziante (trgovac)	3
Scritturale (knjigovođa)	1
Sensale (mešetar)	1
1900	19
Srednji nemanualni	19
Assaggiatore (kušač)	1
Cancellista giud. (sudski pisar)	1
Capitano in riposo (umirovljeni kapetan)	1
Capitano marittimo (pomorski kapetan)	3
Com. delle finanze (činovnik)	1
Consigliere di luog. (savjetnik namjesništva)	1
Farmacista (ljekarnik)	1
Führer di gendarmeria (žandar)	1
Gendarme (žandar)	1
Gendarme in pensione (umirovljeni žandar)	1
Maestro delle scuole pop. (učitelj)	1
Maestro di musica (učitelj)	2
Negoziante (trgovac)	1
Notajo (javni bilježnik)	1
Ricevitore daziario (carinik)	1
Segretario di capit. (tajnik kapetanata)	1
1910	4
Srednji nemanualni	4
Capitano marittimo (pomorski kapetan)	1
Negoziante (trgovac)	2
Notajo (javni bilježnik)	1
Sveukupno	74

10.8 Geografska mobilnost po desetljećima

Desetljeće	Broj očeva s prebivalištem izvan Korčule
1850	33
1860	33
1870	55
1880	35
1890	41
1900	48
1910	20
Sveukupno	265

10.9 Popis gradova i pokrajina odakle potječe novopridošlo građanstvo

Prebivalište	Broj očeva s prebivalištem izvan Korčule
1850	33
?	1
Blato	3
Čara	1
Dubrovnik	2
Flandrija	1
Francuska	1
Gorizia	1
Hvar	3
Italija	1
Jelsa	1
Lastovo	1
Lodi	1
Makarska	2
Njemačka	1
Pelješac	1
Pijemont	2
Pupnat	1
Rijeka	2
Split	2
Vela Luka	1
Vrnik	1
Žrnova	3
(blank)	
1860	33
?	8
Albanija	1
Blato	6

Brna	1
Dubrovnik	1
Hvar	4
Lastovo	1
Nerežišće	1
Split	4
Stolac	1
Venecija	1
Vincenza	1
Vranjica	1
Vrnik	1
Zadar	1
(blank)	
1870	55
?	4
Bisceglie	2
Blato	10
Brač	2
Češka	1
Dubrovnik	4
Hvar	5
Italija	1
Knin	1
Komiža	1
Kotor	1
Lumbarda	1
Makarska	4
Modena	1
Pordenone	1
Pupnat	1
Ravče	1
Rovinj	1
Split	6
Verona	1
Vrlika	1
Zadar	2
Zaostrog	1
Živogošće	1
Žrnova	1
(blank)	
1880	35
?	1
Blato	2
Brač	4
Chioggia	2
Čara	1

Češka	2
Dubrovnik	2
Hvar	3
Lastovo	1
Milano	1
Molfetta	1
Podgora	2
Poljica	1
Pupnat	1
Seget Vranjica	1
Split	1
Šibenik	2
Trst	2
Veli Varoš (Split)	1
Vrbnik	1
Živogosci	1
Žrnova	2
(blank)	
1890	41
Bari	1
Bisceglie	2
Blato	6
Brač	1
Dubrovnik	2
Ercegovci	1
Genova	1
Hrvace	2
Hvar	4
Koruška	1
Lastovo	1
Momjan	2
Podgora	1
Rodik	1
Rovinj	2
Skadar	1
Split	7
Stolac	1
Sušak	1
Šibenik	1
Visoka	1
Zadar	1
(blank)	
1900	48
?	1
Blato	3
Bogomolje	2

Crna Gora	1
Češka	2
Dobrota	1
Drniš	1
Dubrovnik	2
Gorizia	1
Hvar	3
Italija	1
Kladnjice	1
Kosovo (kraj Knina)	1
Kotor	2
Makarska	2
Mali Lošinj	3
Mihaljević	1
Modena	2
Podgora	1
Rašćane	1
Ravča	1
Senj	1
Sinj	1
Split	2
Srijemski Karlovci	1
Ston	2
Šibenik	1
Šipanska Luka	1
Tirol	1
Vranjica	1
Vrbanj	1
Zaostrog	2
Žrnova	1
(blank)	
1910	20
Arbanasi	1
Bisceglie	1
Dicmo	1
Dubrovnik	2
Kastav	1
Kninsko Polje	1
Lastovo	1
Pakljena	1
Rovinj	1
Rožatto	1
Sinj	1
Split	2
Srijane	1
Šolta	1

Visoka	1
Vrpolje	1
Žrnova	2
(blank)	
Sveukupno	265

10.10 Popis prezimena

1. Ivancevich, **Ivančević¹⁰⁴**, Ivančevich, Ivancević
2. Trojanis
3. Miletich, **Miletić**
4. Depolo
5. Smerchinich, **Smerkinić**
6. Getis
7. Denoble
8. Pomenich, **Pomenić**
9. Dobrossich, **Dobrosich**
10. Bernardi
11. Stecca
12. Buntiellich, **Buntielić**
13. Guozdenovich, Guosdenović, **Gvozdrenović**
14. Sessa
15. Perich
16. Foretich, **Foretić**
17. Cordella
18. Fabris
19. Piantanida, **Piantenida**
20. Arbulla
21. Cuchia, **Kučija**
22. Chienda
23. Filippi
24. Villovich, Villović, **Vilović**
25. Damjanovich, Damianovich, **Damianović**

¹⁰⁴ Oblik prezimena korišten u bazi podataka označen je podebljanim fontom

26. Fazinich, **Fažinić**, Fazinić
27. Perucich, **Peručić**, Perucić
28. Persich, **Persić**
29. Sponselli
30. Sardellich
31. Bonvardo
32. Gerichievich, Gieričevich, Gierichievich, **Geričević**, Gerichevich, Gjeričević,
Gjeričević
33. Portolan
34. S.¹⁰⁵ Giunio
35. Vidas
36. Mileuchich
37. Giunjevich
38. Bercich
39. Boschi
40. Zaffron
41. Condenar
42. Spanich, **Spanić**
43. Juretich
44. Slavich
45. Matulovich, **Matulović**
46. Cuspillich, **Kušpilić**, Kuspilić, Kuspillić
47. Gheričich, Ghericich, **Gheričić**
48. Giurgievich, Giurgevich, **Gjurgević**
49. Druscovich, Drusković, **Drušković**
50. Depolo – Beor
51. Vissich, **Visich**
52. Surjan
53. Stanisich
54. Milevcich, **Milevčich**
55. Balzani
56. Spargalotto

¹⁰⁵ Oštećen i nečitljiv zapis

57. Duževich, Duzević, **Dužević**
58. **Tassovac**, Tassovaz
59. Givoje
60. Fatturini, **Fattorini**
61. Vinci
62. Glavočich, **Glavočić**
63. Giunio
64. Medin
65. Meglan
66. Miklanschitz
67. Tomović
68. Milostić
69. **Zmaić**, Zmaich
70. Kraspilić
71. Radić
72. Sartezych
73. Prandl, **Prandel**¹⁰⁶
74. Žarko
75. Fantella
76. Crismić
77. **Devechi**, Devecchi
78. **Radiza**, Radizza
79. Chutizza
80. Dimitri
81. Valdhamris
82. Perusić, **Perušić**
83. Rusković
84. Pesta
85. Sladoević, **Sladović**
86. Glavočić – Tardaja
87. Guglichmi
88. Cappellina

¹⁰⁶ Oboje krojači iz Italije (Lodi, Milano)

89. Calogera
90. Ormašić
91. Mlinarić
92. Gretić
93. Denjanović
94. Bambruillo
95. Okmasich, **Okmasić**
96. Zviličević, Zvilichevich, **Cviličević**
97. Gatti
98. **Žanetić** – **Zalante**, Zanetić - Zalante
99. Trubić
100. Lovričević, **Lovričević**, Lovrichievich
101. Marinko – Fantulin
102. Batistić
103. Šimić
104. Marinović
105. Rizzi
106. Caenasco, **Caenazzo**¹⁰⁷
107. Bačić
108. Bastunović¹⁰⁸
109. Columbani¹⁰⁹
110. Arambasić, **Arambašić**
111. Bonicelli
112. Supančić
113. Barugola
114. Verzetti
115. Hixić
116. Arneri
117. Marghetić, **Margetić**
118. Dodera, **Dodero**
119. **Jeričević**, Jeričević, Jeričivić

¹⁰⁷ Ista zanimanja

¹⁰⁸ Nedostaju podaci o zanimanju, mjestu stanovanja i o roditeljima

¹⁰⁹ Nedostaju podaci o zanimanju, mjestu stanovanja i o roditeljima

120. Carlezi
121. **Dadaš, Dadas**
122. Colbina
123. Stella
124. Uzovič
125. Zarničić, **Zarnečić**¹¹⁰
126. Zanini
127. Villović – Žiža
128. Antičić
129. Farčić – Prisa
130. Garofulić
131. Lauro
132. Franck
133. Tatković
134. Ciulić
135. Giasche
136. Martinis
137. Zovetti
138. Martinović Tuta
139. Franassović
140. Ciovich
141. Castellan – Jurina
142. Zarević
143. Vitaić
144. Strahorović
145. Capur, **Capor**
146. Kopetzky
147. Borovina-Lusiza
148. Onofri
149. Stefanini
150. Jerković
151. Pansa

¹¹⁰ Nikola Zarničić (mladoženja 1870) pomorac, rođen u Hvaru, Nikola Zarnečić (otac 1901) ribar s Hvara

152. la Volpiciella, **Lavolpicella**
153. Defranceschi
154. Gazzari
155. Nikolich
156. Sbisa
157. Donadini
158. Skrivarić
159. Cettineo
160. Milat
161. Andreis
162. Ferrara
163. Sabbatini
164. Filipi – Pećar, **Filippi – Pećar**
165. Lissičar
166. Brunetti
167. Foretić – Colenda
168. Paunović
169. Banović
170. Picinini
171. Milovčić
172. Polovineo
173. Kragić
174. Giacomini
175. Sarnečić
176. **Klisura**, Clisura
177. Tedeschi
178. Colludrović
179. Carević
180. Nobilo
181. Sardellić – Servo
182. Tomić
183. Separović – Reska
184. Pagan
185. Bosnić – Iverdac

186. Pierotić
187. Faraz – Bogalo
188. Bartoš
189. Padovan
190. Lasizza, **Losizza**
191. Mrčev
192. Baraković
193. Muslia
194. Belić
195. Furlan
196. Despotević
197. Montina
198. Uvoda
199. Prančić
200. Pallavicini
201. Pansini
202. Bakarić
203. Ivulić – Barissa
204. Crnogorac
205. Zonelli
206. Mercussich
207. Cavich
208. Mikel
209. Poleti – Kopesić, **Poletti - Kopesić**
210. de Simon
211. Lesić
212. Bodulić
213. Marusić
214. Addobbatti
215. Verzotti
216. Marković
217. Kanazir
218. Rismondo
219. Radojković

220. Malovan
221. Rados
222. Mirošević
223. Giuppanović
224. Vigna
225. Cvitković
226. Tortora
227. Barić
228. Scrivanich
229. Jukić
230. Fedel
231. Spadon
232. Burilović
233. Crinfocai
234. Ivelia
235. Car Svillovich
236. Bernetić
237. Setz
238. Rossiello
239. Sanscović
240. Ljubišić
241. Luffi
242. Marincovich
243. Erceg
244. Rakić
245. Andrijić – Maladrin
246. Trojan
247. Kumparak
248. Pojani
249. Balarin
250. Smuldinić
251. Bučić
252. Benussi
253. Radoničić

254. Antunović
255. Bulesi
256. Medić
257. Matijaca
258. Galasso
259. Mikelić
260. **Kalaš**, Kalas
261. Matković
262. Franjković
263. Puhiera
264. Renčević
265. Perat
266. Jurgjević
267. Giurisich
268. Svoboda
269. Sušanj
270. Barone Ljubibratić
271. Pamuković
272. Candia
273. Parilo
274. Cacich
275. Zavrečić
276. Šeparović
277. Curac
278. Lesaja
279. Blasić
280. Milanović
281. Petruzzela
282. Dežulović
283. Grgić
284. Franatović
285. Cvjetković
286. Moković
287. Bozić

- 288. Zeljković
- 289. Mussapp
- 290. Koren
- 291. Bebić
- 292. Karaman
- 293. Cvjetković – Lepetić
- 294. Dovalel
- 295. Jadrić - Leškić

11. Životopis

Rođen sam 11. srpnja 1992. u Zagrebu gdje sam završio Osnovnu školu Ante Kovačića i opći smjer Gimnazije Lucijana Vranjanina. Akademske godine 2011./2012. upisao sam preddiplomski dvopredmetni studij kroatistike i povijesti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagreba. a akademske godine 2015./2016. diplomski dvopredmetni studij kroatistike nastavničkoga smjera i suvremene povijesti (istraživačkog smjera) na istome fakultetu. Tijekom studiranja povremeno sam radio preko Student-servisa, a od studenog 2018. predajem hrvatski kao strani jezik za školu stranih jezika Wispra.